

TOP 100

BÉKÉS MEGYE GAZDASÁGA

2019.

Tisztelt Olvasó!

Eltelt egy újabb esztendő, az év vége és az új kezdete mindig alkalmat ad a mérlegelésre. Ennek jegyében a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara ismét kiadja a TOP 100 Békés Megye Gazdasága című kiadványt. Békés megye gazdasági és közigazgatási szereplői is figyelemmel követhetik azokat az adatokat, változásokat, amelyek térségünket jellemzik – a társaságiadó-bevallások adatainak tükrében.

Az iparkamara él minden lehetőséggel, hogy segítse a gazdasági folyamatok pozitív irányú alakulását – ez esetben információkkal. Köszönjük a szakmai háttérrel a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Békés Megyei Adó- és Vámigazgatósága, valamint a Központi Statisztikai Hivatal munkatársainak.

A kiadvány Békés megye gazdaságának főbb jellemzőit, a legsikeresebb vállalkozások eredményeit mutatja be. Adatokat közöl a nemzetgazdasági ágak megyei vonatkozásairól, vállalkozásokkal kapcsolatos adatokat járasonként, az export- és import vonatkozásában.

A megye általános gazdasági helyzetének körképét is megfesti, kitérve a vállalkozási környezet alakulására, a beruházások, lakásépítések, mezőgazdaság, ipar, turizmus számadatainak alakulására. Nagyon fontos tényezőre, a munkaerő-piac alakulására is rávilágít.

A számok tükrében elmondhatjuk, hogy a TOP 100 meghatározó szerepet tölt be Békés megyében – minden vonatkozásban. A számok azt mutatják, hogy nettó árbevétel tekintetében növekszik a legnagyobb részaránya, és növekedési üteme meghaladta a megyei átlagot. Eközben fontos megállapítás, hogy a többi vállalkozás nettó árbevételének bővülése elmaradt a megyei átlagtól. 2018-ban a 100 legnagyobb vállalkozás nettó árbevételének összege több mint a fele a megye összes árbevételének.

Megyénk gazdaságának sajátosságaként figyelembe kell vennünk, hogy Békés megyében a kkv-szegmens gazdasági jelentőségét azok számossága adja. A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 95 százaléka a kkv-körbe tartozik, a nettó árbevétel és a saját tőke mintegy 80 százalékát, az üzemi és adózás előtti eredmények 85 százalékát, a bérköltség kétharmadát és a foglalkoztatottak háromnegyedét adják.

Az utóbbi években az ország kedvező gazdasági átalakulásával párhuzamosan Békésben is javult a gazdaság teljesítménye, de ez kevés, hogy felzárkózzunk az országos szintre.

A jövőben az innováció alapú fejlesztés, modernizáció, jelentős bérfelzárkózás, a megye tőkevonzó képességének erősítése, a képzés stabilizálása, a demográfiai helyzet javulása biztosíthatja a megye gazdaságának versenyképességét. Az infrastruktúra elmaradottsága a hátráltató tényezők között volt, de ez változóban van a vasúti fejlesztésnek köszönhetően, illetve javulást jelent az M44-es út új szakasza is. A TOP 100 kiadványunk is igazolja, hogy Békés megye gazdasági fejlődésre nyitott, élhető megye. Lényegesen több tőkére, ezen keresztül a jövő kihívásaira felkészültebb, több nagyvállalatra van szüksége a megyének, ehhez szükségünk van jelentős és tartós kormányzati segítségre.

A fentiek alapján ajánlom figyelmükbe közös szakmai kiadványunkat.

Dr. Orosz Tivadar elnök
Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

2010 óta jelentős változások történtek az adórendszerben, mely változások fokozottan voltak hatással megyénkre. Az előző évhez képest 2018-ban is tudták növelni a vállalkozók nettó árbevételüket, az adóbevételek emelkedése pedig jóval meghaladta a gazdasági növekedés mértékét. Békés megyében a nagyobb árbevétellel rendelkező vállalkozások jelentős mértékben járulnak hozzá az adóbevételekhez, őket kiemelten érintik a változások. A szolgáltató állam jegyében a közszolgáltatások egyre szélesedő köre, az adórendszer egyszerűsítése, az adófizetéssel kapcsolatos terhek könnyítése – az adózók és a külső szakmai szervezetek visszajelzései alapján is – jelentősek az utóbbi években. A Világbank PayingTax rangsorában, mely az államok adórendszereit elemzi 30 helyet javított Magyarország 2019-ben. A rangsorban éppen azt emelték ki, hogy évről évre jobb a kockázatelemzésünk pontossága, illetve a revizorok hatékonysága. 2010 előtt az áfarés, azaz a be nem szedett áfa mértéke 22 százalék volt, ez ma az Európai Bizottság becslése szerint 9 százalék. Az adórendszer akkor tud erről a pontról tovább fejlődni, ha az adózók minden szegmensében javul az adómorál, fejlődik a közteher-fizetési kötelezettség kultúrája. Az adórendszer szereplőinek közös felelősségvállalása és kommunikációján múlik minden. A célunk, hogy minden évben lépéseket tegyünk ez irányba, szolgáltató, segítő jelleggel működjünk, de ahol tudatosan vétének a szabályok ellen, ott gyorsan és hatékonyan lépünk fel.

Dr. Kovács Tamás igazgató
NAV Békés Megyei Adó- és Vámigazgatósága

A KSH kiemelt figyelmet fordít a területi statisztikai adatok publikálására. A honlapunkon (www.ksh.hu) elérhető összefoglaló táblák gyűjteménye (STADAT), a Tájékoztatási adatbázis és a rendszeresen megjelenő területi kiadványaink (Fókuszban a megyék, TÉR-KÉP, Területi statisztikai évkönyv) hasznos ismeretekkel gazdagíthatják a területi statisztikai adatok felhasználóit. Az adatok megértését interaktív grafikonokkal és térképekkel, módszertani megjegyzésekkel is támogatjuk. A Területi Statisztika című, kéthavonta megjelenő tudományos-szakmai folyóiratunkban új módszertani elgondolásokkal, az ország területi egységeit, településhálózati folyamatait elemző tanulmányokkal ismerkedhetnek az olvasók. Jelen elemzésünk Békés megye gazdasági helyzetét mutatja be a KSH legfrissebb éves és évközi adatainak a felhasználásával. A kiadványt tisztelettel ajánlom a megye legnagyobb vállalkozásainak és a téma iránt érdeklődők figyelmébe.

Freid Mónika
elnökhelyettes
Központi Statisztikai Hivatal, Tájékoztatási Igazgatóság

MÓDSZERTAN

Kiadványunk a Békés megyei illetékességű, kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozások legutolsó üzleti évről benyújtott társaságiadó-bevallásainak összesített adatain alapul.

A táblázatokban az adatgyűjtés napján (2019. augusztus 21.) nyilvántartott legutolsó hibátlan, elintézett alap-, az alapot helyesbítő vagy javító, továbbá önrevíziós bevallások adatai szerepelnek. Amennyiben egy vállalkozásnak a kigyűjtés napján feldolgozás vagy javítás, esetleg kiértékelés alatt álló bizonylata volt, annak adata a statisztikában nem szerepel.

A naptári évvel azonosan működő vállalkozások esetén a 1829-es, az eltérő üzleti éves vállalkozások esetén a 1729-es bevallás adatait használtuk fel, melyhez a viszonyítási időszak a 2017. év, illetve eltérő üzleti éves vállalkozásoknál a 1629-es bevallás adatai.

A kiadvány top 100-as, valamint ágazati top 5-ös rangsorát a vállalkozások 1829-es, eltérő üzleti éves vállalkozások esetén a 1729-es bevallásban szereplő nettó árbevétele alapján állítottuk fel. A top 5 rangsort ugyanezen bevallások további hat mutatója, az exportár-bevétel, az üzemi eredmény, az adózás előtti eredmény, a foglalkoztatottak száma, a bér-költség és a saját tőke eredményei alapján készítettük.

Vámszakmai részről a vámeljárások során bejelentett statisztikai érték alapján 2018-ban a legnagyobb 30 export-, illetve importforgalmat lebonyolító vállalkozások kerültek kiválasztásra. Vám szempontból exportnak, illetve importnak a harmadik (nem uniós) országba irányuló, illetve onnan belépő áruforgalmat tekintjük. A statisztikai érték nem kizárólag a vámkezelni kívánt áru tényleges árát jelenti, hanem beletartozik egyéb olyan járulékos költség is, mint például az uniós határig felmerülő szállítási költség, licencedíj, jogdíj, stb.

A fenti szempontok alapján összesen 132 vállalkozás került be a toplistákba, melyekben szereplő adatok megjelentetéséhez az érintett adózóktól hozzájárulást kértünk.

A táblázatokban "n.ny." (nem nyilvános) rövidítéssel helyettesítettük azokat az adatokat, melyek megjelenéséhez a megkérdezettek nem járultak hozzá.

AZ ADÓZÓI MINŐSÍTÉS BÉKÉS MEGYÉBEN

Az adóhivatal a cégjegyzékbe bejegyzett adózót, csoportos adóalanyt vagy áfa-regisztrált adóalanyt 2016 óta negyedévente, a negyedév utolsó napján fennálló adatok alapulvételével a tárgynegyedévet követő harminc napon belül minősíti, amelynek keretében a megbízható adózóra, illetve a kockázatos adózóra vonatkozó feltételek fennállását vizsgálja. A csoportos adóalany abban az esetben is kockázatos adózónak minősül, ha legalább egy tagja kockázatos adózó. A minősítés hatálya a minősítés hónapját követő hónap első napján áll be.

Megbízható az adózó, ha megfelel az alábbi, együttes feltételeknek:

- o legalább három éve folyamatosan működik,
- o a tárgyévben és az azt megelőző öt évben a terhére megállapított összes adókülönbözet nem haladta meg az adózó tárgyévre megállapított adóteljesítményének három százalékát,
- o a tárgyévben és az azt megelőző öt évben nem állt és nem áll csőd-, felszámolási, illetve kényszertörlési eljárás alatt, valamint adószám törlés hatálya alatt,
- o a tárgyévben és az azt megelőző négy évben nem indult ellene végrehajtási eljárás,
- o nem rendelkezik ötszázezer forintot meghaladó nettó adótartozással,
- o a terhére kiszabott, a tárgyévet megelőző két évben esedékessé vált mulasztási bírság összege nem haladta meg az adózó tárgyévre megállapított adóteljesítményének egy százalékát,
- o nem minősül kockázatos adózónak és
- o a tárgyévre vonatkozó adóteljesítménye pozitív.

A megbízható adózók számára biztosított előnyök:

- az ellenőrzés, illetve a visszaigényelt áfa kiutalásának időtartama lerövidül;
- az ellenőrzés során feltárt adókötelezettség teljesítésének elmulasztása esetén, az egyébként kiszabható adóbírság és mulasztási bírság felső határának csak az ötven százalékát kell megfizetnie;
- évente egy alkalommal, az adózó kérelmére 1,5 millió forintos összeghatárig, legfeljebb 12 havi automatikus pótlékmentes fizetési könnyítésre van lehetősége.

Békés megyében 2019. II. negyedévében az előző év azonos időszakához hasonló számú, több mint 8 ezer **adózó minősítése** történt meg.

Nőtt a megbízható minősítéssel rendelkező adóalanyok aránya, miközben az általános és kockázatos minősítésűeké csökkent. **A top 100 adózók jelentős többsége megbízható minősítéssel rendelkezik**, arányuk 71,0 százalékról 80,0 százalékra nőtt.

A minősített adózók nemzetgazdasági ágak szerinti tagozódása

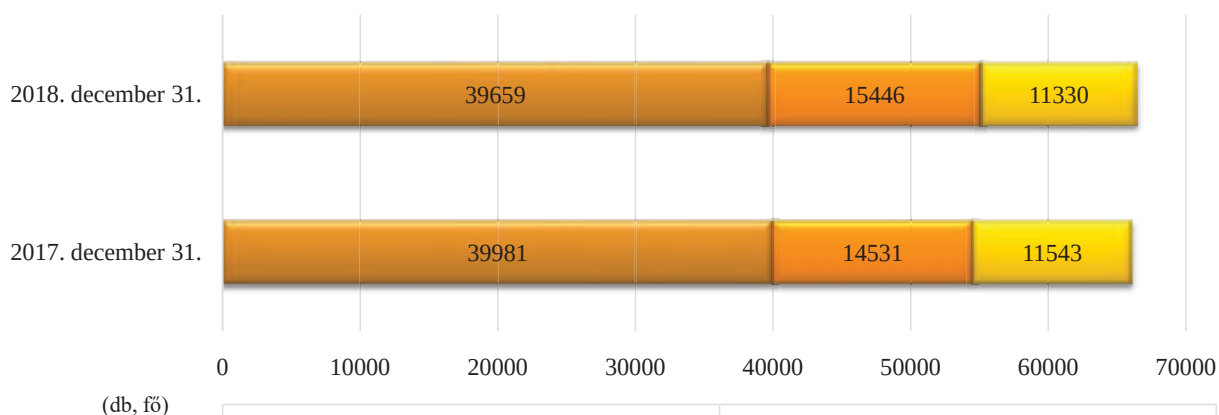
Békés megyei minősített adóalanyok			Top 100 adóalanyok		
Ág	db	Megoszlás (%)	Ág	db	Megoszlás (%)
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1 931	24,0%	Feldolgozóipar	41	41,0%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 011	12,6%	Kereskedelem, gépjárműjavítás	31	31,0%
Feldolgozóipar	895	11,1%	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	14	14,0%
Egyéb	4 199	52,3%	Egyéb	14	14,0%
Összesen	8 036	100%	Összesen	100	100,0%

Békés megyében 2019. II. negyedév végén, az ágazati besorolás alapján, a minősített adózók közel negyede a kereskedelem, gépjárműjavításban, a top 100 adózók több mint 40 százaléka a feldolgozóiparban folytatta tevékenységét. Őket követően a legtöbb adóalany megyei szinten a szakmai, tudományos, műszaki tevékenységben érintett, a top 100 adózók pedig a kereskedelem, gépjárműjavítás területén érdekeltek. Megyei vonatkozásban a feldolgozóipar a harmadik, a top adózók rangsorában a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ág tölti be ezt a pozíciót. Az egyéb kategória a 10 százalék, vagy ez alatti részesedéssel rendelkező nemzetgazdasági ágak összesített adatait tartalmazza.

BÉKÉS MEGYE ADÓALANYAINAK ÖSSZETÉTELE

Békés megyében 2018. december végén több mint 66 ezer adószámmal rendelkező, **működő adóalanyt** tartottunk nyilván, számuk kicsivel több, mint az előző év azonos időszakában. Ezen belül az **egyéni vállalkozók** számának 6,3 százalékos növekedése képes volt ellensúlyozni a **társas vállalkozások** 1,8 százalékos, és az **adószámos magánszemélyek** számának 0,8 százalékos csökkenését. Békés megyében 2018-ban 3,5 ezer adózó kezdte el és 2,8 ezer adózó szüntette meg a vállalkozói tevékenységét.

A működő adóalanyok számának alakulása Békés megyében 2017-2018 decemberében

Adószámos magánszemélyek

39981

39659

Egyéni vállalkozók

14531

15446

Társas vállalkozások

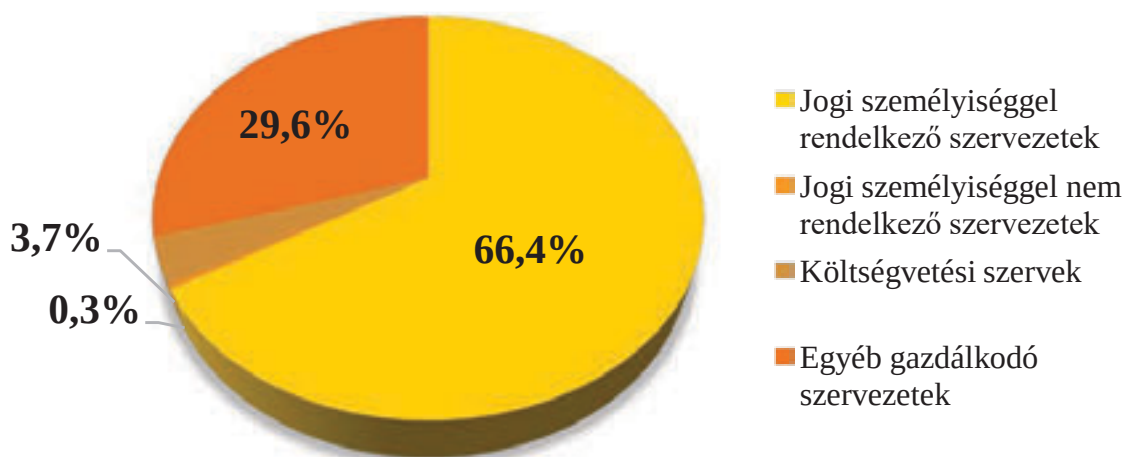
11543

11330

Társas vállalkozások gazdálkodási forma szerinti összetétele 2018. decemberi állapot

A társas vállalkozások gazdálkodási forma szerinti bontása alapján, a jogi személyiséggel rendelkező szervezetek részaránya a legnagyobb, meghaladta a 66 százalékot. A másodikkak, közel 30 százalékkal az egyéb gazdálkodó szervezetek (szövetkezetek, egyesületek, egyházak, stb.). A költségvetési szervek 3,7 százalékos arányukkal megelőzték a legalacsonyabb 0,3 százalékos részarányal bíró, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket.

Békés megye társas vállalkozásainak gazdálkodási forma szerinti összetétele 2018 decemberében

A **kisvállalati adó** (kiva) hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezetek száma 2018. év végére közel két és félszeresére növekedett.

A kedvező jogszabály-módosítások hatására a **kisadózó vállalkozások tételes adója** (kata) hatálya alá bejelentkezett adózók száma, a bevezetése óta folyamatosan növekszik, 2018. december végére az előző évhez mért 24 százalékot meghaladó bővülés történt. A kata adózók 94,7 százaléka egyéni vállalkozó, 5,3 százaléka pedig társas vállalkozás volt.

A 2020-ban kivezetésre kerülő **egyszerűsített vállalkozói adót** (eva) fizetők számának folyamatos csökkenése következtében az egyéni vállalkozó evaalanyok száma közel 15 százalékkal, a társas vállalkozásoké több mint 17 százalékkal csökkent a 2017. decemberi állapothoz képest.

Az **általános forgalmi adó** hatálya alá tartozó adózók száma (10,8 ezer) kismértékben csökkent 2018. december végére, az előző év azonos időszakához képest. A társas vállalkozók száma 3,0 százalékkal visszaesett, míg az egyéni vállalkozók és áfás magánszemélyeké 0,9 százalékkal emelkedett.

A **közösségi adószámok** igénylése egyre növekvő tendenciát mutat. Az egyéni vállalkozók közül 9,4 százalékkal, a társas vállalkozások közül 2,6 százalékkal igényeltek több közösségi adószámot 2018-ban, mint az előző évben.

A FOGLALKOZTATOTTSÁG ÉS A BÉRKÖLTSÉG ALAKULÁSA BÉKÉS MEGYÉBEN

2016. év végén a kormányzat, a munkaadók és a szakszervezetek között létrejött több évre szóló bérmegállapodás, illetve a munkaerőhiány miatti béremelési kényszer a vállalkozások munkaerő költségeit átalakította. Békés megyében a **személyi jellegű ráfordítások** 2018. évi csaknem 150 milliárd forintos összege az előző évhez viszonyítva 7,6 százalékkal emelkedett. Ennek az összegnek a háromnegyede (75,4 százaléka) bérköltség, ami 7,5 százalékkal növekedett. Ennél lényegesen kisebb mértékben emelkedtek a személyi jellegű egyéb kifizetések, illetve a bérjárulékok összege csökkent, a szociális hozzájárulási adó 2,5 százalékpontos mérséklésének következtében. A top 100 vállalkozásnál ennél lényegesen nagyobb arányban emelkedtek a személyi jellegű ráfordítások, ami a foglalkoztatás növekedésének a következménye is.

A 2018. évről benyújtott társasági adó bevallásokban feltüntetett személyi jellegű ráfordítások összegének változása az előző évhez képest (±%)

A személyi jellegű ráfordítások összetevői	Békés megye	Top 100 vállalkozás
Bérköltség	7,5%	18,1%
Személyi jellegű egyéb kifizetések	1,2%	11,5%
Bérjárulékok	-3,1%	5,0%

2018-ban megyei szinten 41,2 ezer fő volt az **átlagos statisztikai állományi létszám**, ami 1,3 százalékos csökkenés az előző évhez képest. Az elmaradás a nemzetgazdasági ágak több mint felét érintette, melyek közül a szakmai, tudományos, műszaki, a kereskedelem, gépjárműjavítás és a szállítás, raktározás területeken mutatkozik a legnagyobb arányú visszaesés. Számosságát tekintve szintén érintett a szakmai, tudományos, műszaki terület és a kereskedelem, gépjárműjavítás, továbbá a mezőgazdaság, ezek azok az ágazatok, ahol több száz fővel csökkent az állományi létszám. A feldolgozóiparban és a pénzügyi, biztosítási területen viszont ez idő alatt jelentősen nőtt a foglalkoztatás.

**A Békés megyében alkalmazásban állók átlagos állományi létszámának
nemzetgazdasági ágak szerinti bontása (fő)**

Nemzetgazdasági ágak	2017.	2018.	2018/2017.
Feldolgozóipar	15 432	15 689	101,7%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	6 569	6 023	91,7%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5 918	5 684	96,0%
Építőipar	2 894	2 947	101,8%
Vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás	2 053	2 097	102,1%
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1 818	1 635	89,9%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1 617	1 561	96,5%
Adminisztratív és szolgáltató tevékenység	1 249	1 170	93,7%
Szállítás, raktározás	1 159	1 060	91,5%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	834	801	96,0%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	591	592	100,2%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	234	561	239,7%
Ingatlanügyletek	444	421	94,8%
Információ, kommunikáció	340	339	99,7%
Egyéb szolgáltatás	325	332	102,2%
Oktatás	231	228	98,7%
Bányászat, kőfejtés	20	30	150,0%
Villamosenergia, gáz, gőzellátás, légkondicionálás	21	22	104,8%
Háztartás munkaadói tevékenysége	0	0	-
Békés megye összesen	41 749	41 192	98,7%

A **vállalkozások méretét** tekintve a mikrovállalkozások helyzete alakult a legkedvezőtlenebbül 2018-ban, itt ugyanis a nemzetgazdasági ágak zömében csökkent a létszám. Az építőipar, a kereskedelem, gépjárműjavítás és a szakmai, tudományos, műszaki területeken 100-nál több álláshely üresedett meg. A kereskedelem kisvállalati szinten is jelentős létszámot veszített, ami a feldolgozóiparra és a mezőgazdaságra is jellemző. Számottevő létszámbővülés a közép-, illetve nagyvállalatoknál valósult meg, a feldolgozóiparban, az építőiparban és a pénzügyi, biztosítási területeken.

A **top 100 vállalkozásnál** 6,0 százalékkal, csaknem 900 fővel gyarapodott az átlagos statisztikai állományi létszám. Több mint felénél bővülés, 35,0 százaléknál üresedés történt 2018-ban, 12,0 százaléuk pedig bázisszinten tartotta az álláshelyek számát.

A megyei szintű egy főre jutó **átlagos bérköltség** 8,9 százalékkal emelkedett 2018-ban, azaz a havi 209,3 ezer forintos átlagbér csaknem 19,0 ezer forinttal 228,0 ezer forintra nőtt. Arányait tekintve a legnagyobb, 40,0 százalékot meghaladó emelkedés történt az oktatás területén, azonban az eredmény még így is húsz százalékkal elmarad a megyei átlagtól. Összességét tekintve a pénzügyi, biztosítási szektorban történt a legnagyobb növekedés,

aminek révén a terület a tavalyi 6. helyről a 2. helyre lépett elő a nemzetgazdasági ágak rangsorában. Az energiaszektor továbbra is megőrizte vezető szerepét, annak ellenére, hogy ezen a területen az átlagos bérköltség összege alig változott egy év leforgása alatt.

**Békés megyében az egy főre jutó bérköltség
nemzetgazdasági ágak szerinti összege (ezer forint/fő/év)**

Nemzetgazdasági ágak	2017.	2018.	2018-2017.
Villamosenergia, gáz, gőzellátás, légkondicionálás	3 918	4 014	96
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	2 429	3 268	838
Vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás	2 882	3 188	307
Feldolgozóipar	2 874	3 157	282
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	2 735	3 032	297
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	2 589	2 914	325
Szállítás, raktározás	2 391	2 441	50
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2 120	2 257	137
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	2 049	2 230	181
Bányászat, kőfejtés	2 050	2 217	167
Oktatás	1 565	2 202	637
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2 250	2 190	-60
Adminisztratív és szolgáltató tevékenység	2 081	2 153	72
Ingatlanügyletek	1 990	2 087	98
Egyéb szolgáltatás	1 878	2 046	168
Építőipar	1 991	1 967	-24
Információ, kommunikáció	1 905	1 920	15
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1 864	1 885	21
Háztartás munkaadói tevékenysége	-	-	-
Békés megye összesen	2 512	2 736	224

Top 100 vállalkozás Békés megyében 1–50.

Sorrend		Név	Székhely	Fő tevékenység
2018.	2017.			
1.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása
2.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása
3.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síküveggyártás
4.	4.	Hirschmann Car Communication Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyártása
5.	5.	Mondi Békéscsaba Kft.	Békéscsaba	n.ny.
6.	8.	Green-Divízió Kft.	Orosháza	Baromfihús feldolgozása, tartósítása
7.	7.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
8.	6.	Alföldvíz Zrt.	Békéscsaba	Víztermelés, -kezelés, -ellátás
9.	10.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
10.	9.	Élésker Kft.	Gyula	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem
11.	11.	"BO-TI" Zrt.	Hunya	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme
12.	12.	Marzek Kner Packaging Kft.	Békéscsaba	Egyéb papír-, kartontertermék gyártása
13.	13.	O-I Hungary Kft.	Orosháza	Öblösüveggyártás
14.	18.	Cool4U Kft.	Szarvas	Elektronikus háztartási cikk nagykereskedelme
15.	15.	Gyulahús Kft.	Gyula	Húsfeldolgozás, -tartósítás
16.	16.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
17.	14.	Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.	Mezőhegyes	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termékek
18.	27.	Békés Drén Kft.	Békés	Szennyeződésmentesítés, egyéb hulladékkezelés
19.	23.	Cool-Airconditional Kft.	Szarvas	Egyéb épületgépészeti szerelés
20.	43.	Komlósi Lúd Kft.	Tótkomlós	Élőállat nagykereskedelme
21.	19.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
22.	33.	DAREH BÁZIS Nonprofit Zrt.	Békéscsaba	Nem veszélyes hulladék gyűjtése
23.	22.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
24.	21.	Rimax Kft.	Tótkomlós	Mezőgazdasági, erdészeti gép gyártása
25.	25.	Merian Foods Kft.	Orosháza	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása
26.	74.	Futizo Kft.	Gyula	Vízi létesítmény építése
27.	24.	Hrabovszki és Fia Kft.	Gyula	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme
28.	30.	Glass Kft.	Békéscsaba	Személygépjármű-, könnyűgépjármű kereskedelem
29.	26.	Gemma Agro Kft.	Békéscsaba	Egyéb nagykereskedelme
30.	34.	Csaba-Berényi Kft.	Mezőberény	Emelő-, átrakómozgató gép gyártása
31.	31.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
32.	40.	Hungária Pehely Kft.	Mezőkovácsháza	Konfekcionált textilárú gyártása (kivéve: ruházat)
33.	32.	Toolex Fémfeldolgozó Kft.	Nagyszénás	Szerszámgyártás
34.	35.	Meszlényi-Auto Kft.	Békéscsaba	Személygépjármű-, könnyűgépjármű kereskedelem
35.	20.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
36.	37.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
37.	42.	Varjasi Farm Kft.	Vésztő	Baromfitenyésztés
38.	62.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
39.	47.	Körös Autocentrum Kft.	Békéscsaba	Személygépjármű-, könnyűgépjármű kereskedelem
40.	39.	Javipa Kft.	Békéscsaba	Papír csomagolóeszköz gyártása
41.	36.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
42.	29.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
43.	48.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
44.	50.	Techno-Druck Kft.	Orosháza	Közúti áruszállítás
45.	59.	Szkaliczki és Társai Kft.	Orosháza	Egyéb műanyag termék gyártása
46.	44.	Szőke és Társai Kft.	Békéscsaba	Egyéb élelmiszer nagykereskedelme
47.	63.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
48.	57.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
49.	72.	Pannon Fine Food Kft.	Orosháza	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása
50.	53.	Cervus Plusz Kft.	Békésszentandrás	Hús-, húskészítmény nagykereskedelme

tevékenység eredménye (millió forint)		Saját tőke (millió forint)			Adózás előtti eredmény (millió forint)			Bérek költség (millió forint)			Létszám (fő)		
2018.	18/17.	2017.	2018.	18/17.	2017.	2018.	18/17.	2017.	2018.	18/17.	2017.	2018.	18/17.
79	37,1%	7 672	8 257	107,6%	190	58	30,5%	620	668	107,7%	194	192	99,0%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
29	100,0%	664	669	100,8%	22	6	27,3%	632	517	81,8%	295	199	67,5%
86	145,8%	297	344	115,8%	61	51	83,6%	464	540	116,4%	185	199	107,6%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
10	12,2%	344	348	101,2%	78	6	7,7%	330	353	107,0%	159	148	93,1%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	493	548	111,2%	n.ny.	n.ny.	-	62	67	108,1%	28	28	100,0%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
292	94,2%	1 515	1 775	117,2%	294	268	91,2%	256	288	112,5%	102	111	108,8%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
96	39,8%	929	1 011	109,6%	241	96	39,8%	747	818	109,5%	298	286	96,0%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
172	30,7%	2 087	2 581	123,7%	547	156	28,5%	477	556	116,6%	145	151	104,1%
277	64,0%	2 200	2 134	97,0%	264	264	60,7%	571	469	82,1%	137	135	98,5%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
15	100,0%	465	477	102,6%	13	14	107,7%	75	83	110,7%	31	31	100,0%
57	-	40	35	87,5%	13	11	84,6%	115	147	127,8%	54	67	124,1%
61	70,1%	208	265	127,4%	87	111	127,6%	28	42	150,0%	16	18	112,5%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
192	197,9%	1 147	1 346	117,3%	98	206	210,2%	39	284	118,8%	46	52	113,0%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
462	130,9%	1 555	1 783	114,7%	352	463	131,5%	249	246	116,6%	78	81	103,8%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
109	122,5%	1 202	1 296	107,8%	99	114	115,2%	213	237	111,3%	70	67	95,7%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
445	115,6%	1 104	1 239	112,2%	397	463	116,6%	303	410	135,3%	98	126	128,6%
n.ny.	-	347	397	114,4%	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	22	24	109,1%
84	112,0%	166	226	136,1%	72	80	111,1%	n.ny.	n.ny.	-	12	14	116,7%
108	174,2%	673	719	106,8%	72	121	168,1%	418	464	111,0%	133	130	97,7%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
18	56,3%	631	645	102,2%	30	16	53,3%	95	102	107,4%	42	42	100,0%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
274	193,0%	632	789	124,8%	137	261	190,5%	209	256	122,5%	119	133	111,8%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
26	86,7%	1 384	1 403	101,4%	28	25	89,3%	187	187	100,0%	37	38	102,7%
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-
n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-	n.ny.	n.ny.	-

INGYENES TANÁCSADÁSOK A KAMARÁNÁL!

**Munkavédelmi tanácsadó szolgálat,
munkaügyi tájékoztatás:**
minden héten, kedden 10–12 óráig.

Fogyasztóvédelmi tanácsadás:
minden héten, szerdán 10–12 óráig.

Számviteli és adótanácsadás:
minden páros héten, szerdán 8.30-tól 13 óráig.

Jogi tanácsadás:
minden páros héten, pénteken 8.30-tól 13 óráig.

Adatvédelmi tanácsadás:
minden hónap első szerdáján 13 órától.

Telefon: 06-66-324-976, 06-66-451-775

Internet: www.bmkik.hu, bmkik@bmkik.hu

Helyszín: a kereskedelmi és iparkamara székháza
(Békéscsaba, Penza-ltp. 5.)

FELTÉTEL: RENDEZETT KAMARAI REGISZTRÁCIÓ

**A KÖTELEZŐ KAMARAI HOZZÁJÁRULÁS
BEFIZETÉSI HATÁRIDEJE: MÁRCIUS 31.**

A TOP 100 SZEREPE BÉKÉS MEGYÉBEN A TÁRSASÁGIADÓ-BEVALLÁSOK TÜKRÉBEN

Nettó árbevétel – növekszik a top 100 vállalkozás részaránya

Békés megye nettó árbevételének változása: +6,6%	• 2017. év: 911,8 Mrd Ft • 2018. év: 972,0 Mrd Ft
Top 100 vállalkozás nettó árbevételének változása: +12,9%	• 2017. év: 446,1 Mrd Ft • 2018. év: 503,7 Mrd Ft
A többi vállalkozás nettó árbevételének változása: +0,6%	• 2017. év: 465,7 Mrd Ft • 2018. év: 468,3 Mrd Ft

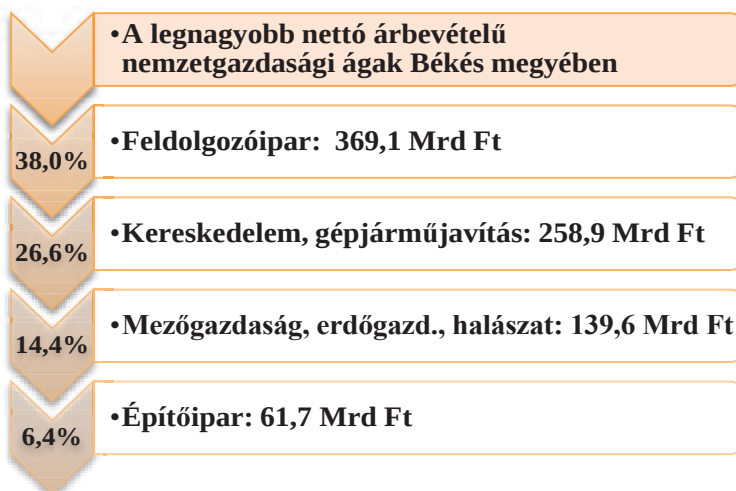
A Békés megyei székhelyű, kettős könyvvitelt vezető vállalkozások **nettó árbevétele** 2018-ban 60 milliárd forinttal gyarapodott, ezzel megközelítette az 1000 milliárd forintot.

A **top 100 vállalkozás** nettó árbevételének növekedési üteme meghaladta a megyei átlagot, így az előző évnél magasabb részaránnyal járult hozzá a megyei árbevételhez, míg a többi vállalkozás nettó árbevételének bővülése elmaradt a megyei átlagtól. 2018-ban a 100 legnagyobb vállalkozás nettó árbevételének összege, több mint a fele a megye összes árbevételének.

A nettó árbevétel közel 40 százaléka a feldolgozóipar teljesítménye.

Az előző évhez képest 30 milliárd forinttal gyarapodott az összege, ami meghaladja a megyei átlagot. A nettó árbevétel több mint negyedét a **kereskedelem, gépjárműjavítás** adta, összege nem változott 2017-hez képest. A harmadik a **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat** nemzetgazdasági ág, mintegy 15 százalékos részaránnyal, nettó árbevételének emelkedése elmaradt a megyei átlagtól. Az **építőipar** előző évi lendülete megmaradt, árbevétele ismét harmadával növekedett, így tovább emelkedett a nettó árbevételből való részesedése is.

Az említett nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban tölt be meghatározó szerepet a **top 100 vállalkozás**, mivel árbevételük 80 százaléka innen származik. A másik három nemzetgazdasági ágban kevésbé hangsúlyos a top 100 vállalkozás jelenléte: a kereskedelem árbevételének több mint 40 százalékát, a mezőgazdaság árbevételének negyedét, valamint az építőipar árbevételének ötödét adta 2018-ban.

Exportárbevétel – több mint 80 százaléka a top 100 vállalkozásnál

Békés megye export-árbevételének változása: +4,7%	• 2017. év: 201,4 Mrd Ft • 2018. év: 210,8 Mrd Ft
Top 100 vállalkozás export-árbevételének változása: +10,7%	• 2017. év: 154,8 Mrd Ft • 2018. év: 171,4 Mrd Ft
A többi vállalkozás export-árbevételének változása: -15,5%	• 2017. év: 46,6 Mrd Ft • 2018. év: 39,4 Mrd Ft

A nettó árbevétel több mint ötöde exportból származott 2018-ban, összege az előző évinél nagyobb mértékben, közel 5 százalékkal gyarapodott. Az export-növekmény a top 100 vállalkozás teljesítménye, mert a többi vállalkozás exportárbevétele a bázisévhez hasonlóan 2018-ban is csökkent. A legnagyobb 100 vállalkozás megyei exportból való részesedése meghaladja a 80 százalékot. Esetükben az exportarány is magasabb az összesített megyei eredménynél, a nettó árbevétel kicsivel több, mint harmadát adja.

Békés megye exportárbevételének 80 százaléka a **feldolgozóipar** teljesítménye, mely közel 10 százalékkal bővült az előző évhez képest. A feldolgozóipari export túlnyomó része a top 100 vállalkozáshoz kapcsolódik. A megyei export 8 százalékát a **kereskedelem, gépjárműjavítás** adja, melynek exportértéke az előző évhez képest csökkent, míg a top 100 vállalkozás részesedése kevesebb, mint 30 százalékos. A **szállítás, raktározás** nemzetgazdasági ág 5 százalékos részarányú exportárbevétele a harmadik, exportja szintén csökkent 2018-ban. A **szállítás, raktározás** exportjának több mint fele, míg a **mezőgazdasági** export kevesebb mint fele a top 100 vállalkozás teljesítménye.

A top 100 vállalkozás részesedése az exportárbevételből néhány nemzetgazdasági ágban
Feldolgozóipar exportárbevétele: 170,7 Mrd Ft • Top 100 részesedése: 90,9%
Kereskedelem, gépjárműjavítás: 17,5 Mrd Ft • Top 100 részesedése: 27,3%
Szállítás, raktározás exportárbevétele: 11,4 Mrd Ft • Top 100 részesedése: 51,4%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat : 8,7 Mrd Ft • Top 100 részesedése: 47,2%

Top 5 vállalkozás az exportárbevétel alapján Békés megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Exportárbevétel (millió forint)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közüti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	35 219	36 447	103,5%
2.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkúveggyártás	n.ny.	n.ny.	-
3.	5.	Mondi Békéscsaba Kft.	Békéscsaba	n.ny.	13 075	15 612	119,4%
4.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	10 657	12 557	117,8%
5.	4.	Hirschmann Car Communication Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyártása	9 559	10 292	107,7%

Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye¹ – a feldolgozóipar háromnegyede a top 100 vállalkozásé

Békés megyében az **üzemi (üzleti) tevékenység eredménye** az előző évi 20 százalékot meghaladó növekedés után 2018-ban 4 százalékkal csökkent. Ennek oka, hogy az **üzemi nyereség** 0,5 milliárd forinttal, az **üzemi veszteség** pedig 3 milliárd forinttal emelkedett. A **top 100 vállalkozásnál**

szintén csökkent az eredmény, változatlan nyereség mellett, a veszteség növekedésének hatására. A többi vállalkozás üzemi eredménye 1,1 milliárd forinttal nőtt, a nyereség 0,5 milliárd forintos gyarapodása és a veszteség 0,6 milliárd forintos csökkenésének következtében. A megyei eredmény 40 százaléka a top 100 vállalkozás, 60 százaléka a többi vállalkozás teljesítménye.

A nemzetgazdasági ágak közül a **feldolgozóipar** adta az üzemi tevékenység eredményének mintegy 40 százalékát, ami meghaladta a 20 milliárd forintot 2018-ban. Ennek több mint háromnegyede a **top 100 vállalkozás** teljesítménye. A **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ág az üzemi eredményhez 10 milliárd forinttal járult hozzá, melynek közel 40 százaléka a legnagyobb 100 vállalkozás teljesítménye, 30 százalékos eredménynövekedést követően. A **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat** üzemi eredménye háromnegyedére csökkent, már nem éri el a 10 milliárd forintot, amiből a top 100 vállalkozás részesedése 30 százalék alatti. 2017 után 2018-ban is kiemelkedő volt az **építőipar** üzemi eredményének 70 százalékos gyarapodása, amivel részaránya átlépte a 10 százalékot. A top 100 vállalkozás az építőipar üzemi eredményének több mint negyedét adta.

Top 5 vállalkozás az üzemi eredmény alapján Békés megyében

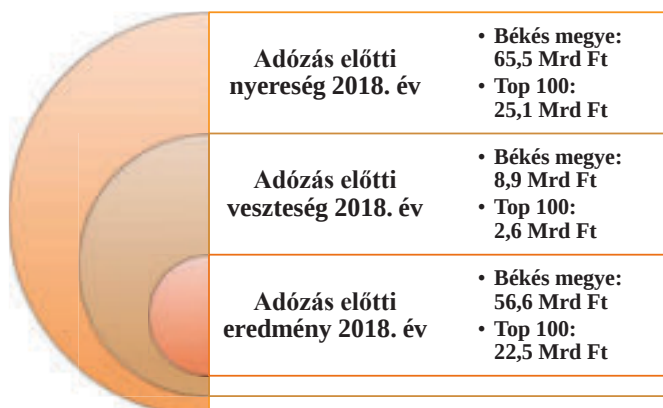
Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Üzemi eredmény (millió forint)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkúveggyártás	n.ny.	n.ny.	-
2.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	4 819	2 531	52,5%
3.	15.	Cool4U Kft.	Szarvas	Elektronikus háztartási cikk nagykereskedelme	n.ny.	n.ny.	-
4.	6.	Green-Divízió Kft.	Orosháza	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	1 458	1 270	87,1%
5.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	562	1 172	208,5%

1) Az üzleti évben elszámolt értékesítés nettó árbevételének, az eszközök között állományba vett saját teljesítmények értékének, az egyéb bevételeknek, valamint az üzleti évben elszámolt anyagjellegű ráfordítások, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás és az egyéb ráfordítások együttes összegének különbözeteként számított összeg.

Adózás előtti eredmény² – mérsékelt növekedés

Az **adózás előtti eredmény** a 2017-es 20 százalékos meghaladó növekedés után 2018-ban alig 1 százalékkal emelkedett. Az **adózás előtti nyereség** 1,4 milliárd forinttal, míg az **adózás előtti veszteség** 0,9 milliárd forinttal lett nagyobb. A **top 100 vállalkozás** eredménye 1,6 milliárd forinttal csökkent, a 0,2 milliárd forintos nyereségcsökkenés és az 1,4 milliárd forintos veszteségemelkedés következtében.

A megyei eredménynövekedés a többi vállalkozás teljesítménye, náluk a nyereségnövekedés mellett a veszteség is csökkent.

Top 5 vállalkozás az adózás előtti eredmény alapján Békés megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Adózás előtti eredmény (millió forint)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkúveggyártás	n.ny.	n.ny.	-
2.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	3 548	1 321	37,2%
3.	15.	Cool4U Kft.	Szarvas	Elektronikus háztartási cikk nagykereskedelme	n.ny.	n.ny.	-
4.	6.	Green-Divízió Kft.	Orosháza	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	1 487	1 306	87,8%
5.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	634	1 116	176,0%

Saját tőke³, jegyzett tőke – növekszik a top 100 vállalkozás részesedése

Békés megye saját tőke változása: +4,5%	• 2017. év: 472,7 Mrd Ft • 2018. év: 493,9 Mrd Ft
Top 100 vállalkozás saját tőke változása: +11,4%	• 2017. év: 195,5 Mrd Ft • 2018. év: 217,7 Mrd Ft
A többi vállalkozás saját tőke változása: -0,4%	• 2017. év: 277,2 Mrd Ft • 2018. év: 276,2 Mrd Ft

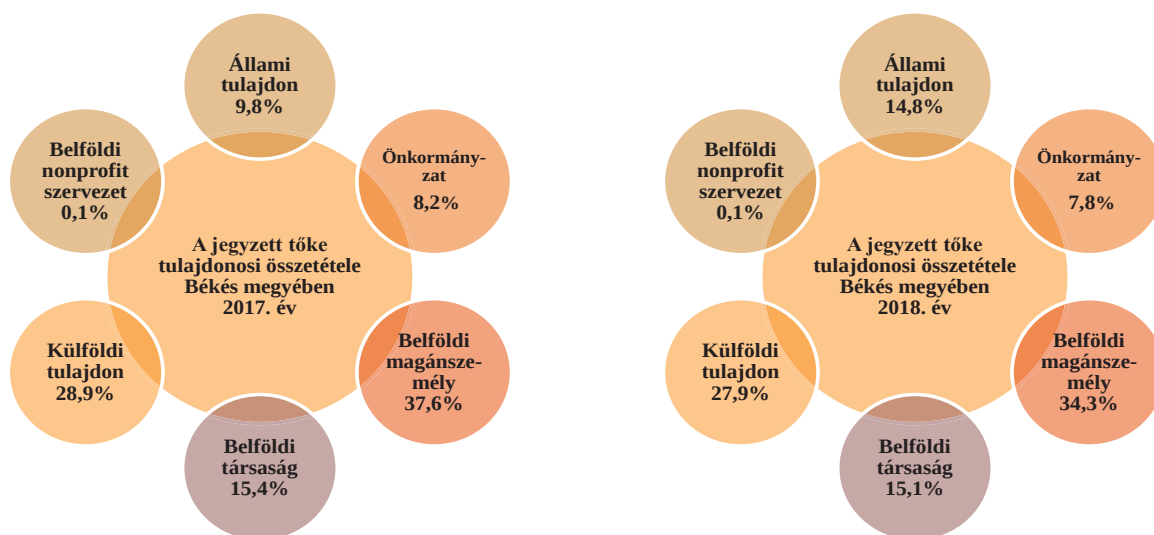
Békés megyében a **saját tőke** értéke 2018-ban több mint 20 milliárd forinttal emelkedett az előző évhez képest. A növekedés a **top 100 vállalkozásnak** köszönhető, náluk elsősorban az eredménytartalék emelkedése növelte a megyei átlagot meghaladó saját tőke értékét. 2017-ben a saját tőke kicsivel több, mint 40 százalékaival, míg 2018-ban majdnem 45 százalékaival rendelkezett a top 100 vállalkozás. A többi vállalkozásnál a saját tőke értéke 1 milliárd forinttal csökkent a bázisévhez képest.

A saját tőke összetevői közül a **jegyzett tőke** értéke Békés megyében mintegy 90 milliárd forint volt 2018-ban, 4 százalékos növekedést követően. A **top 100 vállalkozás** jegyzett tőkéjének gyarapodása jóval meghaladta a megyei átlagot, így részesedése is nőtt:

2) Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének és a pénzügyi műveletek eredményének összevont összege.

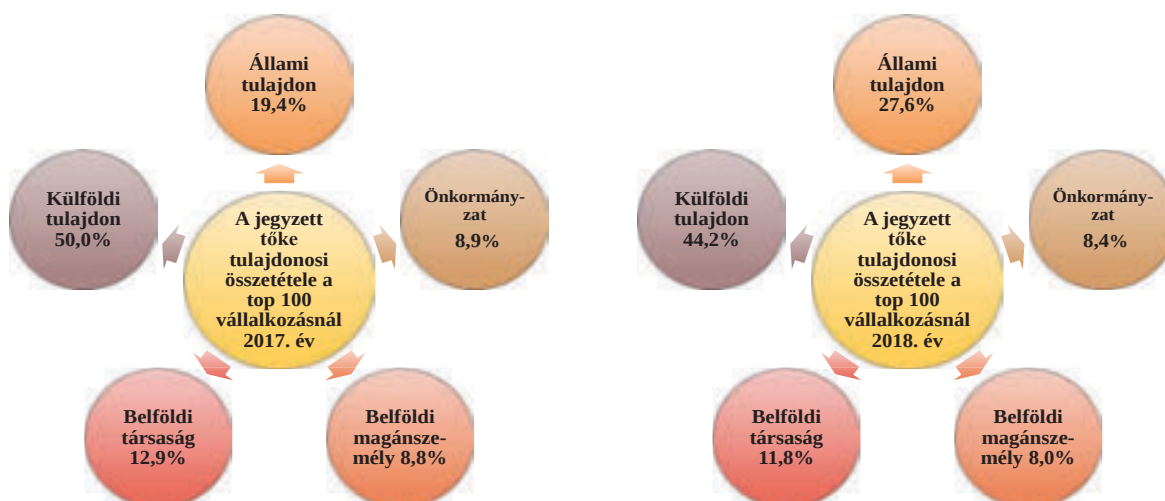
3) A saját tőke összetevői: a jegyzett, de még be nem fizetett tőkével csökkentett jegyzett tőke, a tőketartalék, az eredménytartalék, az értékelési, általános és lekötött tartalék, valamint az adózott eredmény.

2017-ben 49 százalékkal még nem érte el a megyei jegyzett tőke felét, 2018-ban pedig 53 százalékkal a megyei jegyzett tőke több mint felének tulajdonosa.

A megyei jegyzett tőke tulajdonosi összetételében kisebb részarány-mozgások történtek, de alapvető változás nem következett be. Csökkenő részaránnyal, de továbbra is a legnagyobb a **belföldi magánszemély** tulajdona, ami a jegyzett tőke több mint harmadát jelenti. A **külföldi tulajdon**, a **belföldi társaság** és az **önkormányzat** tulajdoni része szintén mérséklődött. Ezzel szemben az **állami tulajdon** bővülése tovább folytatódott 2018-ban is, a Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság újabb, 5 milliárd forintos tőkeemelése következtében.

A **jegyzett tőke több mint fele a top 100 vállalkozás** tulajdona, **tulajdonosi összetétele teljesen eltér a megyeitől**. Míg megyei szinten a belföldi magánszemély tulajdona a meghatározó, addig a top 100 vállalkozásnál a **külföldi tulajdon**. Megyei szinten második a külföldi tulajdon, míg a top 100 vállalkozásnál hasonló részesedésű az **állami tulajdon**. A **belföldi társasági tulajdon** mindkét esetben a harmadik. A top 100 vállalkozásnál a **belföldi magánszemély tulajdona** a legkisebb részesedésű, míg a megyében a legnagyobb.

A **nemzetgazdasági ágak** szempontjából Békés megyében a jegyzett tőke közel 40 százaléka a **feldolgozóiparban** található, melynek több mint háromnegyede a top 100 vállalkozás tulajdona. A következő, 30 százalékos részesedéssel a **mezőgazdaság** rendelkezik, melyből 55 százalék a top 100 vállalkozásé. A jegyzett tőke 7 százaléka a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ágban található, melynek közel ötöde a top 100 vállalkozásnál működik. A legnagyobb 100 vállalkozás tőkejelenléte még az 5 százalékot képviselő **vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás** nemzetgazdasági ágban számottevő, ahol a jegyzett tőke 90 százalékaival rendelkeznek.

Top 5 vállalkozás a saját tőke összege alapján Békés megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Saját tőke (millió forint)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	18.	Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.	Mezőhegyes	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	16 328	23 667	144,9%
2.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkúveggyártás	n.ny.	n.ny.	-
3.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közüti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	18 441	16 256	88,2%
4.	14.	O-I Hungary Kft.	Orosháza	Öblösüveggyártás	n.ny.	n.ny.	-
5.	100.	Csaba Center Invest Kft.	Békéscsaba	Épületépítési projekt szervezése	n.ny.	n.ny.	-

Átlagos állományi létszám – közel 900 fős növekedés a top 100 vállalkozásnál

**Békés megye
átlagos állományi
létszám változása:**
-1,3%

- 2017. év: 41 749 fő
- 2018. év: 41 192 fő

**Top 100
vállalkozás átlagos
állományi létszám
változása:** +6,0%

- 2017. év: 14 955 fő
- 2018. év: 15 853 fő

**A többi vállalkozás
átlagos állományi
létszám változása:**
-5,4%

- 2017. év: 26 794 fő
- 2018. év: 25 339 fő

A Békés megyei székhelyű, kettős könyvvitelt vezető vállalkozások átlagos állományi létszámának csökkenése mérséklődött, a 2017-es mintegy kétezer fős fogyás után 2018-ban már csak 557 fővel csökkent. A megyei tendenciával ellentétben a top 100 vállalkozásnál csaknem 900 fővel növekedett az alkalmazottak száma, így az átlagos állományi létszámból való részesedése is emelkedett, már közelíti a 40 százalékot. A többi vállalkozásnál 1400 főt meghaladó létszámcsökkenés történt.

Az átlagos állományi létszám alakulása, valamint a top 100 vállalkozás részaránya a 2000 főnél többet foglalkoztató nemzetgazdasági ágakban

Feldolgozóipar: +257 fő

- Átlagos állományi létszám: 15 689 fő
- Top 100 részarány: 65,1%

Kereskedelem, gépjárműjavítás: -546 fő

- Átlagos állományi létszám: 6023 fő
- Top 100 részarány: 25,1%

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: -234 fő

- Átlagos állományi létszám: 5684 fő
- Top 100 részarány: 27,1%

Építőipar: +53 fő

- Átlagos állományi létszám: 2947 fő
- Top 100 részarány: 8,1%

Vízellátás, szennyvízgyűjt., hulladékgazd.: +44 fő

- Átlagos állományi létszám: 2097 fő
- Top 100 részarány: 79,3%

A nemzetgazdasági ágakat nézve felénél csökkent, másik felénél emelkedett vagy nem változott az átlagos állományi létszám. A létszámcsökkenés nemzetgazdasági áganként a mezőgazdaságot kivéve, a talányinál mérsékeltebb volt. A legnagyobb foglalkoztató nemzetgazdasági ág a **feldolgozóipar**, ahol az átlagos állományi létszám közel 40 százaléka található. 2017-ben 313 fővel csökkent, míg 2018-ban 257 fővel nőtt a foglalkoztatottak száma. A második, 15 százalékos részarányú foglalkoztató a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ág, ahol 2017-ben

606 fővel, 2018-ban 546 fővel volt kevesebb az alkalmazottak száma. A harmadik, 14 százalékos részaránnyal rendelkező **mezőgazdaságban** a 2017-es 5 fős csökkenést, 2018-ban 234 fős követte.

A **top 100 vállalkozás a vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás** nemzetgazdasági ágban érte el a legnagyobb foglalkoztatási arányt, mintegy 80 százalékot. A legtöbb alkalmazottal rendelkező **feldolgozóiparban**, a munkavállalók kétharmada a top 100 vállalkozásnál dolgozik. A második a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ág, ahol dolgozók negyedét a top 100 vállalkozás alkalmazza.

Top 5 vállalkozás az alkalmazásban állók létszáma alapján Békés megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Alkalmazásban állók létszáma (fő)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	2 505	2 661	106,2%
2.	8.	Álföldvíz Zrt.	Békéscsaba	Víztermelés, -kezelés, -ellátás	1 241	1 207	97,3%
3.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfiúság feldolgozása, tartósítása	998	994	99,6%
4.	4.	Hirschmann Car Communication Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyártása	622	905	145,5%
5.	18.	Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.	Mezőhegyes	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	514	540	105,1%

Béreköltség⁴ – csaknem 20 százalékos növekedés a top 100 vállalkozásnál

Békés megye személyi jellegű ráfordításaiból béreköltség változása: +7,4%	• 2017. év: 104,9 Mrd Ft • 2018. év: 112,7 Mrd Ft
Top 100 vállalkozás személyi jellegű ráfordításaiból béreköltség változása: +18,0%	• 2017. év: 46,0 Mrd Ft • 2018. év: 54,3 Mrd Ft
A többi vállalkozás személyi jellegű ráfordításaiból béreköltség változása: -0,8%	• 2017. év: 58,9 Mrd Ft • 2018. év: 58,4 Mrd Ft

A személyi jellegű ráfordítások közül a béreköltség alkalmas arra, hogy annak elemzésével a jövedelemviszonyokra vonatkozóan megállapításokat tegyünk. A Békés megyei székhelyű, kettős könyvvitelt vezető vállalkozások béreköltsége 2018-ban 8 milliárd forinttal emelkedett és meghaladta a 110 milliárd forintot. A béreköltség közel felét a **top 100 vállalkozás** számolta el. Náluk a béreköltség csaknem 20 százalékos növekedése jóval meghaladta a megyei átlagot, mely a foglalkoztatottak számának bővü-

léséhez kapcsolható. A többi vállalkozás esetében a béreköltség nem érte el az előző évi összeget sem, a foglalkoztatottak számának csökkenése következtében.

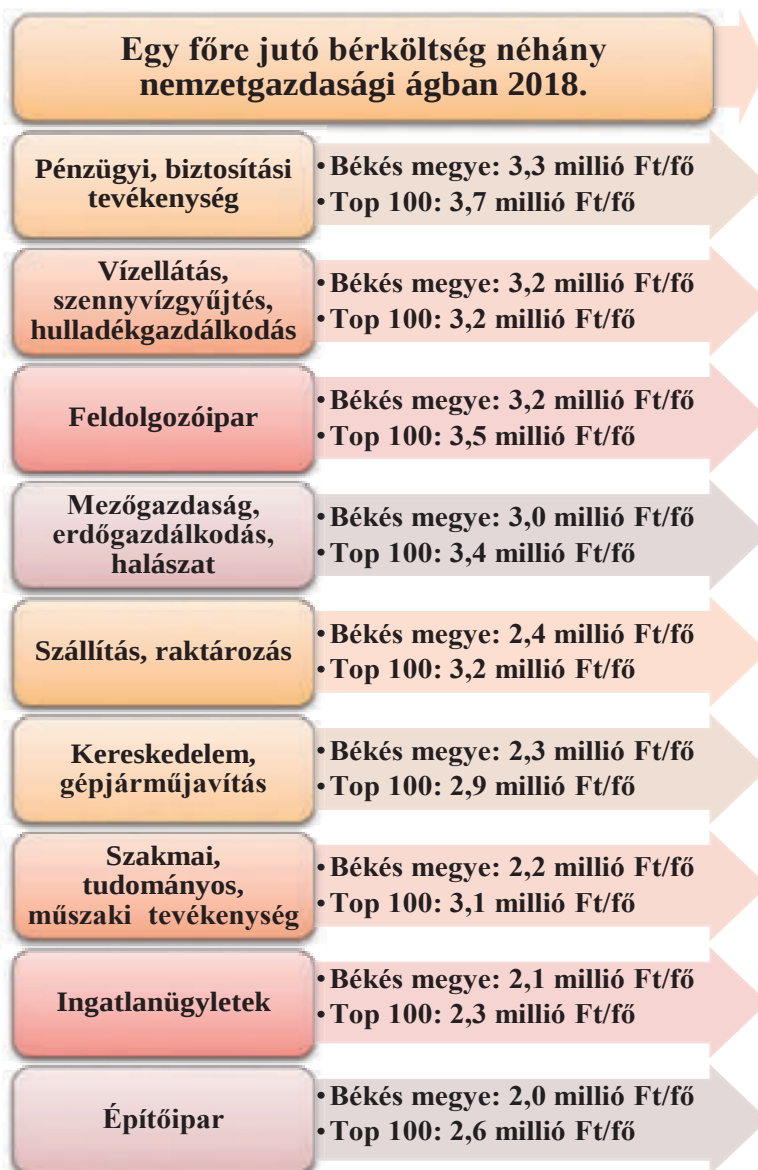
Az egyes nemzetgazdasági ágak jövedelmi viszonyait az **egy főre jutó béreköltség**⁵ számításával vizsgáltuk. Általánosságban megállapítható, hogy az építőipar és a humán-egészségügyi és szociális ellátás kivételével, minden nemzetgazdasági ágban emelkedett a fajlagos béreköltség, vagyis nőttek a jövedelmek. A legnagyobb arányú, 40 százalékos növekedés az **oktatás** (1,6 millió forint/főről 2,2 millió forint/főre), míg a legkisebb

4) Béreköltség minden olyan kifizetés, mely a munkavállalókat, alkalmazottakat, tagokat megillető bérként vagy munkadíjként elszámolt járandóság, prémium, jutalom, ide értve a természetes személy tulajdonos személyes közreműködése ellenértékéért kivetett összeget is.

5) Egy főre jutó béreköltség: a béreköltség és az átlagos statisztikai állományi létszám hányadosa

0,8 százalékos az **információ, kommunikáció** nemzetgazdasági ágban (1904,6 ezer forint/főről 1920,1 ezer forint/főre) történt. Ezekben a nemzetgazdasági ágakban nincs jelen a top 100 vállalkozás közül egy sem.

Azokban a nemzetgazdasági ágakban viszont, ahol a **top 100 vállalkozás** jelen van, a fajlagos bérköltség a vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás kivételével mindenütt meghaladja a megyei átlagot, valamint a fajlagos bérköltség növekedése is jellemzően magasabb a megyei átlagnál. Ebből arra lehet következtetni, hogy a top 100 vállalkozásnál kedvezőbb jövedelmi helyzetben vannak az alkalmazottak. A legmagasabb fajlagos bérköltséget a **pénzügyi, biztosítási tevékenység** nemzetgazdasági ágban számolták el, ami megyei szinten 3,3 millió forint/fő, a top 100 vállalkozásnál pedig 3,7 millió forint/fő. A legnagyobb arányú eltérés a megyei és a top 100 vállalkozás között a **szakmai, tudományos, műszaki tevékenységnél** látható: a top 100 vállalkozás 3,1 millió forint/fős fajlagos bérköltsége 41 százalékkal magasabb a 2,2 millió forint/fős megyei átlagnál.

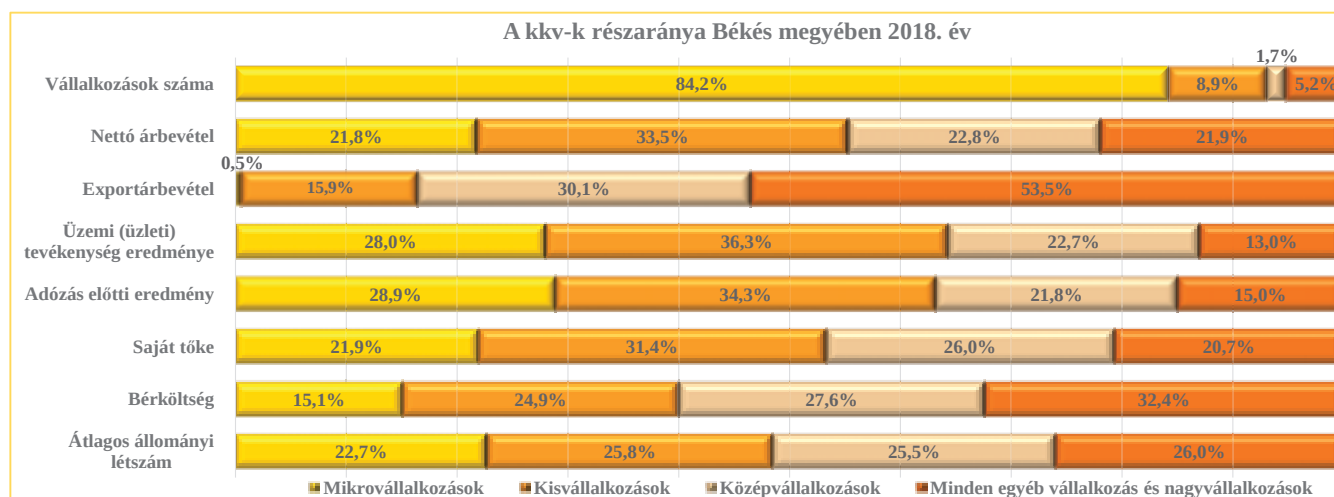

Top 5 vállalkozás bérköltség alapján Békés megyében

Sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Bérköltség (millió forint)		
					2017.	2018.	2018/17.
1.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	9 382	10 955	116,8%
2.	8.	Alföldvíz Zrt.	Békéscsaba	Víztermelés, -kezelés, -ellátás	3 797	4 145	109,2%
3.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	n.ny.	n.ny.	-
4.	4.	Hirschmann Car Communication Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyártása	1 651	2 571	155,7%
5.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkűveggyártás	n.ny.	n.ny.	-

A KKV-K SZEREPE BÉKÉS MEGYÉBEN A TÁRSASÁGIADÓ-BEVALLÁSOK TÜKRÉBEN

A kkv-k, azaz a mikro-, kis- és középvállalkozások számosságuk által meghatározó szereplői Békés megye gazdaságának. A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások túlnyomó része, 95 százaléka kkv. A szektoron belül a vállalkozások mérete és száma között fordított arányosság figyelhető meg, a legkisebb vállalkozási méretűek, a **mikrovállalkozások**¹ vannak jelen a legnagyobb, mintegy 85 százalékos arányban. A **kisvállalkozások**² aránya közel 10 százalék, míg a **középvállalkozások**³ nem éri el a 2 százalékot. A kkv-k közé nem sorolt, minden egyéb vállalkozás és **nagyvállalkozások**⁴ (a továbbiakban nagyvállalkozások) aránya 5 százalék.

A **nettó árbevétel** harmada a kisvállalkozások teljesítménye, a maradék kétharmad részen hasonló arányban osztoznak a mikro-, közép-, valamint a nagyvállalkozások. Az **egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel** nagyságrendi eltéréseket mutat a vállalkozásmérettől függően. A középvállalkozásoknál a legmagasabb a fajlagos nettó árbevétel, kicsivel több, mint 2 milliárd forint. A kis- és a nagyvállalkozások fajlagos nettó árbevétele hasonló nagyságrendű (0,6 milliárd forint), míg a mikrovállalkozásoké 40 millió forint, ami csupán 2 százaléka a középvállalkozások fajlagos nettó árbevételeinek.

A nettó árbevételből az **export aránya** a kkv-szektorban csak 12 százalék, mivel ők jellemzően belföldi piacra termelnek, ellentétben a nagyvállalkozásokkal, ahol a nettó árbevétel felét az export adja. A kkv-szektoron belül az exportarány a középvállalkozásoknál a legmagasabb, meghaladja a negyedrészt, kisvállalkozásoknál 10 százalék, míg a mikrovállalkozásoknál a legalacsonyabb, nem éri el az 1 százalékot. Ennek megfelelően a megyei **exportárbevétel** több mint fele a nagyvállalkozásoké, 30 százaléka a közép-, 16 százaléka

1) Mikrovállalkozás: összes foglalkoztatotti létszáma 10 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

2) Kisvállalkozás: összes foglalkoztatotti létszáma 50 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele vagy mérlegfőösszege legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

3) Középvállalkozás: összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél kevesebb és éves nettó árbevétele legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszeg, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszeg.

4) Nagyvállalkozás: összes foglalkoztatotti létszáma 250 főnél több és éves nettó árbevétele meghaladja az 50 millió eurónak megfelelő forintösszeget, vagy mérlegfőösszege meghaladja a 43 millió eurónak megfelelő forintösszeget.

a kis- és 0,5 százaléka a mikrovállalkozásoké. Az egy vállalkozásra jutó **exportárbevétel** a középvállalkozásoknál a legmagasabb (555 millió forint), ennek több mint fele (315 millió forint) a nagyvállalkozásoké. A kisvállalkozások (55 millió forint) fajlagos exportárbevétele a tizede, míg a mikrovállalkozások eredménye elhanyagolható.

Az **üzemi (üzleti) tevékenység** eredményének több mint 85 százaléka a kkv-k teljesítménye, ezen belül a legnagyobb rész, több mint egyharmad a kisvállalkozásoké. A kkv-szektor üzemi eredménye 6 százalékkal gyarapodott, míg a nagyvállalkozásoké jelentősen visszaesett. Az **egy vállalkozásra jutó üzemi (üzleti) tevékenység eredménye** a középvállalkozásoknál a legnagyobb, 126 millió forint, ennek 30 százaléka a kisvállalkozásoké és 2 százaléka a mikrovállalkozásoké. A nagyvállalkozások fajlagos üzemi eredménye 40 százalékkal elmarad a kisvállalkozások eredményétől.

Az **adózás előtti eredmény** 85 százaléka a kkv-szektor érdeme. 2017-ben még 80 százalék volt a kkv-k részesedése, ami tovább növekedett a nagyvállalkozások rovására, ahol több mint negyedével csökkent az adózás előtti eredmény. A kkv-knál a vállalkozásmérettel fordított arányban növekedett az adózás előtti eredmény: 15 százalékkal a mikro-, 5 százalékkal a kis-, és 3 százalékkal a középvállalkozásoknál. Az **egy vállalkozásra jutó adózás előtti eredmény** a középvállalkozásoknál a legnagyobb, 120 millió forint, ennek 30 százaléka a kisvállalkozásoké, 3 százaléka a mikrovállalkozásoké és 22 százaléka a nagyvállalkozásoké.

A **saját tőke** mintegy 80 százaléka a kkv-k rendelkeznek, közel egyharmad a kisvállalkozások, több mint egynegyed a középvállalkozások és több mint egyötöd a mikrovállalkozások részesedése. Az **egy vállalkozásra jutó saját tőke** összege a középvállalkozásoknál a legnagyobb, 1,3 milliárd forint, ennek negyede a nagyvállalkozásoké és 2 százaléka a mikrovállalkozásoké. A kisvállalkozások fajlagos saját tőkéjének összege csak 10 százalékkal kevesebb a nagyvállalkozások eredményénél.

Fajlagos mutatók vállalkozás méret szerint 2018-ban	Mikrovállalkozások	Kisvállalkozások	Középvállalkozások	Minden egyéb vállalkozás és nagyvállalkozások
1 vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft/vállalkozás)	40,0	581,9	2 105,1	644,6
1 vállalkozásra jutó exportárbevétel (millió Ft/vállalkozás)	0,2	55,5	554,9	315,4
1 vállalkozásra jutó üzemi (üzleti) tev. eredménye (millió Ft/vállalkozás)	3,1	37,9	125,9	23,0
1 vállalkozásra jutó adózás előtti eredmény (millió Ft/vállalkozás)	3,2	35,5	120,1	26,5
1 vállalkozásra jutó saját tőke (millió Ft/vállalkozás)	21,0	285,5	1 253,9	318,8
1 vállalkozásra jutó bérköltség (millió Ft/vállalkozás)	3,3	50,8	298,3	111,9
1 főre jutó bérköltség (millió Ft/fő)	1,8	2,6	3,0	3,4

A **bérköltség** kicsivel több mint kétharmadát a kkv-k számolták el, ebből több mint negyedét a középvállalkozások, és kevesebb mint negyedét a kisvállalkozások. A bérköltség az előző évhez képest a közép- és nagyvállalkozásoknál emelkedett, míg a mikro- és kisvállalkozásoknál csökkent a létszámváltozásoknak megfelelően. Az **egy vállalkozásra jutó bérköltség** a középvállalkozásoknál a legnagyobb, közel 300 millió forint, melyhez képest a nagyvállalkozások eredménye ennek több mint harmada, a kisvállalkozásoké a hatoda, míg a mikrovállalkozások eredménye alig haladja meg az 1 százalékot.

A kkv-k foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepét mutatja, hogy az **átlagos állományi létszám** háromnegyede a kkv-szektorban található. 2018-ban hasonló foglalkoztatási arányt értek el a mikro-, a kis- és a középvállalkozások is, ami az előző évhez képest a mikro- és kisvállalkozások esetén csökkent, míg a középvállalkozásoknál emelkedett, a nagyvállalkozásokhoz hasonlóan.

Az **egy főre jutó bérköltség** betekintést enged a vállalkozások mérete szerint elérhető jövedelmekbe. A vállalkozás méretének növekedésével a fajlagos bérköltség is emelkedik, azaz minél nagyobb egy vállalkozás, annál magasabb jövedelmet képes biztosítani alkalmazottai számára. A legkisebb, 1,8 millió forint/fő éves jövedelmet a mikrovállalkozások, míg a legnagyobb, 3,4 millió forint/fő kereseteket a nagyvállalkozások nyújtják.

A következőkben azt vizsgáljuk, melyek a legnépszerűbb **nemzetgazdasági ágak** a kkv-szektorban. A mikro-és a kisvállalkozások közel negyede a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ágban tevékenykedik. A középvállalkozások majdnem fele a **feldolgozóiparban**, a nagyvállalkozások több mint 40 százaléka pedig az **egyéb szolgáltatás** nemzetgazdasági ágban működik.

Top 3 nemzetgazdasági ág a vállalkozások száma szerint 2018-ban			
	Mikrovállalkozások	Kisvállalkozások	Középvállalkozások
1.	Kereskedelem, gépjárműjavítás: 24,5%	Kereskedelem, gépjárműjavítás: 24,3%	Feldolgozóipar: 49,5%
2.	Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység: 12,3%	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 20,1%	Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat: 21,8%
3.	Építőipar: 9,6%	Feldolgozóipar: 19,4%	Kereskedelem, gépjárműjavítás: 10,9%

A második legerősebb nemzetgazdasági ág a mikrovállalkozásoknál a **szakmai, tudományos, műszaki tevékenység**, a kis- és középvállalkozásoknál a **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat**, a nagyvállalkozásoknál pedig a **művészet, szórakoztatás, szabadidő** tevékenység.

A harmadik leggyakoribb nemzetgazdasági ág a mikrovállalkozásoknál az **építőipar**, a kisvállalkozásoknál a **feldolgozóipar**, a középvállalkozásoknál pedig a **kereskedelem, gépjárműjavítás**, míg a nagyvállalkozásoknál az 5 százalékot alig meghaladó **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat**.

Összegzésként megállapíthatjuk, hogy a kkv-szegmens gazdasági jelentőségét azok számossága adja. A kettős könyvvitelt vezető vállalkozások 95 százaléka a kkv-körbe tartozik, a nettó árbevétel és a saját tőke mintegy 80 százalékát, az üzemi és adózás előtti eredmények 85 százalékát, a bérköltség kétharmadát és a foglalkoztatottak háromnegyedét adják. Az egy vállalkozásra számított mutatók értékei a vállalkozási mérettel együtt, jellemzően nagyságrendi eltérésekkel növekednek.

AZ ÉLŐMUNKA-ARÁNYOS JÖVEDELMEZŐSÉG BÉKÉS MEGYÉBEN

A jövedelmezőségi mutatók segítségével arra keressük a választ, hogy egy időszakban az adott vállalkozás milyen hatékonyan tudta felhasználni az eszközeit és az erőforrásait.

A versenysemlegesség szempontjából előnyösebb és objektívebb összehasonlíthatóság érdekében az eredménykategóriák közül az adózás előtti eredményt vesszük alapul, melyhez az átlagos állományi létszámot (létszámarányos jövedelmezőség), illetve a személyi jellegű ráfordítások összegét (béarányos jövedelmezőség) viszonyítjuk.

Az élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók azt fejezik ki, hogy egy fő, illetve egységnyi bérköltség milyen nagyságú eredményt hozott létre. A mutatók elemzésével a fejlődés, a változás irányát és a vállalkozások mérete alapján elért eredményeket hasonlítottuk össze. A mutatók értéke akkor kedvező, ha azok minél nagyobbak, és növekvő tendenciát mutatnak.

Békés megye		Mikro-vállalkozások	Kis-vállalkozások	Közép-vállalkozások	Kkv-k összesen	Minden egyéb vállalkozás és nagyvállalkozások	Megye mindösszesen
2017.	Adózás előtti eredmény (millió Ft)	14 007	18 259	12 448	44 714	11 458	56 172
	Átlagos állományi létszám (fő)	9 852	11 410	10 544	31 806	9 943	41 749
	Létszámarányos eredmény (millió Ft/fő)	1,4	1,6	1,2	1,4	1,2	1,3
2018.	Adózás előtti eredmény (millió Ft)	16 067	19 200	12 911	48 178	8 446	56 624
	Átlagos állományi létszám (fő)	9 100	10 382	11 286	30 768	10 424	41 192
	Létszámarányos eredmény (millió Ft/fő)	1,8	1,8	1,1	1,6	0,8	1,4

Békés megyében az egy alkalmazottra jutó adózás előtti eredmény 1,4 millió forint volt 2018-ban, mely kedvezőbb az előző évi 1,3 millió forinthez képest.

A megyei átlagot meghaladó mértékű, kiemelkedő teljesítményt értek el a mikrovállalkozások és a kisvállalkozások 1,8 millió forint létszámarányos eredménnyel. A középvállalkozások esetében az egy alkalmazottra jutó adózás előtti eredmény a megyei átlagnál alacsonyabb, és az előző évi értéket sem éri el. A megyében a legkisebb, 0,8 millió forintos létszámarányos eredményt a minden egyéb vállalkozás és nagyvállalkozások (a továbbiakban nagyvállalkozások) érték el, ami az előző évihez viszonyítva közel 30 százalékos visszaesés.

Békés megye		Mikro-vállalkozások	Kis-vállalkozások	Közép-vállalkozások	Kkv-k összesen	Minden egyéb vállalkozás és nagyvállalkozások	Megye mindösszesen
2017.	Adózás előtti eredmény (millió Ft)	14 007	18 259	12 448	44 714	11 458	56 172
	Bérköltség (millió Ft)	18 532	27 862	28 238	74 632	30 224	104 856
	Bérköltségarányos eredmény	75,6%	65,5%	44,1%	59,9%	37,9%	53,6%
2018.	Adózás előtti eredmény (millió Ft)	16 067	19 200	12 911	48 178	8 446	56 624
	Bérköltség (millió Ft)	16 564	27 339	33 289	77 192	35 516	112 708
	Bérköltségarányos eredmény	97,0%	70,2%	38,8%	62,4%	23,8%	50,2%

Az élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók közül számszerűsítettük az egységnyi bérkiáramlásra jutó adózás előtti eredményt. Békés megyében a bérköltség 7,5 százalékos növekedésével párhuzamosan, az adózás előtti eredmény mindössze 0,8 százalékkal gyarapodott, ami azt eredményezte, hogy az egységnyi bérköltségre jutó eredmény a 2017. évi 53,6 százalékról 50,2 százalékra csökkent 2018-ban. A mikro-, kis- és középvállalkozások béarányos jövedelmezősége a nagyvállalkozásokét jelentősen meghaladja. Az előző évhez képest a kkv-k esetében az egységnyi bérköltség által létrehozott eredmény 2,5 százalékponttal emelkedett, míg a nagyvállalkozásoknál 14,1 százalékponttal csökkent. Az eltérés elsősorban arra vezethető vissza, hogy a kkv-knál elszámolt bérköltség alacsonyabb mértékben emelkedett, mint a nagyvállalkozások esetében, miközben az adózás előtti eredmény a kkv-knál növekedett, a nagyvállalkozásoknál pedig visszaesett.

Ágazati körkép

Békés megyében az egyes nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások számát vizsgálva megállapítható, hogy továbbra is a **kereskedelem, gépjárműjavítás** nemzetgazdasági ágban tevékenykedik a vállalkozások közel egynegyede. A következő két nemzetgazdasági ág a tavalyi évhez képest helyet cserélt, így második 11,0 százalékos részarányával a **szakmai, tudományos műszaki tevékenység**, ezt követi mindössze 0,2 százalékponttal lemaradva a **feldolgozóipar**. A következő az **építőipar**, majd a **mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat** nemzetgazdasági ág, súlyuk 9,3 százalék, illetve 8,7 százalék.

A vállalkozások számának visszaesésével párhuzamosan, a legtöbb nemzetgazdasági ágban növekedett a nettó árbevétel. Jelentős, 72,5 százalékos a többlet a **pénzügyi, biztosítási tevékenység** területén, de számottevően nőtt az **építőipar**, az **ingatlanügyletek**, valamint a **művészet, szórakoztatás, szabadidő** nemzetgazdasági ág is. Nagyobb csökkenés az **információ, kommunikáció**, az **adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység** ágakban látható.

Mivel a vállalkozások számának csökkenésével párhuzamosan növekedett a nettó árbevétel, a megye 161,1 millió forintos egy vállalkozásra jutó nettó árbevétele közel ötödével magasabb az előző évi értéknél. A legmagasabb fajlagos árbevétel a **vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás** ágban mutatható ki, ahol miközben a vállalkozások száma 9,3 százalékkal csökkent, a nettó árbevétel 14,2 százalékos növekedést produkált.

Nemzetgazdasági ág	2017. év			2018. év			Változás ± (2018/2017.)		
	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)	Nettó árbevétel (millió Ft)	Vállalkozások száma	Egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel (millió Ft)
Feldolgozóipar összesen	339 051,2	730,0	464,5	369 125,7	651,0	567,0	8,9%	-10,8%	22,1%
Kereskedelem, gépjárműjavítás	258 619,8	1 568,0	164,9	258 914,4	1 396,0	185,5	0,1%	-11,0%	12,4%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	133 854,3	559,0	239,5	139 552,7	525,0	265,8	4,3%	-6,1%	11,0%
Építőipar	46 717,7	615,0	76,0	61 741,7	558,0	110,6	32,2%	-9,3%	45,7%
Vízellátás, szennyvízgyűjtés, hulladékgazdálkodás	27 733,6	54,0	513,6	31 662,4	49,0	646,2	14,2%	-9,3%	25,8%
Szállítás, raktározás	29 643,5	238,0	124,6	29 318,3	220,0	133,3	-1,1%	-7,6%	7,0%
Szakmai, tudományos műszaki tevékenység	23 595,7	711,0	33,2	25 977,5	663,0	39,2	10,1%	-6,8%	18,1%
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	13 202,7	334,0	39,5	14 609,1	310,0	47,1	10,7%	-7,2%	19,2%
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	9 959,1	247,0	40,3	8 638,0	212,0	40,7	-13,3%	-14,2%	1,1%
Ingyanügyletek	6 450,7	282,0	22,9	8 207,9	276,0	29,7	27,2%	-2,1%	30,0%
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	6 135,5	343,0	17,9	6 619,3	308,0	21,5	7,9%	-10,2%	20,1%
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	4 162,4	176,0	23,6	5 000,0	153,0	32,7	20,1%	-13,1%	38,2%
Információ, kommunikáció	5 671,8	212,0	26,8	3 907,1	193,0	20,2	-31,1%	-9,0%	-24,3%
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	2 074,8	133,0	15,6	3 579,3	118,0	30,3	72,5%	-11,3%	94,4%
Egyéb szolgáltatás	2 167,6	344,0	6,3	2 053,1	247,0	8,3	-5,3%	-28,2%	31,9%
Oktatás	1 276,3	139,0	9,2	1 338,0	122,0	11,0	4,8%	-12,2%	19,4%
Villamosenergia, gáz, közellátás, légkondicionálás	1 307,1	17,0	76,9	1 186,2	21,0	56,5	-9,2%	23,5%	-26,5%
Bányászat, kőfejtés	176,3	10,0	17,6	553,3	10,0	55,3	213,9%	0,0%	213,9%
Mindösszesen:	911 800,0	6 712,0	135,8	971 983,8	6 032,0	161,1	6,6%	-10,1%	18,6%

TOP 5 Békés megye kiemelt nemzetgazdasági ágaiban

A következőkben a megye **legjelentősebb nemzetgazdasági ágaiban** (a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, az építőipar, a kereskedelem, gépjárműjavítás, a feldolgozóipar és a szállítás, raktározás) **az 5 legnagyobb nettó árbevételt elérő vállalkozást** vizsgáltuk.

MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT

Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nettó árbevétele top 5							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Főtevékenység	Nettó árbevétel (millió ft)		Változás ± (2018/2017.)
					2017. év	2018. év	
1.	18.	Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.	Mezőhegyes	Gabonaféle (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztése	5 999,9	5 635,6	-6,1%
2.	38.	Varjasi Farm Kft.	Vésztő	Baromfitenyésztés	2 854,1	3 439,7	20,5%
3.	39.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
4.	49.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
5.	52.	Agro-M Zrt.	Orosháza	Vegyes gazdálkodás	2 908,2	2 760,3	-5,1%

2018-ban a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ág megyei nettó árbevétele 139,6 milliárd forint volt, melynek 13,0 százalékát adta a top 5 vállalkozás. A mezőgazdaság nettó árbevétele 104,3 százaléka az előző évnek, míg a top 5 nettó árbevétele 9,9 százalékkal növekedett. A Varjasi Farm Kft. éves szinten mintegy ötödével növelte árbevételét.

FELDOLGOZÓIPAR

Feldolgozóipar nettó árbevétele top 5							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Főtevékenység	Nettó árbevétel (millió ft)		Változás ± (2018/2017.)
					2017. év	2018. év	
1.	1.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	58 878,9	61 810,9	5,0%
2.	2.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	30 644,5	34 444,3	12,4%
3.	3.	Guardian Orosháza Korlátolt Felelősségű Társaság	Orosháza	Síkűveggyártás	n.ny.	n.ny.	n.ny.
4.	4.	Hirschmann Car Communication Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyártása	17 370,6	25 054,5	44,2%
5.	5.	Mondi Békéscsaba Kft.	Békéscsaba	n.ny.	15 782,0	18 153,0	15,0%

A feldolgozóipar valamennyi top 5-be tartozó vállalkozása azonos sorszámmal szerepel a megye 100 legnagyobb nettó árbevételű elérő társasága között. Ezek a gazdálkodók adják a megyei feldolgozóipar nettó árbevételének 45,2 százalékát, ami 1,6 százalékponttal magasabb részesedés az előző évhez viszonyítva. Ennek oka, hogy míg a megyei feldolgozóipar nettó árbevétele 8,9 százalékkal gyarapodott, addig a top 5 vállalkozás esetében a növekedés mértéke 12,8 százalékos volt. A Hirschmann Car Communication Kft. árbevétel-növekedése megközelítette a tavalyi érték felét.

KERESKEDELEM, GÉPJÁRMŰJAVÍTÁS

Kereskedelem, gépjárműjavítás nettó árbevétele top 5							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Főtevékenység	Nettó árbevétel (millió ft)		Változás ± (2018/2017.)
					2017. év	2018. év	
1.	7.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
2.	11.	Élénker Kft.	Gyula	Élelmiszer jellegű bolti vegyes kiskereskedelem	8 812,6	8 850,9	0,4%
3.	12.	"BO-TI" Zrt.	Hunyva	Gabona, dohány, vetőmag, takarmány nagykereskedelme	8 298,3	8 834,8	6,5%
4.	15.	COOL4U Kft.	Szarvas	Elektronikus háztartási cikk nagykereskedelme	5 042,4	7 294,5	44,7%
5.	17.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

A kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ág 2018. évi 258,9 milliárd forintos nettó árbevételének 17,1 százalékát a megyei top 5 vállalkozás teljesítette. A legnagyobb 5 vállalkozás összesített árbevétel-növekedése 15,7 százalékos volt, míg a nemzetgazdasági ág megyei növekedése elhanyagolható. A legnagyobb, 44,7 százalékos árbevétel-növekedést a COOL4U Kft. könyvelhette el.

ÉPÍTŐIPAR

Építőipar nettó árbevétele top 5							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Főtevékenység	Nettó árbevétel (millió Ft)		Változás ± (2018/2017)
					2017. év	2018. év	
1.	20.	Cool-Airconditional Kft.	Szarvas	Egyéb épületgépészeti szerelés	4 324,8	5 266,8	21,8%
2.	27.	Futizo Kft.	Gyula	Vízi létesítmény építése	2 076,4	4 076,1	96,3%
3.	64.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
4.	100.	Csaba Center Invest Kft.	Békéscsaba	Épületépítési projekt szervezése	1 603,8	1 714,8	6,9%
5.	-	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.

A nemzetgazdasági ágak közül 2018-ban az építőipar volt a harmadik legnagyobb, 32,2 százalékos nettó árbevétel-növekedéssel, miközben a vállalkozások száma 9,3 százalékkal csökkent. A top 5 árbevétel-növekedése ennél is magasabb, 47,0 százalékos, így részaránya az előző évi 21,8 százalékról 24,3 százalékra emelkedett 2018-ban. Az év során a Futizo Kft. csaknem megduplázta 2017-es nettó árbevételét.

SZÁLLÍTÁS, RAKTÁROZÁS

Szállítás, raktározás nettó árbevétele top 5							
Ágazati sorrend	Top 100 sorrend	Név	Székhely	Főtevékenység	Nettó árbevétel (millió Ft)		Változás ± (2018/2017)
					2017. év	2018. év	
1.	43.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
2.	45.	Techno-Druck Kft.	Orosháza	Közúti áruszállítás	2 643,9	3 031,5	14,7%
3.	-	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
4.	-	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
5.	-	Csabai Raktárszövetkezet	Békéscsaba	Raktározás, tárolás	1 136,7	1 087,2	-4,4%

A szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágban megyei szinten 1,1 százalékos nettó árbevétel-csökkenés történt, míg a top 5 vállalkozás összesen 3,9 százalékos növekedést ért el. Ennek következtében a top 5 részaránya a nemzetgazdasági ágon belül az előző évi 31,5 százalékról 33,0 százalékra változott. A Techno-Druck Kft. eredményének emelkedése a legnagyobb 5 vállalkozás eredményének növekedését is meghaladta.

Békés megye

Ebben a fejezetben bemutatjuk Békés megye 30 legnagyobb export-, illetve importforgalmat lebonyolító vállalkozását, az általuk 2018-ban teljesített forgalom statisztikai értéke alapján.

Vám szempontból exportnak, illetve importnak a harmadik (nem közösségi) országba kilépő, valamint belépő áruforgalmat nevezzük. A táblázatokban szereplő statisztikai érték az unió országaiba történő értékesítést, illetve az onnan történő behozatalt nem tartalmazza.

A top 30 exportőr

A top 30-as listában található gazdálkodók forgalma 2018-ban megközelítette a 28,9 milliárd forintot, amely az előző évhez képest 6 százalékos növekedést eredményezett.

A gazdálkodók a megyében jellemzően közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásával, elektronikus háztartási cikk nagykereskedelmével, mérnöki tevékenységgel, műszaki tanácsadással, műanyag csomagolóeszközök, híradás-technikai berendezések, kerámia szigetelő gyártásával, valamint baromfihús feldolgozásával kapcsolatos termékek exportálásával foglalkoznak.

A top 30-as listában szereplő gazdálkodók exportjaikat Szerbiába, Oroszországba, az Amerikai Egyesült Államokba, Kanadába, Dél-Koreába, Törökországba, Moldáviába és Ukrajnába szállítják.

A top 30 importőr

A top 30-as listában feltüntetett gazdálkodók forgalma 2018-ban meghaladta a 14,5 milliárd forintot, amely az előző évhez képest 34 százalékos növekedést eredményezett.

A listában szereplő importőrök jellemzően közúti jármű, járműmotor gyártásához szükséges alkatrészeket, konfekcionált textiláru gyártásához szükséges alapanyagokat, szarvasmarha szaporítóanyagot és állat-egészségügyi felszereléseket, híradás-technikai berendezések gyártásához szükséges alkatrészeket, fa, építőanyag, vasáru, festék kereskedelméhez szükséges alapanyagokat, valamint irodai felszereléseket importálnak.

A top 30-as listában szereplő gazdálkodók importjaikat a Kínai Népköztársaságból, Bosznia-Hercegovinából, Törökországból, Kanadából, Tunéziából, Szerbiából, az Amerikai Egyesült Államokból, Dél-Koreából és Ukrajnából valószínűsítjük meg.

A top 30 exportőr

Sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Exportált áruk 2018. évi statisztikai értéke (ezer forint)
1.	Guardian Orosháza Kft.	Orosháza	Síküveggyártás	n.ny.
2.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közüti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	4 802 297
3.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
4.	Woertz Hungária Kft.	Orosháza	Elektronikai alkatrész gyártása	1 842 163
5.	Hirschmann Car Comm. Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyárt.	1 619 122
6.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
7.	Green-Divízió Kft.	Orosháza	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	1 312 407
8.	Cerlux Kft.	Orosháza	Kerámia szigetelő gyártása	1 192 636
9.	Mondi Békéscsaba Kft.	Békéscsaba	n.ny.	958 015
10.	Gallicoop Zrt.	Szarvas	Baromfihús feldolgozása, tartósítása	n.ny.
11.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
12.	Mamutec Hungary Kft.	Gyomaendrőd	Műszaki textiláru gyártása	648 826
13.	Mening Hungary Zrt.	Békéscsaba	Fémmegmunkálás	581 238
14.	Liviel Kft.	Gyomaendrőd	Egyéb bútor gyártása	500 333
15.	O-I Hungary Kft.	Orosháza	Öblösüveggyártás	n.ny.
16.	Hungária Pehely Kft.	Mezőkovácsháza	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	n.ny.
17.	"Partiz 2000" Kft.	Szarvas	Baromfitenyésztés	n.ny.
18.	Lourdes Honey Kft.	Gyomaendrőd	M.n.s. egyéb élelmiszer gyártása	266 147
19.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
20.	HealTech Kft	Békés	Járművillamossági, -elektronikai készülékek gyártása	n.ny.
21.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
22.	Biohungaricum Kft.	Szarvas	Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumós növény termesztése	142 052
23.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
24.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
25.	Optigép Kft.	Békés	Mezőgazdasági, erdészeti gép gyártása	135 432
26.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
27.	Pannon Fine Food Kft.	Orosháza	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	122 088
28.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
29.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
30.	Anda-Hungary Kft.	Mezőkovácsháza	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	102 457

A top 30 importőr

Sorrend	Név	Székhely	Fő tevékenység	Importált áruk 2018. évi statisztikai értéke (ezer forint)
1.	Cool4U Kft.	Szarvas	Elektronikus háztartási cikk nagyker.	n.ny.
2.	Linamar Hungary Zrt.	Orosháza	Közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártása	2 302 150
3.	Hungária Pehely Kft.	Mezőkovácsháza	Konfekcionált textiláru gyártása (kivéve: ruházat)	n.ny.
4.	Guardian Orosháza Kft.	Orosháza	Síküveggyártás	n.ny.
5.	Hirschmann Car Comm. Kft.	Békéscsaba	Híradás-technikai berendezés gyárt.	984 988
6.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
7.	O-I Hungary Kft.	Orosháza	Öblösüveggyártás	n.ny.
8.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
9.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
10.	Génbank-Semex Mo. Kft.	Mezőhegyes	Egyéb szarvasmarha tenyésztése	330 024
11.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
12.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
13.	Medgyes Kft.	Medgyesegyháza	Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	231 199
14.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
15.	OVM-Karsai Zrt.	Orosháza	Műanyag csomagolóeszköz gyártása	157 856
16.	Üveg-Világ Kft.	Orosháza	Vasáru-, festék-, üveg-kiskereskedelem	144 117
17.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
18.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
19.	Biohungaricum Kft.	Szarvas	Zöldségféle, dinnye, gyökér-, gumónövény termesztése	77 602
20.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
21.	Cerlux Kft.	Orosháza	Kerámia szigetelő gyártása	73 970
22.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
23.	Merian Foods Kft.	Orosháza	Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	71 411
24.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
25.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
26.	Békés Drén Kft.	Békés	Szennyeződésmentesítés, egyéb hulladékkezelés	n.ny.
27.	Fekete Péter Miklósné ec.	Mezőhegyes	Csomagküldő, internetes kiskereskedelem	60 143
28.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
29.	n.ny.	n.ny.	n.ny.	n.ny.
30.	Skylotec Hungary Kft.	Gyomaendrőd	Egyéb textiláru gyártása m.n.s.	53 433

BÉKÉS MEGYE GAZDASÁGA JÁRÁSONKÉNT

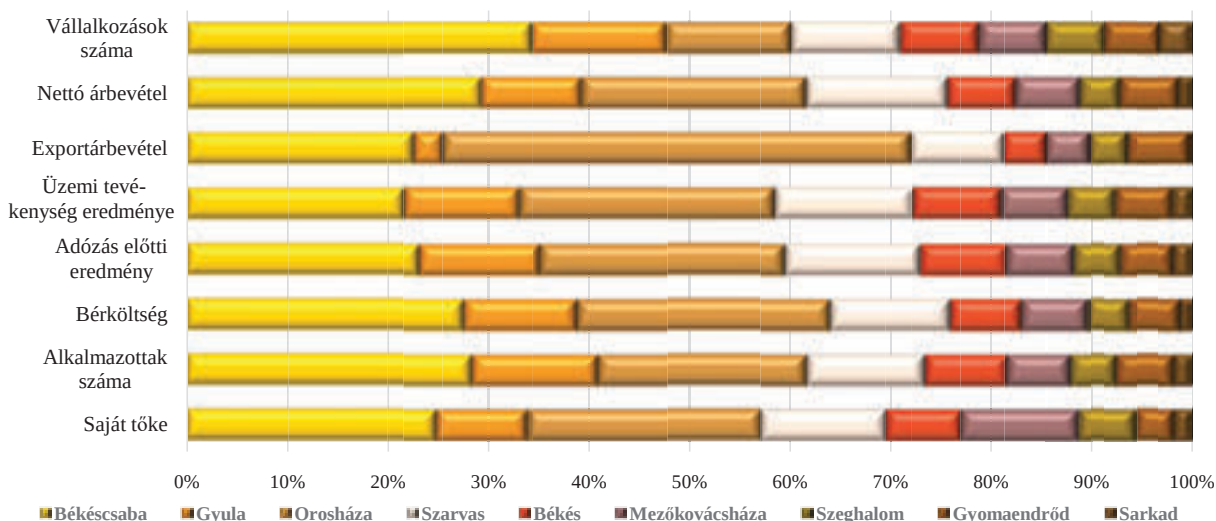
Békés megye 9 járásában 75 település található, melyben több, mint 11 ezer társas vállalkozás tevékenykedik. A Sarkadi járás kivételével valamennyi járásban működik olyan vállalkozás, amely szerepel a megye 100 legnagyobb nettó árbevételt elérő gazdálkodói között. A top 100 körből 30 vállalkozás a Békéscsabai járásban koncentrálódik, melyet az Oroszázi követ 19 vállalkozással. Azonos súlyúak a Gyulai és a Szarvasi járások 12-12 top 100-as céggel, míg közel hasonlóak a Mezőkovácsházai, a Békési és a Gyomaendrői járások, járásonként 9-8, illetve 7 vállalkozással. A Szeghalmi járásból 3 gazdálkodó található a top 100-as társaságok listáján.

Békés megyei top 100 járásonként a legnagyobb árbevételt elérő vállalkozással

A megyében működő társaságok száma, valamint a társaságok 2018. évi főbb gazdasági adatainak – nettó árbevétel, ebből exportárbevétel, adózás előtti és üzemi eredmény, létszám és bérköltség, valamint a saját tőke összegének – járásonkénti megoszlását az alábbi ábra szemlélteti.

A Békés megyei társas vállalkozások főbb gazdasági adatainak megoszlása járásonként 2018-ban

A Békés megyei **vállalkozások** legnagyobb része, 34,3 százaléka a Békéscsabai járásban koncentrálódik, a második a Gyulai járás 13,4 százalékos részaránnyal, melyet szorosan követ az Oroszázi 12,5 százalékkal. 10 százalék feletti részarány jellemzi még a Szarvasi járást. A legkevesebb társaság a Sarkadi járásban működik.

A **nettó árbevétel** tekintetében is a Békéscsabai járás áll a rangsor első helyén 29,3 százalékos részaránnyal, de kiemelkedik az Oroszázi járás, ahol a megyei nettó árbevétel 22,4 százaléka realizálódik. Harmadik a Szarvasi járás 14,0 százalékos hányaddal, melyet a Gyulai járás 10,0 százalé-

kal követ. A Békési, a Mezőkovácsházai és a Gyomaendrődi járások közel azonos, 6 százalék körüli arányban vannak jelen, míg a legkisebb mértékben a Sarkadi járás adózói részesedtek a nettó árbevételből. Az **egy vállalkozásra jutó nettó árbevétel** alapján kimagaslóan szerepel az Orosházi járás 277,8 millió forinttal. Második a Szarvasi járás 201,2 millió forintos egy vállalkozásra jutó nettó árbevétellel. A megye fajlagos nettó árbevétele 155,4 millió forint, mely feletti összeg jellemzi még a Gyomaendrődi járást.

A megyei **exportárbevétel** 46,5 százaléka az Orosházi járásban összpontosul, a Békéscsabai járás 22,6 százalékos részaránnyal a második, melyeket a Szarvasi járás követ 9,2 százalékkal. A Békési, a Mezőkovácsházai, a Szeghalmi járásokban közel hasonló, 8-9 milliárd forint az export összege. Az **egy vállalkozásra jutó exportárbevétel** az Orosházi járásban a legmagasabb, összege 124,8 millió forint, mely nagyságrendekkel haladja meg a többi járás fajlagos mutatóját. A megyei átlag 33,6 millió forint, melyen felüli érték jellemzi a Gyomaendrődi járást.

A megye **üzemi tevékenység eredményéből** az Orosházi járás 25,5 százalékkal, a Békéscsabai 21,7 százalékkal részesült, melyeket közel hasonló, 13-11 százalék körüli aránnyal a Szarvasi és a Gyulai járások követ. Az **egy vállalkozásra jutó üzemi eredmény** tekintetében kiemelkedik az Orosházi járás 18,7 millió forinttal. A Szarvasi járás fajlagos üzemi eredményének 11,6 millió forintos összege megelőzte a Békési járásét, ahol az egy vállalkozásra jutó összeg 10,2 millió forint volt. A megyei átlagnál 9,2 millió forintnál nagyobb érték jellemzi még a Gyomaendrődi járásét, a legkisebb a Sarkadiban teljesült.

Az **adózás előtti eredmény** járások közötti megoszlása szinte követi az üzemi tevékenység eredményének megoszlási arányát. A megyében az egy vállalkozásra jutó adózás előtti eredmény 9,0 millió forint volt.

Az **alkalmazottak** 28,4 százaléka a Békéscsabai járáshoz tartozó vállalkozásoknál dolgozott, 20,8 százaléka pedig az Orosháziban. A Gyulai és a Szarvasi járások részesedése majdnem megegyezik, 12 százalék közeli érték. A legkevesebb foglalkoztatott a Sarkadi járásban állt alkalmazásban.

A megyei **bérköltségből** a legtöbbet, 31,2 milliárd forintot a Békéscsabai járásban számolták el a cégek. Második legtöbb bérköltséget, 28,5 milliárd forintot az Orosházi járásban működő vállalkozások szerepeltették a könyveikben. A bérköltségből közel azonos súllyal, 11-12 százalékos részaránnyal vannak jelen a Gyulai és a Szarvasi járások. A megyei bérköltség 7,2 százalékát a Békési járás, 6,5 százalékát a Mezőkovácsházai, 5,1 százalékát a Gyomaendrődi járások adják. Legkevesebb részarány a Sarkadi járást jellemzi. A Békés megyei cégeknél az **egy alkalmazott-ra jutó éves bérköltség** 1,8 millió forint és 3,3 millió forint között alakult a járásokban. A legkisebb fajlagos összeg a Sarkadi, a legnagyobb az Orosházi járásban teljesült. A megyei átlagnál nagyobb összeg jellemzi még a Szarvasi és a Mezőkovácsházai járásokat.

A **saját tőkében** hasonló súllyal (25-24 százalékkal) van jelen a Békéscsabai és az Orosházi járás. Harmadik a Szarvasi járás 12,4 százalékos részaránnyal, melyet a Mezőkovácsházai követ 11,6 százalékkal. A Gyulai járás 9,0 százalékkal részesül a megyei saját tőke összegéből. Békés megyében az **egy vállalkozásra jutó saját tőke** 79,1 millió forint volt. A megyei átlagot magasan meghaladó összeg, 147,5 millió forint az Orosházi, valamint 137,9 millió forint a Mezőkovácsházai járásokban teljesült. Átlagon felüli fajlagos összeg jellemezte még a Szarvasi járást 90,7 millió forinttal.

Alkoholtartalmú italok előállítása és forgalma

Békés megyében az alkoholtartalmú italok előállítása területén elsősorban a bérfőzést végző szeszfőzdek valamint a sörfőzdek tevékenysége a meghatározó, amit kiegészít néhány kereskedelmi szeszfőzde működése.

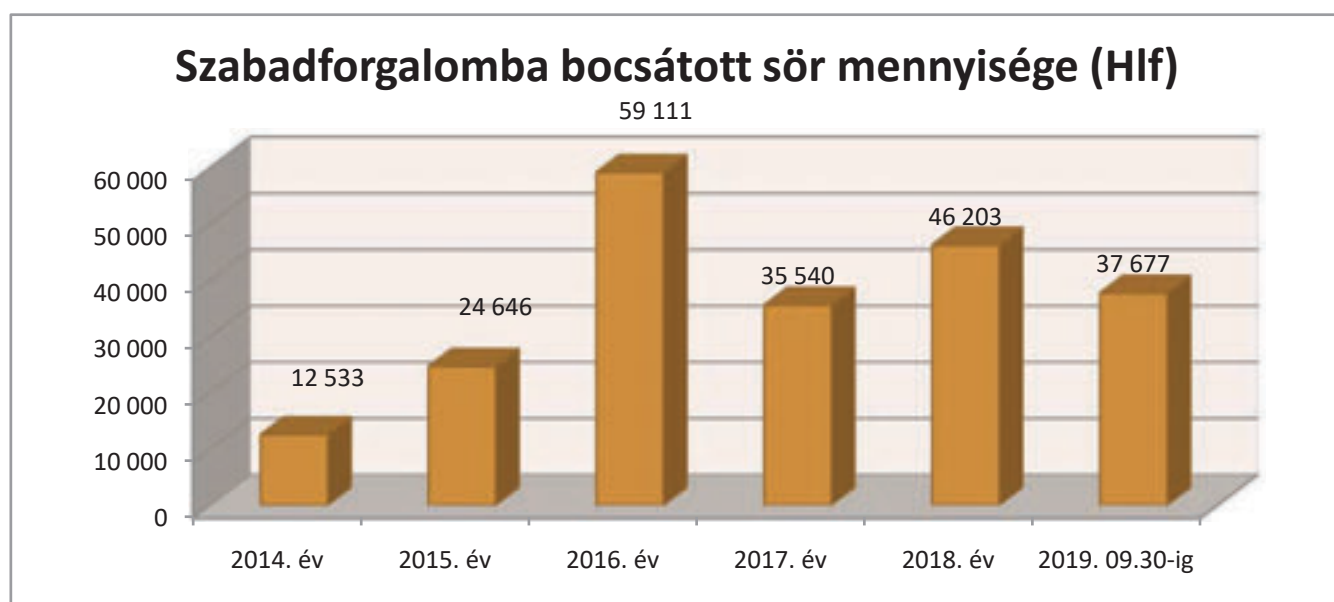
2019. év	A gazdálkodók telephelyeinek száma Békés megyében
Sörfőzde	5
Bérfőzést végző szeszfőzde	39
Kereskedelmi szeszfőzde	7
Összesen	51

A kisüzemi sörfőzdek termelése az elmúlt években növekvő tendenciát mutat, melynek elsődleges oka a jövedéki szabályozásban meghatározott kedvezőbb működési feltételekben, valamint az alacsonyabb adómérték alkalmazásában keresendő. Mindemellett kedvező hatással van tevékenységükre a jó minőségű kézműves sörökkel kapcsolatos fogyasztói keresletnövekedés is.

2014-től folyamatos volt a növekedés, ami 2016-ban különösen kiugró volt.

2019. szeptember végéig 36 677 hektoliterfok sört bocsátottak szabadforgalomba, míg az elmúlt év azonos időszakáig 35 540 hektoliterfok volt az előállított mennyiség, azaz 2019-ben ismét emelkedés várható.

A kézműves söröket bemutató, népszerűsítő fesztiválok sikere töretlen, ezzel párhuzamosan megfigyelhető, hogy egyre több olyan söröző nyitja meg kapuit, ahol a vevők számos kisüzemi sörfőzde termékeit kóstolhatják meg.

A bérfőzést végző szeszfőzdék életében a magánfőzés lehetőségének bevezetése jelentette a legnagyobb kihívást az elmúlt években, melynek köszönhetően évről évre jelentősen csökkent a bérfőzést végző szeszfőzdék által kiadott párlat mennyisége. Ezt a csökkenő tendenciát a magánfőzés esetére 2016-ban bevezetett párlat adójegy rendszerre sem törte meg. 2017-ben ugyan emelkedett a termelt mennyiség, de 2018-ban a részadatok ismét csökkenést mutatnak.

Míg 2014-ben a bérfőzést végző szeszfőzdék által kiadott párlat mennyisége 626 786 hektoliterfok volt, addig 2015-ben 378 300 hektoliterfokra, 2016-ban pedig 347 757 hektoliterfokra csökkent. Az adat 2017-ben 443 165 hektoliterfokra emelkedett, de a 2018-ban előállított 312 630 hektoliterfok mennyiség a 2016. évi adathoz képest is csökkenést jelent.

A Békés megyében és a megyén kívül előállított alkoholtartalmú italok jövedéki engedélyes kereskedelme 39 telephelyen történik jelenleg, melyek között megtalálhatók országos hálózat részeként működő telephelyek és kisebb helyi vállalkozások egyaránt.

A közúti árufuvarozási, személyszállítási tevékenységhez kapcsolódó jövedékiadó-visszaigénylések alakulása

Magyarországon a közúti árufuvarozási, személyszállítási tevékenységet végzők a gázolaj felhasználáshoz kapcsolódóan 2011. január 1-jétől jövedékiadó-visszaigénylést érvényesíthetnek (kereskedelmi gázolaj).

Az adó-visszaigénylés érvényesíthetőségének feltétele az előzetes vámhatósági nyilvántartásba vétel, mely során a vámhatóság a benyújtott okmányok alapján a jövedéki adó visszaigényléshez szükséges feltételeket vizsgálja, azaz a tárgyi követelmények meglétét igazolja.

2017. július 1-jétől új törvény lépett hatályba a jövedéki adóról, azonban a jogalkotó továbbra is biztosítja a kereskedelmi gázolaj utáni jövedéki adó visszaigénylés lehetőségét.

A visszaigénylés érvényesíthető, amennyiben a gázolajat kizárólag közúti árufuvarozásra legalább 7,5 tonna megengedett legnagyobb össztömegű gépjárművel, vagy nyerges járműszerelvénnel végzett közúti árufuvarozáshoz, illetve akár menetrendszerű, akár nem menetrendszerű forgalomban, a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott M2 vagy M3 kategóriába tartozó gépjárművel végzett személyszállításhoz kapcsolódóan használják fel.

Az adó-visszaigénylésre jogosult az adó-visszaigénylést választása szerint évente, negyedévente vagy havonta nyújthatja be a székhelye szerint illetékes Adó- és Vámigazgatósághoz.

Az elmúlt években fokozatosan csökkent a literenként visszaigényelhető jövedéki adó összege, amely 2014-ben még 17 forint, majd 2015-ben 11 forintra változott. 2016-tól 2018-ig a kőolaj világpiaci árához igazodóan 7 forint, illetve 17 forint, 2019-ben pedig 3,5, illetve 13,5 forint, amennyiben a kőolaj világpiaci ára meghatározott mérték alatti lenne.

A nyilvántartásba vett gazdálkodók száma lényegében stagnált 2014 és 2016 között. 2017-ben és 2018-ban az új törvény bevezetését követően pedig, többen nem kérték az engedélyük meghosszabbítását, vagy nem nyilatkoztak, így engedélyük a törvény erejénél fogva megszűnt.

Az új törvénnyel hatályba lépő változások elsősorban adóigazgatási tárgyúak, egyértelműsítő és egyéb módosítások, illetve az adózók adminisztrációs terheinek csökkentését, az adókötelezettségeik teljesítésének megkönnyítését szolgálják. A kereskedelmi gázolaj esetében, továbbá 2019-ben az uniós adóminimumnak való megfelelés miatt, 3,5 forinttal csökkent a visszaigényelhető adó összege.

Valószínűleg ez is hozzájárult ahhoz, hogy a visszaigénylők száma 2019-ben nagymértékben csökkent.

A nyilvántartásba vett visszaigénylők száma az alábbiak szerint alakult az utóbbi években:

Év	A nyilvántartásba vett visszaigénylők száma
2015. december 31.	188
2016. december 31.	193
2017. december 31.	152
2018. december 31.	152
2019. szeptember 30.	111

A jövedéki adótörvény alapján a visszaigénylő, gázolaj tekintetében, az adóval növelt áron történt beszerzést igazoló bizonylat kiállításának napján hatályos adómértékkel számított adót veheti figyelembe, a visszaigénylési kérelmének benyújtása során.

Az ásványolaj adómértékek megállapításához szükséges, Brent napi jegyzési adatok alapján meghatározott átlagár az alábbiak szerint változott 2019-ben:

Érvényesség időszaka	Ár (USD/hordó)
2019 (2019.01.01 - 2019.03.31.)	71,083
2019 (2019.04.01 - 2019.06.30.)	62,701
2019 (2019.07.01 - 2019.09.30.)	69,018
2019 (2019.10.01 - 2019.12.31.)	61,505

Fontos információ, hogy 2020 első negyedévre vonatkozóan (2020.01.01 - 2020.03.31.) a közzététel 2019. december 20-ig fog megvalósulni.

Megállapítható továbbá, hogy a visszaigényelhető jövedéki adó mértékének változása a visszaautalni rendelt jövedéki adó összegét is jelentősen befolyásolta az elmúlt években.

Békés megyében az alábbiak szerint alakult a jövedéki adó visszaautalása a kereskedelmi gázolaj felhasználásához kapcsolódóan.

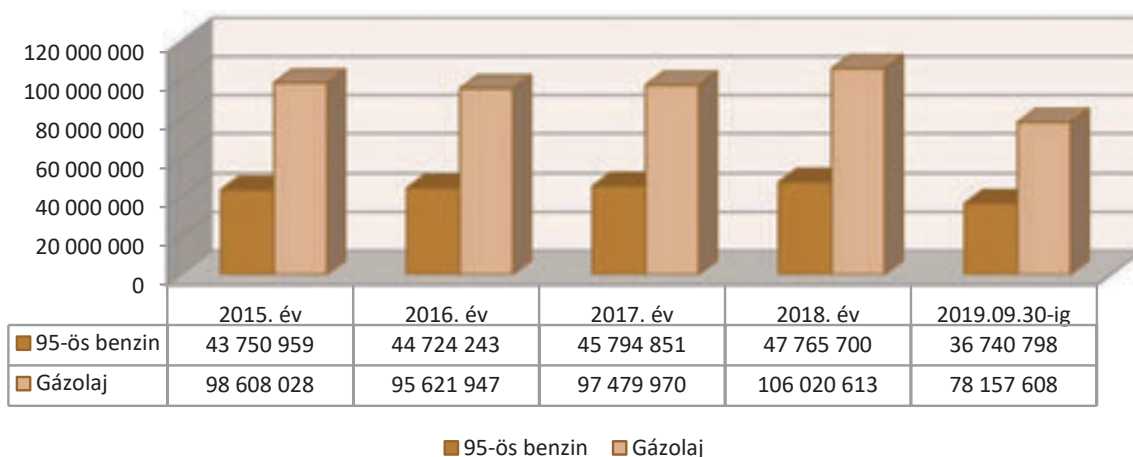
Év	visszaigényelhető jövedéki adó mértéke
2014.	325,2 millió forint
2015.	405,7 millió forint
2016.	202,2 millió forint
2017.	159,7 millió forint
2018.	94,5 millió forint
2019. szeptember 30-ig	56,4 millió forint

A jövedéki adó visszaigénylések feldolgozása során kívül minden esetben megtörténik, ha a kérelemmel kapcsolatban nincs hiányosság.

Az elmúlt évek tapasztalata szerint, a gazdálkodók megismerték a visszaigénylési szabályokat, a visszaigénylés menete lényegében rutinszerűnek mondható. Több esetben előfordult ugyanakkor, hogy a nyilvántartásba vételt követően, a bejelentett gépjárműparkban bekövetkező változások bejelentése nem történik meg határidőben.

A kereskedelmi gázolaj esetén, a jövedéki adó-visszaigénylésekhez kapcsolódóan érdemes kiemelni, hogy a Békés megyében található 74 üzemanyagtöltő állomás forgalma folyamatos emelkedést mutat.

Forgalmazott üzemanyag mennyiségének alakulása (liter)

A benzin és a gázolaj forgalmában is folyamatos emelkedés tapasztalható az utóbbi években. Bár a gázolaj forgalma 2016-2017-ben némileg visszaesett 2015-höz képest, de 2018-ban már jóval meghaladta azt, ami 2019-ben is várható.

A 2019. szeptember végi eredmények alapján a gázolaj forgalma a 2018. év azonos időszakának adataihoz közelítő mennyiséget mutat, míg a benzin forgalmában 1 millió litert meghaladó növekedés történt.

BÉKÉS MEGYE GAZDASÁGA

Összefoglalás

Békés megye az ország egyik legkisebb területű és legkisebb gazdasági súlyú megyéje. A megyében előállított bruttó hazai termék bár évek óta nő, Békés gazdasági súlya folyamatosan alacsony szinten áll. A gazdaságszerkezetében, a vállalkozási szektorban és a beruházások között még az alföldi megyékhez képest is erőteljesebb a mezőgazdaság és csekélyebb az ipar szerepe.

A megyei székhelyű gazdasági szervezetek beruházásai 2018-ban az országosnál kisebb mértékben nőttek, ennek hátterében a mezőgazdaság, a feldolgozóipar és a közigazgatás területén elvégzett investíciók álltak.

A rendkívül jó természeti tényezőknek, a talajadottságoknak és az öntözött területek magas arányának köszönhetően a mezőgazdaság központi szerepet tölt be a megye életében. 2018-ban rekordtermést arattak búzából, emellett országos összehasonlításban görögdinnyéből, paradicsomból és vöröshagymából is tekintélyes mennyiség termett.

A megye gazdaságában csekély szerepe van az iparnak, az országos ipari termelési érték mindössze 1,8%-a képződött a megyében. A megyei székhelyű ipar bővülése 2018-ban meghaladta az országost, a termelésben a feldolgozóiparon belül a gépipar és az élelmiszeripar a meghatározó. Bővült az építőipar is, ugyanakkor a lakásépítések szintje országos összehasonlításban rendkívül alacsony.

A megye idegenforgalma főként a belföldi keresleten alapul, de egyre több külföldi vendég érkezik, elsősorban románok.

Békés a főbb munkaerőpiaci mutatók tekintetében a megyék alkotta mezőny közepén helyezkedik el, de a keresetek szintje jelentősen elmarad az országostól.

A megye gazdasági fejlettsége, a gazdaság ágazati szerkezete

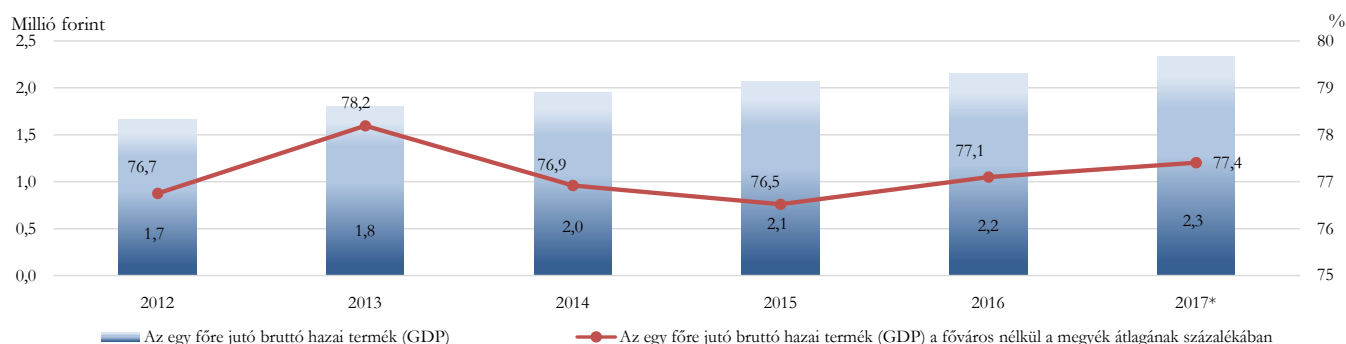
Békés megyében 2017-ben piaci beszerzési áron 794 milliárd forint bruttó hazai terméket állítottak elő, az ország GDP-jének 2,1%-át. Ez az arány az évtized folyamán nem módosult.

Az egy főre jutó GDP 2,3 millió forintot tett ki 2017-ben, ami a főváros és a megyék rangsorában a 18. helyet képviselte, csak Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét előzte meg. E mutató alapján Békés megye pozíciója hosszú ideje változatlan.

Az egy főre jutó GDP az országos átlagtól 40%-kal elmaradt 2017-ben, ami azonos a 2016. évvel, de némileg magasabb, mint az évtized első felében. A fővárosnak meghatározó szerepe van a gazdasági teljesítmény alakulásában, ezért Békés megye adatát érdemes a Budapest nélküli megyék átlagához hasonlítani: a megyében az egy lakosra jutó GDP 2017-ben a vidéki átlagnál 23%-kal kisebb volt.

1. ábra

Az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) alakulása Békés megyében

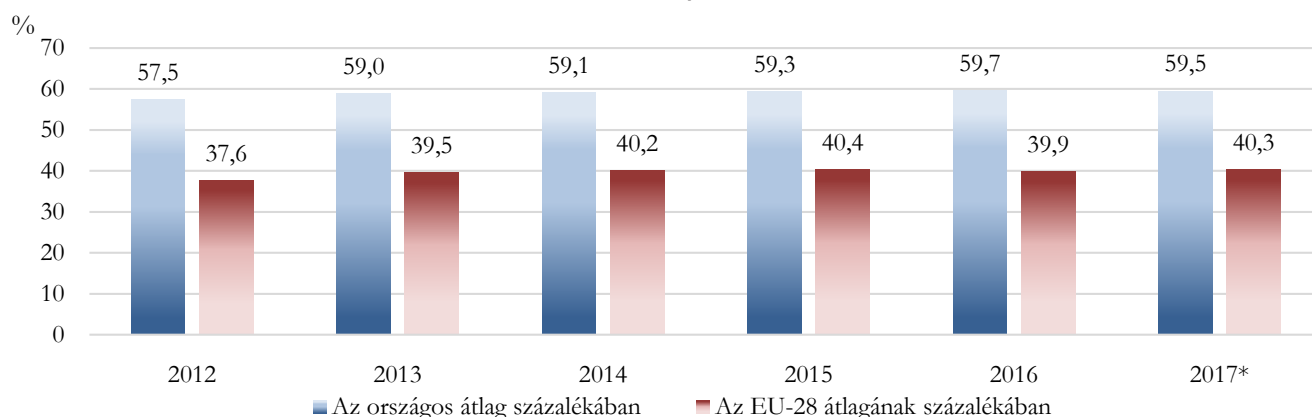

*Előzetes adat.

A nemzetközi összehasonlításban használatos vásárlóerő-paritáson számolva – amely kiküszöböli az egyes tagállamok közötti árszínvonal-különbséget – az egy lakosra jutó GDP Békés megyében az EU-28 átlagának 40%-át érte el 2017-ben. Az uniós átlagtól való elmaradás jelentős, de ez a különbség szinte folyamatosan mérséklődik, 2012 óta 2,7 százalékponttal csökkent.

2. ábra

Az egy főre jutó GDP Békés megyében az ország és az EU-28 átlagának százalékában
(vásárlóerő-paritáson)

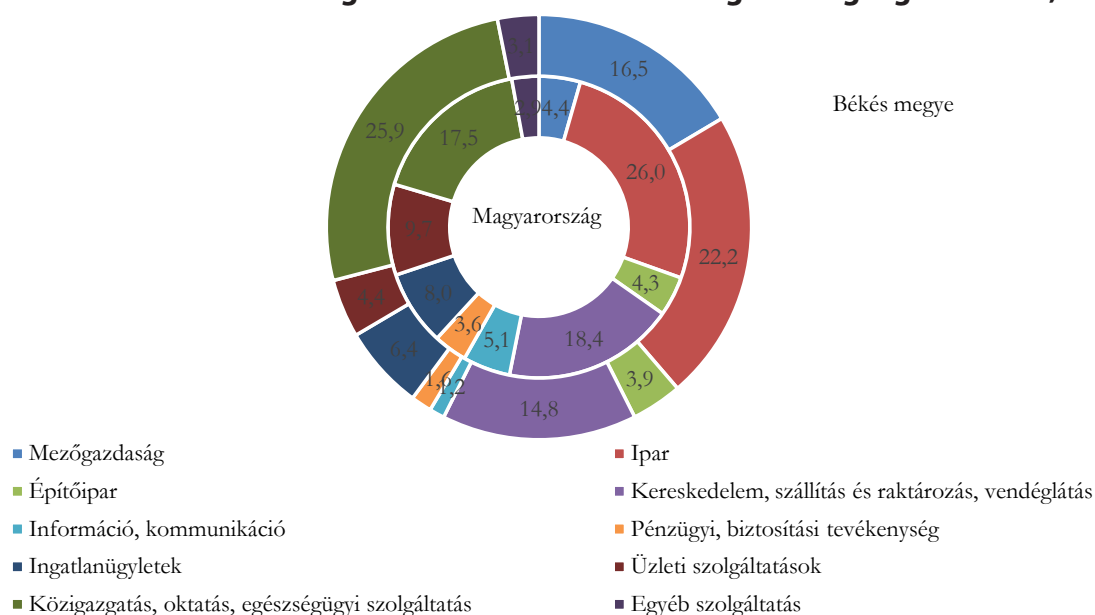

*Előzetes adat.

2017-ben 672 milliárd forint bruttó hozzáadott értéket állítottak elő a megyében. Az országos átlaghoz képest a termelő nemzetgazdasági ágak közül a mezőgazdaság szerepe nagyobb, az iparé és az építőiparé kisebb. A mezőgazdaság az országos átlagnál 12 százalékponttal nagyobb arányban, 16%-kal járult hozzá a kibocsátáshoz. A teljes szolgáltatás szektor részesedése (57%) az országosnál 7,8 százalékponttal kisebb volt. A közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás (26%) részesedése kiemelkedő, emellett a szektoron belül a kereskedelem, szállítás és raktározás, vendéglátás (15%) aránya a meghatározó. A szolgáltatás szektorban a közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás és az egyéb szolgáltatás kivételével minden nemzetgazdasági ág részesedése alacsonyabb volt az országosnál.

3. ábra

A bruttó hozzáadott érték megoszlása összevont nemzetgazdasági ágak szerint, 2017*, %

*Előzetes adat.

A főváros nélkül számított megyei átlaghoz képest Békés megyében magasabb a mezőgazdaság és a teljes szolgáltató szektor súlya (9,6 és 3,4 százalékponttal), az iparé és az építőiparé (12 és 1,3 százalékponttal) alacsonyabb. A mezőgazdaság részesedése a megyék között Békésben a legnagyobb.

Vállalkozási környezet

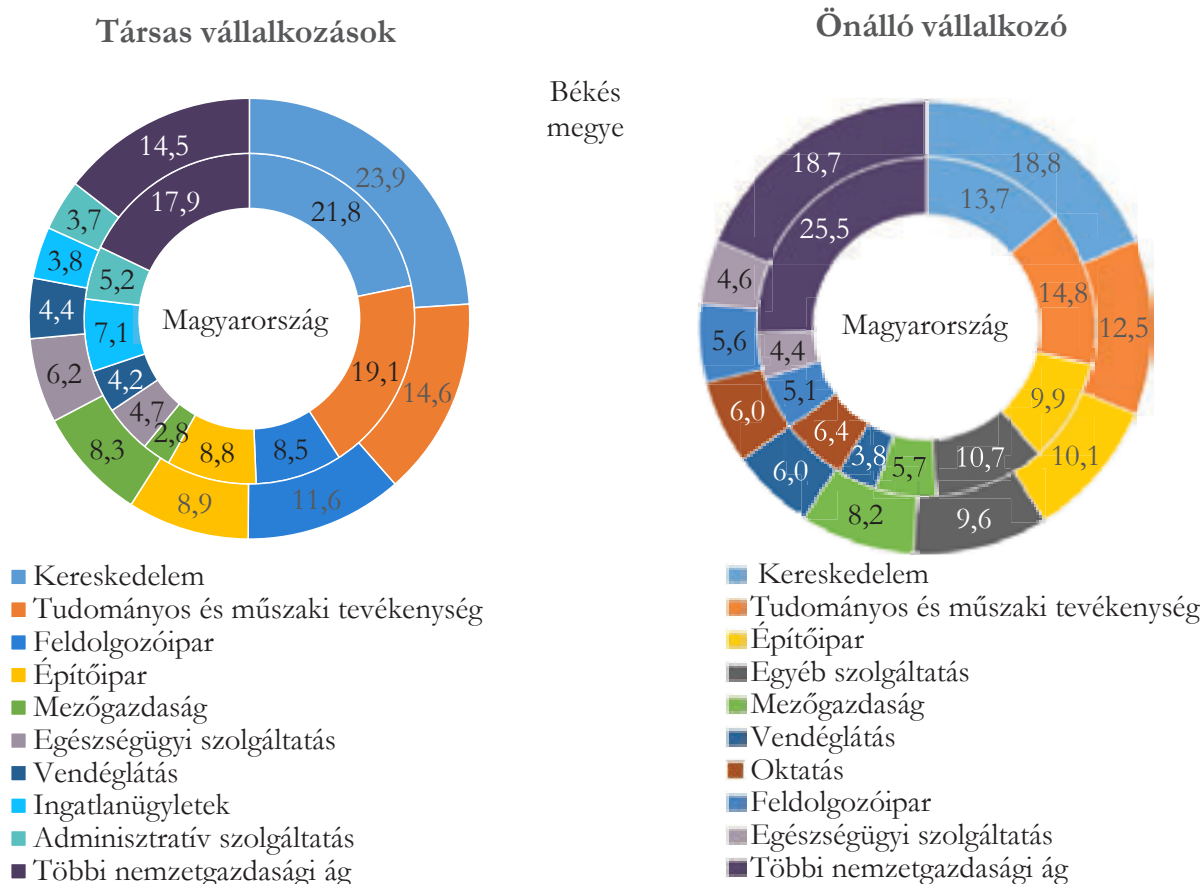
2017-ben Békés megyében nonprofit gazdasági társaságok nélkül 18 288 működő vállalkozást¹ tartottak nyilván, az öt évvel korábbihoz képest pedig 7,5%-kal többet, ami nem érte el az országosan végbement növekedés (11%) mértékét. A 2011-gyel kezdődő, három évig tartó csökkenést hozó időszakot 2014-ben lassú növekedés váltotta fel, amit végül 2017-ben már nagyobb mértékű, 4,9%-os bővülés követett.

A megyék többségéhez hasonlóan Békésben is az önálló vállalkozók voltak túlsúlyban. Kétharmaduk ebben a formában működött, ami 16 százalékponttal meghaladja az országosat.

2017-ben megyei székhellyel az előző évinél 3,0, az öt évvel korábbinál 12%-kal kevesebb társas vállalkozás működött, 68%-uk korlátolt felelősségű társaság, 27%-uk betéti társaság volt. Előbbi az országos átlagnál kisebb, utóbbi nagyobb hányaddal. Rajtuk kívül 62 megyei székhelyű részvénytársaságban folyt gazdasági tevékenység. Az egyéni vállalkozások (2010-től önálló vállalkozók) számának 2003-ban meginduló csökkenése csak 2008-ban szakadt meg. 2011 és főleg 2012 ismét nagyobb arányú fogyást eredményezett, 2014-től pedig fokozódó intenzitással, újbóli növekedés indult el. 2017-ben az előző évhez viszonyítva már 9,4, 2012–2017 között 21%-kal bővült az önálló vállalkozók száma.

4. ábra

A működő vállalkozások számának megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2017, %*

*Működő nonprofit gazdasági társaságok nélkül.

1) Egy adott évben működőnek tekintünk egy vállalkozást, ha az év folyamán volt árbevétele vagy foglalkoztatottja. Működő nonprofit gazdasági társaságok nélkül.

A működő vállalkozások 95%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, 10–49 fős szervezetből 754, 50–249 fősből 116 tevékenykedett a megyében. A 249 főnél nagyobb létszámú működő 14 vállalkozás döntő többsége a feldolgozóiparban működött, többek között az élelmiszeriparban, a fa-, papír- és nyomdaiparban és a gép, gépi berendezés gyártásában.

2017-ben Békés megyében 54 működő vállalkozás jutott ezer lakosra, ami a megyék között a legalacsonyabbak közé tartozott és az országos átlagnál 19-cel kisebb volt. Békéscsaba mutatója a megyeinél jóval magasabb (80), de a megyei jogú városok átlagától még így is 5-tel elmaradt.

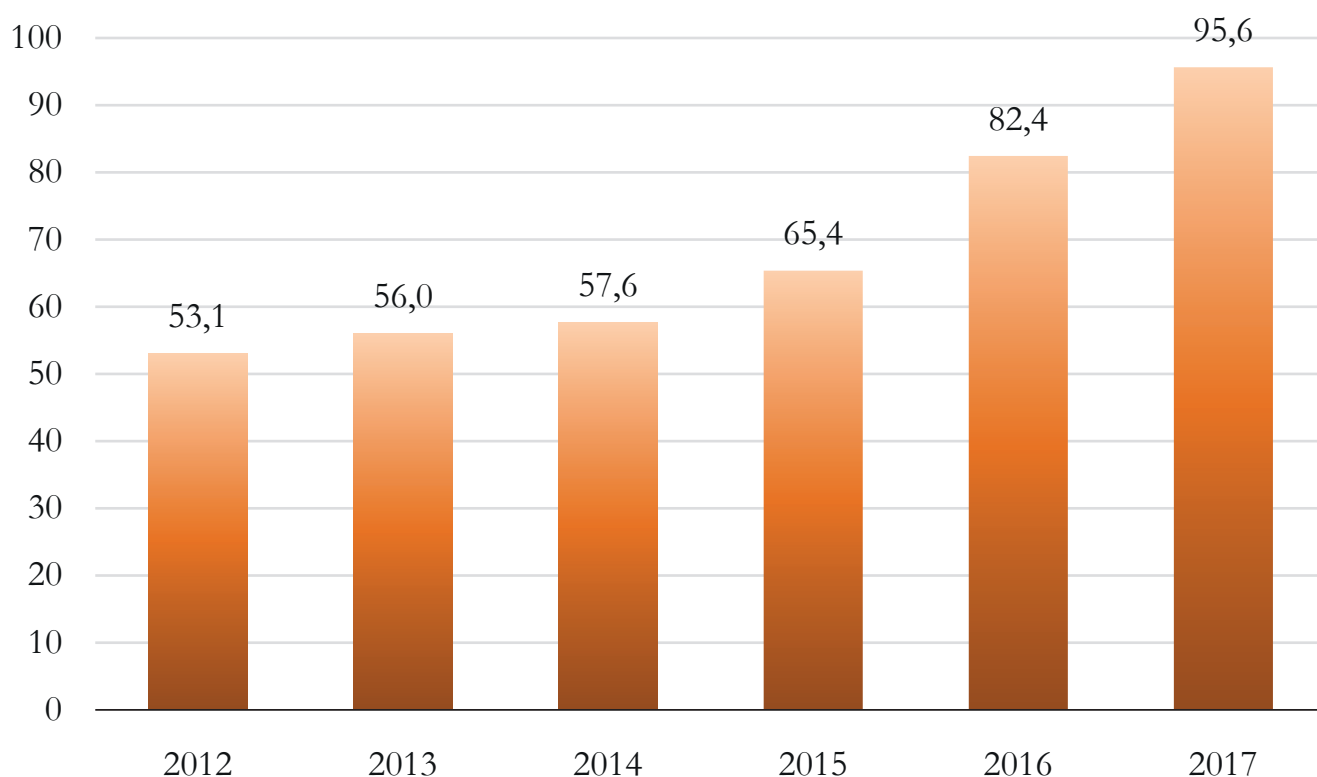
2019. június végén Békés megyei székhellyel mintegy 69 ezer gazdasági szervezetet, ezen belül több mint 65 ezer vállalkozást tartottak nyilván. Számuk az egy évvel korábbihoz képest stagnált. A regisztrált vállalkozások ötödét adó társas vállalkozásoké 2,5%-kal csökkent, míg az önálló vállalkozóké 0,5%-kal nőtt. 2019 I. félévében mintegy 1900 szervezet alakult, és 1800 szűnt meg a megyében, 4,5, illetve 43%-kal több, mint az előző év azonos időszakában.

Békés megye külföldi tőkevonzó képessége alacsony. 2017-ben megyei székhellyel 120 közvetlen külfölditőke-befektetéssel rendelkező vállalkozás működött, ezek külfölditőkéje 2017 végén együtt megközelítette a 96 milliárd forintot, az országos külföldi működő tőke mindössze 0,4%-át. Egy vállalkozásra 797 millió forint külfölditőke-befektetés jutott, ami a megyék átlagától 635 millióval, az országos átlagtól² pedig 261 millió forinttal elmaradt. A 2012-től folyamatosan csökkenő vállalkozásszám mellett a külfölditőke-állomány 2013-tól évről évre nőtt. A folyamatok eredményeként 2017-ben közel másfélszer akkora összegű külföldi tőke jutott egy vállalkozásra, mint egy évvel és 2,9-szer akkora, mint öt évvel korábban.

5. ábra

A külfölditőke-állomány alakulása Békés megyében

Milliárd forint

2) Az országos átlag tartalmazza a területre be nem sorolható tőkét is.

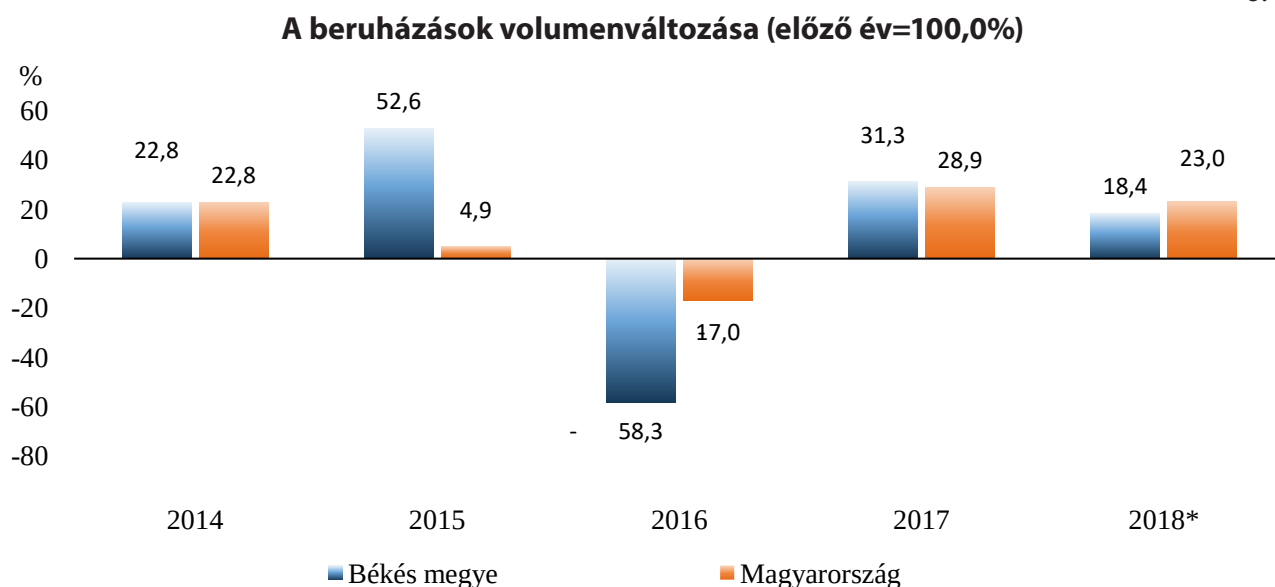
A külfölditőke-befektetések döntően fővárost és néhány dunántúli megyét érintő koncentrációja is közrejátszik abban, hogy 2017-ben az egy lakosra jutó külföldi tőke Békés megyében (283 ezer forint) nem érte el az országosan számított összeg 12%-át, illetve a megyék átlagának ötödét. Békés az egy lakosra jutó külföldi befektetések tekintetében a területi rangsorban az utolsó helyről elmozdulva is csak Somogy megyét előzte meg. 2017-ben a megyei székhelyű vállalkozásokba befektetett külföldi működő tőke 92%-ával feldolgozóipari vállalkozások, míg a második legnagyobb külfölditőke-állománnyal, az összes 5,0%-ával a mezőgazdaság rendelkezett.

A különféle okokból történt tőkemozgások következtében 2012–2017 között közel 43 milliárd forinttal nőtt a megyei székhelyű külföldi érdekltségű szervezetek külfölditőke állománya. Ez a trend érvényesült többek között a feldolgozóiparban, a mezőgazdaságban és a kereskedelemben is. 2017-ben a feldolgozóiparban 47 milliárd forinttal több, a szolgáltatói szférában összességében 6,3 milliárddal kevesebb külföldi működő tőke volt az öt évvel korábbinál. A legnagyobb mértékű csökkenés a tudományos és műszaki tevékenységben és az ingatlanügyletek területén következett be.

Beruházás³

2018-ban a Békés megyei szervezetek 94 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlításként 18%-kal többet, mint 2017-ben, miközben országosan 23%-kal növekedett a beruházások volumene.

6. ábra

*A 2018. évre vonatkozó adatok előzetesek.

A 2007–2013-as uniós költségvetési ciklus támogatásából finanszírozott nagyberuházások 2015-ben kifizutottak és a projektek befejeződése következtében 2016 folyamán a megyében 58, míg országosan 17%-kal visszaesett a beruházások volumene. A teljesítménycsökkenés elsősorban az uniós támogatásból finanszírozott ivóvízjavító, szennyvíztisztító és hulladékkezelő fejlesztési projektek befejeződésével, valamint a szállítás és raktározás nemzetgazdasági ágban végrehajtott beruházások közel egyharmados visszaesésével magyarázható. Az újabb források rendelkezésre állásával 2017-ben jelentősen élénkült a beruházási kedv a megyében és a növekedés a következő évben tovább folytatódott. 2018-ban a legnagyobb beruházó területnek számító feldolgozóipar összehasonlításként 12, a több mint egyötöddel

3) Az adatok évközi adatgyűjtésből származnak, a szervezetek beruházásait székhely szerint tartalmazzák, függetlenül a beruházás helyétől, és a 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozásokra, létszámnagyságtól függetlenül a költségvetési szervekre és a kijelölt nonprofit szervezetekre vonatkoznak. A 2018. évi és a 2019. I. félévi adatok előzetesek.

részesedő mezőgazdaság pedig 24%-kal növelte a fejlesztésekre fordított összeget 2017-hez képest, miközben a szintén jelentős közigazgatás beruházásainak volumene másfélszeresére bővült.

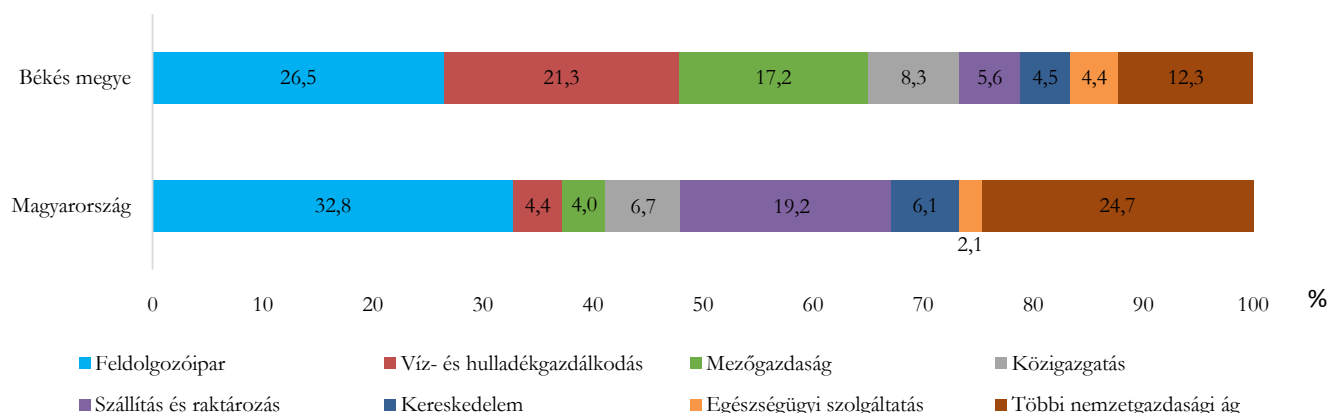
Anyagi-műszaki összetétel szerint a fejlesztési források 43%-át épületek és egyéb építmények építésére, valamivel több mint egyharmadát import-, 19%-át belföldi gépek, berendezések és járművek beszerzésére fordították. Az épületek és egyéb építmények beruházási volumene 19, a hazai gyártású gépek, berendezések és járműveké 28, a külföldieké 16%-kal nőtt. Az értékek alapján a gépek, berendezések és járművek 64%-a importból származott.

A Békés megyei szervezetek 2013–2018 között folyó áron összesen 510 milliárd forint értékű beruházást valósítottak meg, az országos 1,7%-át. A megyék és a főváros rangsorában ezzel az értékkel Békés a 16. helyen állt. 2018-ban a megyében regisztrált beruházások volumene 22%-kal haladta meg a 2013. évit, ami messze elmaradt az országos 69%-os bővüléstől. A beruházások értéke 11%-kal felülmúlta a megfigyelt hat év folyó áron számított átlagát.

A 2013 és 2018 közötti feldolgozóipari beruházások teljesítményértéke a befektetések 27%-át tette ki (szemben az országos 33%-kal), de a víz- és hulladékgazdálkodásban, a mezőgazdaságban, a közigazgatásban, valamint a szállítás és raktározásban végbement beruházások hányada is számottevő volt.

7. ábra

A beruházások értékének megoszlása nemzetgazdasági ágak szerint, 2013–2018*

* Folyó áras adatok alapján, a 2018. évi előzetes adatokkal.

A 2013 és 2018 közötti beruházások felét épületek és egyéb építmények építésére, 38%-át gépek és berendezések beszerzésére, 8,6%-át járművek vásárlására, 3,9%-át pedig egyéb célra (tenyésztés- és igásállatra, földre, telekre, erdőre stb.) fordították. Országosan nagyobb volt a gépekre, berendezésekre és kisebb az épületekre és egyéb építményekre költött összegek aránya. A Békés megyei szervezeteknél a gépek, berendezések hat-, a járművek kilenctizede importból származott.

A megvalósított beruházások értékéből 2013 és 2018 között a megyében évente átlagosan 245 ezer forint jutott egy lakosra, ami az országos átlag 48, míg a megyék átlagának 69%-át tette ki. A mutatót tekintve Békés megye a főváros és a megyék rangsorában a 17. helyet foglalta el.

A megyei székhelyű szervezetek beruházásainak országon belüli súlya a vizsgált időszak folyamán 2015-ben érte el a maximumát (2,7%), ami 2018-ra 1,3%-ra csökkent.

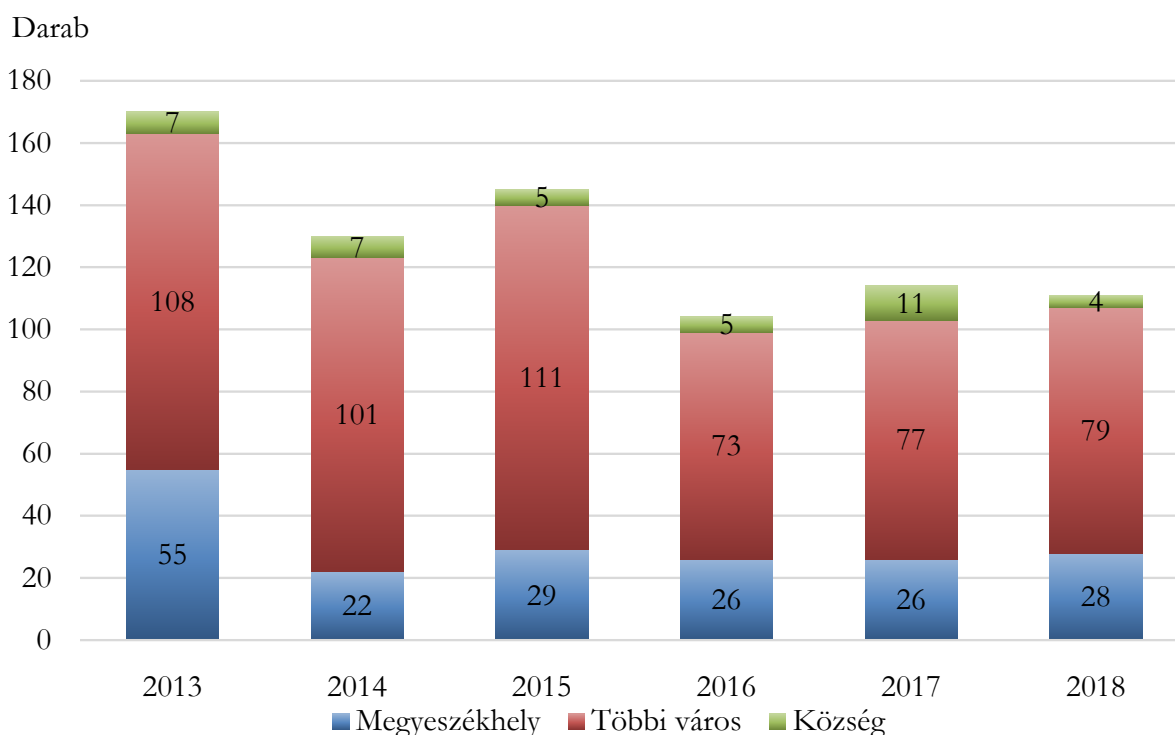
A Békés megyei székhelyű gazdasági szervezetek 2019 I. félévében 43 milliárd forint értékű új beruházást valósítottak meg, összehasonlító áron 9,8%-kal többet az egy évvel korábbinál. A növekedés alacsonyabb volt a 16%-os országos átlagnál.

Lakásépítés

A Békés megyei lakáspiacon az országos, valamint a megyék többségében tapasztalhatóhoz képest eltérő folyamatok zajlanak. 2013-tól a lakásépítések száma csökkenő tendenciát mutat: az időszak elején még 170 lakás épült a megyében, az ezt követő években ennél mindig kevesebb, 2018-ban csak 111 darab. Tízezer lakosra 3,3 épített lakás jutott, ez az egyik legkevesebb megyei összehasonlításban. A használatbavételek negyedét Békéscsabán, több mint héttizedét a megye más városaiban (elsősorban Gyulán és Szeghalmon) regisztrálták, és mindössze 4 történt a megye községeiben.

8. ábra

Épített lakások Békés megyében településtípusonként

A lakások 77%-a családi házas formában, 23%-a többszintes, többlakásos épületben és csoportházban épült.

A természetes személyek beruházásában épült lakások száma 16%-kal csökkent, a vállalkozások által építetteké 29%-kal bővült. Az új lakások mintegy kétharmadát természetes személyek építették, döntően saját használatra.

Az épített lakások 64%-a 4 vagy annál több szobával rendelkezett. Átlagos alapterületük (122 m²) meghaladta az országost.

A 2018-ban kiadott lakásépítési engedélyek és az új lakások építésére vonatkozó egyszerű bejelentések együttes száma 268 volt, az egy évvel korábbinak több mint a másfélszerese.

2018-ban 41 lakás szűnt meg, így az építések és megszűnések egyenlegeként Békés megye lakásállománya 70-nel gyarapodott. A lakásállomány nagysága 2019. január 1-jén 167 ezer volt.

A laksűrűségi mutató értéke folyamatosan csökken, 2019 elején 100 lakásban átlagosan 200-an éltek, 15-tel kevesebben, mint 2013-ban.

Az évközi előzetes adatok szerint 2019 I. félévében a megyében 38 lakást vettek használatba, 6-tal többet, mint az előző év azonos időszakában.

Mezőgazdaság

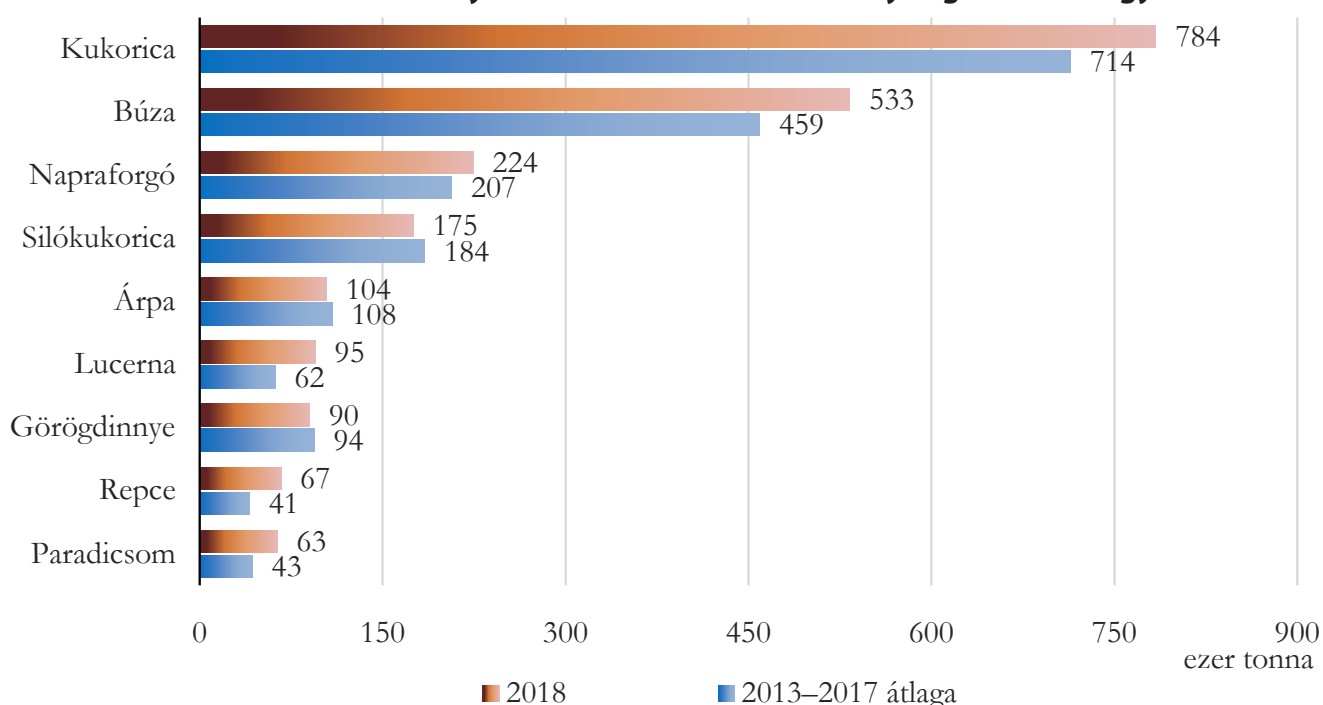
Békés megye gazdaságában kiemelkedő szerep jut az agráriumnak, amely 2017-ben a megye bruttó hozzáadott értékének 16%-át adta. Ez a részarány a megyék közül évek óta a legmagasabb, az országos átlag 3,6–3,9-szerese. 2018-ban a beruházások országosan is kimagasló arányát, 21%-át fordították agrár-fejlesztésekre. Az előző évit volumenében 24%-kal meghaladó mintegy 20 milliárd forintot elsősorban importgépek, berendezések és járművek beszerzésére, valamint épületekre költötték. A mezőgazdaságban mintegy 16 ezren – az előző évinél kevesebben – dolgoztak⁴. Az alkalmazásban állók átlagosan havi bruttó 253 ezer forintot kerestek, ami 9,0%-kal haladta meg az előző évit, de az országostól kissé elmaradt.

A megye legjelentősebb természeti erőforrása a kiváló minőségű termőföld. Jellemzően a megye középső és déli területein, a Körös-Maros közén húzódó nagytáblás szántók kiválóan alkalmasak a növénytermesztésre. A szántóterületek részaránya kiugróan magas, 72%, ami az országos átlag több mint másfélszerese, ezzel szemben az erdőszűkség szintje csak ötöde, mindössze 4,6%. A 406 ezer hektár szántón hagyományosan kukoricát, kalászos gabonát, ipari és takarmánynövényeket, valamint zöldség-féléket termesztenek. Ez utóbbit segíti, hogy 2018-ban a megyék közül a legnagyobb területen, 21 ezer hektáron öntöztek.

2018-ban az ország legfontosabb kenyérgabonájának egytizede Békésben termett. Az előző évinél 21%-kal nagyobb, mintegy 105 ezer hektáron termesztett búzából az évtized legnagyobb mennyiségét, 533 ezer tonnát takarítottak be. Az árpa termesztése – különösen a kisebb területen vetett tavaszié – visszaesett, betakarított területe 9,3, hozama 19%-kal maradt el a 2017. évitől, de a megyék rangsorában mindkét mutató tekintetében továbbra is a harmadik legjelentősebb. Az őszi növénykultúrák közül a kukorica tavaszi fejlődését a gyors és tartós felmelegedés kedvezően befolyásolta, a 2017. évi gyenge terméseredményeket követően a közel 7%-kal kisebb területről 37%-kal több szemtermést takarítottak be. A hektáronkénti 8,4 tonnás hozama jelentősen javult, de még így sem érte el az országos átlagot. A vetés-forgóba kiválóan illeszthető napraforgó és repce együttesen a szántóterület 25%-át tette ki. A megyék közül Békésben termett a legtöbb napraforgó, annak ellenére, hogy az előző évinél kevesebbet vetettek, míg repceből a harmadával nagyobb területről rekordmennyiséget takarítottak be.

9. ábra

A főbb szántóföldi növények betakarított termésmennyisége Békés megyében

4) A KSH munkaerő-felmérése alapján.

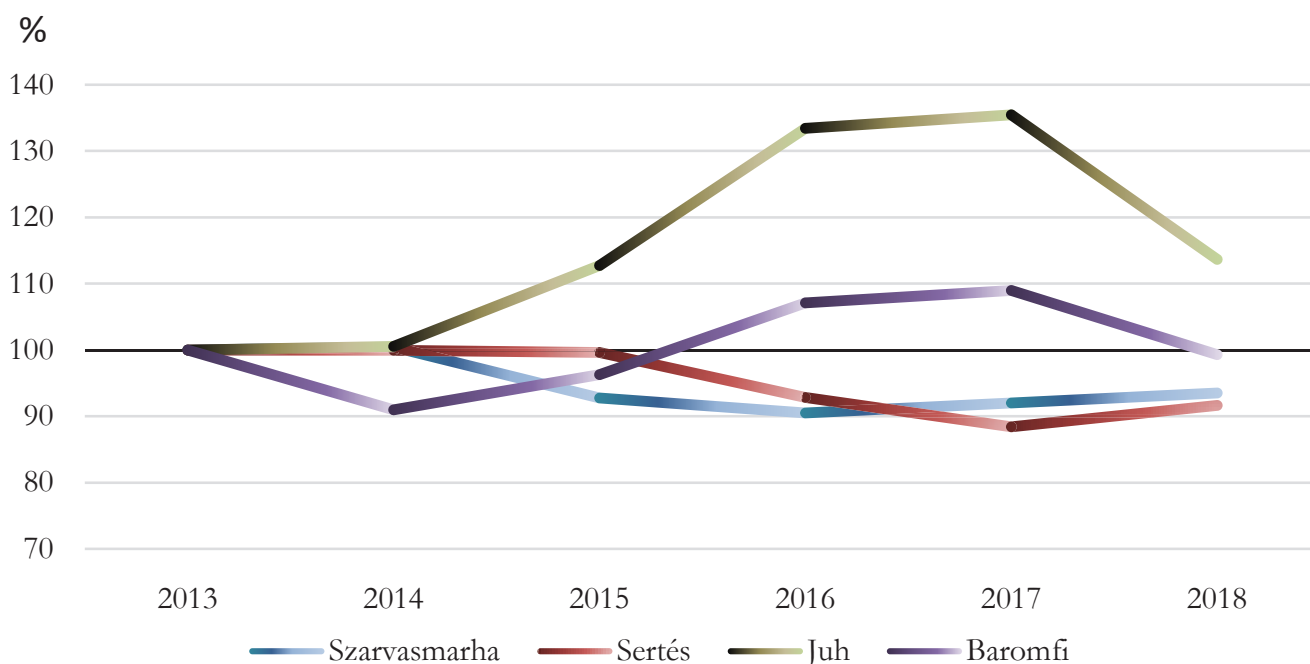
A megye legjelentősebb zöldségféléje a görögdinnye. 2018-ban 90 ezer tonna dinnyét szedtek le a gazdák, az országos mennyiség valamivel több mint felét. Itt termett még a legtöbb paradicsom és vöröshagyma is, a hazai termés 30–30%-a, de csemegekukoricából is számottevő mennyiséget takarítottak be.

A kalászos gabonák 2019. évi előzetes adatai alapján búzából az előző évinél némileg nagyobb területről 11%-kal kevesebbet arattak le, a hektáronkénti 4,4 tonnás hozam is jóval elmaradt mind az országos, mind az előző évek megyei átlagától. Árpából a 2018. évi visszaesést követően közel 4%-kal nagyobb területen 18%-kal több termett, és a termésátlag meghaladta az 5 tonna/hektárt.

A gazdag takarmánybázisra épülő állattenyésztésnek nagy jelentősége van a megyében. 2018. december 1-jén a megyében tartott szarvasmarhák száma (62 ezer) a negyedik, a sertéseké (253 ezer) az ötödik legmagasabb volt az országban. A 2,0 millió baromfiféle kétharmadát a tyúkok, negyedét a pulykák adták. A pulykaállomány – az országos 17%-a – Vas megye után a második legnagyobb volt.

10. ábra

Az állatállomány alakulása Békés megyében (2013=100%)

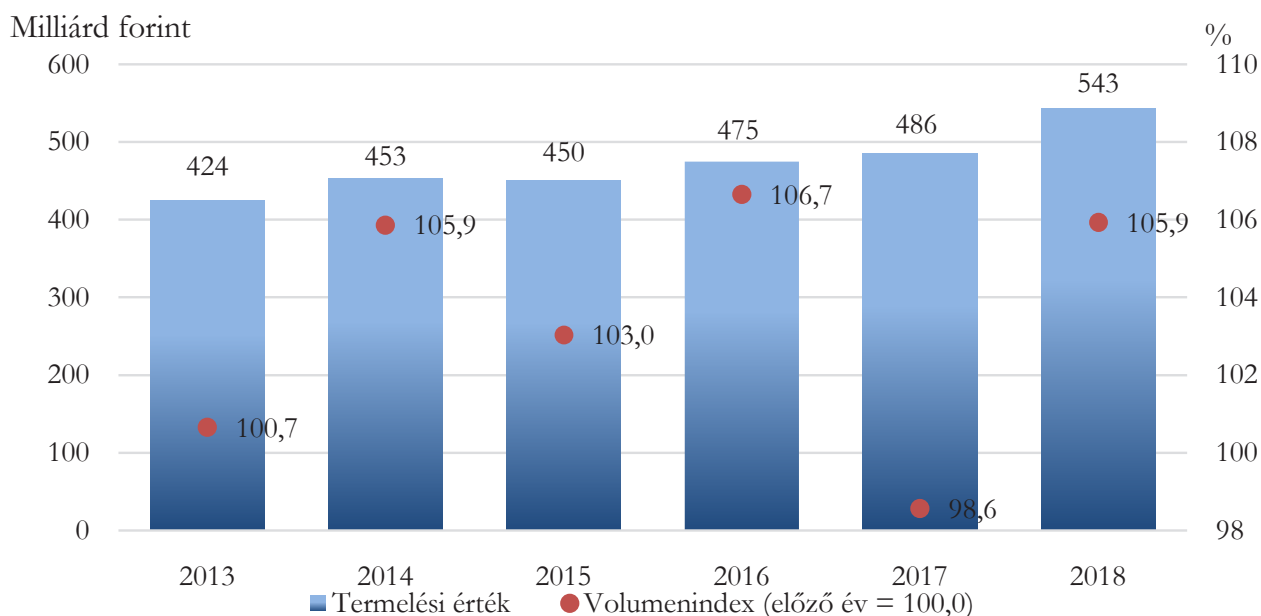
Ipar

2017-ben Békés megye az ország ipari hozzáadott értékének 1,8%-át adta. A megyei kibocsátásból a nemzetgazdasági ág 22%-kal részesedett, ami 3,8 százalékponttal kisebb volt, mint az országos átlag. Az ipar gazdasági jelentősége emelkedett az évtized folyamán: a bruttó hozzáadott értékből mért aránya öt év alatt 1,4 százalékponttal nőtt. 2018-ban a megyei székhelyű gazdasági szervezetek által új beruházásokra fordított összegek négytizedét használták fel az iparban.

A négy főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások megyei telephelyein a termelés volumene 2016-ig folyamatosan emelkedett, ez a folyamat 2017-ben megtorpant, majd 2018-ban újra növekedésnek indult. 2018-ban 2013-hoz képest a termelési érték összehasonlító áron 1,2-szeresére nőtt.

Az ipari vállalkozások megyei telephelyein 2018-ban 543 milliárd forint ipari termelési értéket állítottak elő, az országos 1,7%-át. A termelés volumene – az országos 3,4%-os növekedést meghaladva – 5,9%-kal gyarapodott az előző évhez képest. Az egy lakosra jutó 1,6 millió forint ipari termelési érték az országos átlag mintegy felét tette ki.

11. ábra

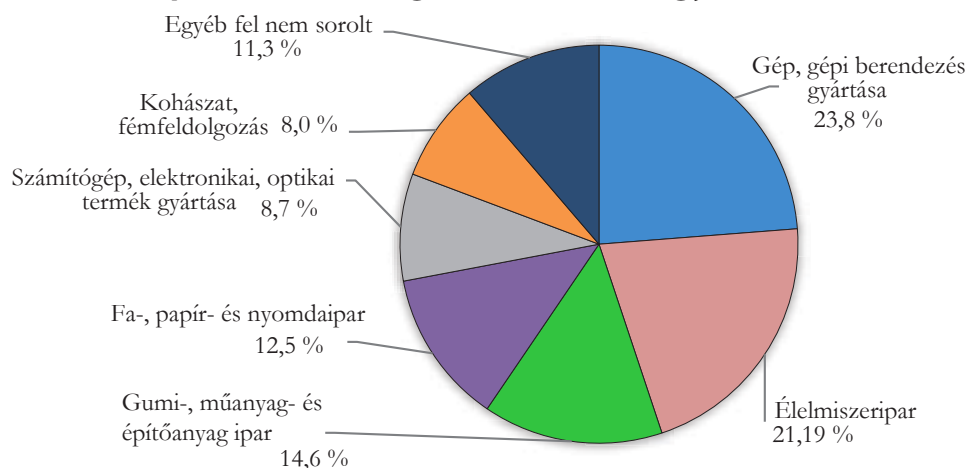
Az ipari termelési érték és a volumenindex alakulása telephely szerint Békés megyében*

*A négy főnél többet foglalkoztató szervezetek adatai.

A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások ipari termelési értéke (víz- és hulladékgazdálkodás nélkül) 2018-ban 313 milliárd forint volt, volumene – az országos 2,6%-os mértéket meghaladva – 5,8%-kal emelkedett.

A megyei székhelyű ipar termelésének közel egynegyede gép, gépi berendezés gyártásából, több mint egyötöd pedig az élelmiszeriparból, elsősorban húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmények gyártásából származott. 2018-ban a gép-, gépi berendezés-gyártás termelési volumene 3,0%-kal bővült, az élelmiszeripar teljesítménye – 2017. évi visszaesés után – egytizeddel gyarapodott. A többi, jelentősebb súlyt képviselő terület közül a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása 14, a kohászat, fémfeldolgozás 11, a fa-, papír- és nyomdaipar termelési értéke 6,4%-kal emelkedett.

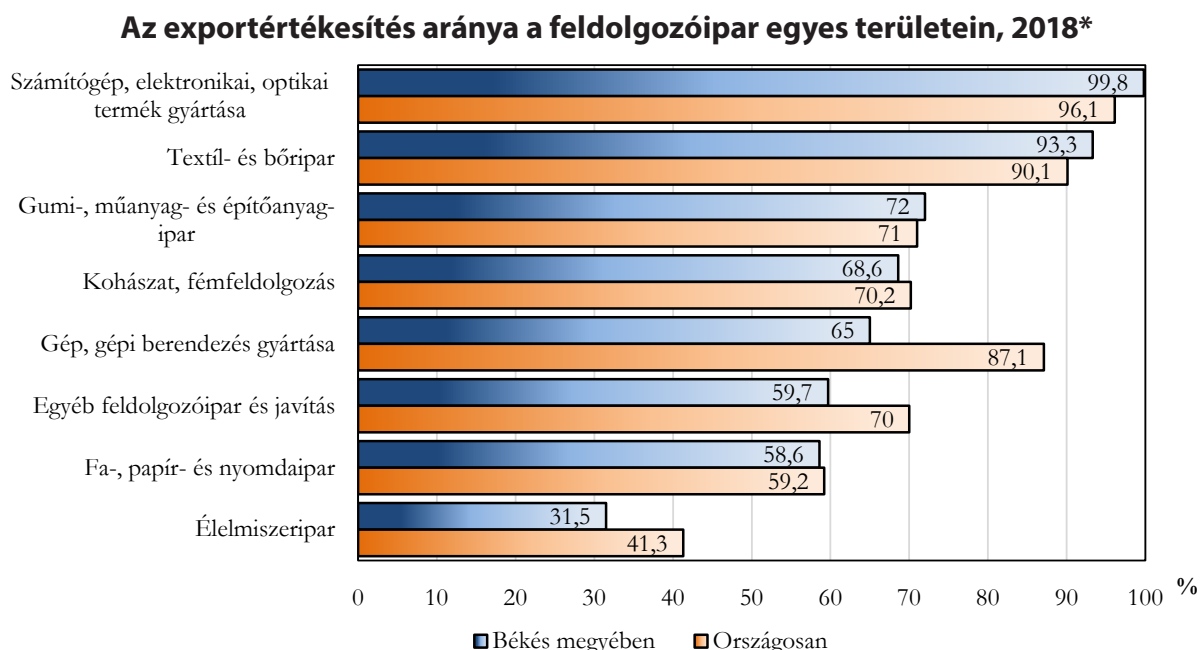
12. ábra

Az ipari termelés megoszlása Békés megyében, 2018*

*Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

A megye ipara kevésbé exportorientált, 2018-ban az értékesítés bevételeinek az országosnál 7,4 százalékponttal kisebb része, 63%-a származott a külfiacokról. A megyében jelentős súlyt képviselő élelmiszeriparban az országosnál kisebb részben értékesítettek külföldre. A másik meghatározó területen, a gép, gépi berendezés gyártásában is hasonló volt a helyzet, az exportértékesítés 65%-os részesedése 22 százalékponttal az országos átlag alatt maradt.

13. ábra

*A 49 főnél többet foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások adatai alapján.

Békés megye ipari teljesítményének növekedése 2019. I. félévben is folytatódott. A megye ipari telephelyein 280 milliárd forint termelési értéket állítottak elő, volumenében 2,5%-kal többet, mint egy évvel korábban. Országosan a növekedés nagyobb (5,3%) volt. A legalább 50 főt foglalkoztató megyei székhelyű ipari vállalkozások 165 milliárd forintos kibocsátása összehasonlító áron 2,6%-kal (országosan 4,3%-kal) emelkedett. A gép-, gépi berendezés-gyártás termelésének volumene 1,7%-kal emelkedett, az élelmiszeripar pedig 7,4%-kal csökkent. Legnagyobb mértékű, 28%-os bővülés a gumi-, műanyag termék gyártása és az építőanyag-iparban valósult meg, amihez az adatszolgáltatói kör bővülése is hozzájárult.

Építőipar

A Békés megyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások termelési volumene 2013-tól 2015-ig az országos átlagot meghaladóan nőtt. A 2016-os drasztikus visszaesés után 2017-ben ismét növekedés következett be a nemzetgazdasági ágban és a fellendülés a következő évben tovább folytatódott. 2018-ban a magyar építőipari termelés 1,4%-át kitevő 34 milliárd forintos termelési érték összehasonlító áron 18%-kal haladta meg az előző évet, ezzel a növekedési ütemmel a főváros és a megyék rangsorában Békés megye a 10. helyezést érte el. Az egy lakosra jutó termelési érték (100 ezer forint) a hazai átlag 41%-át tette ki.

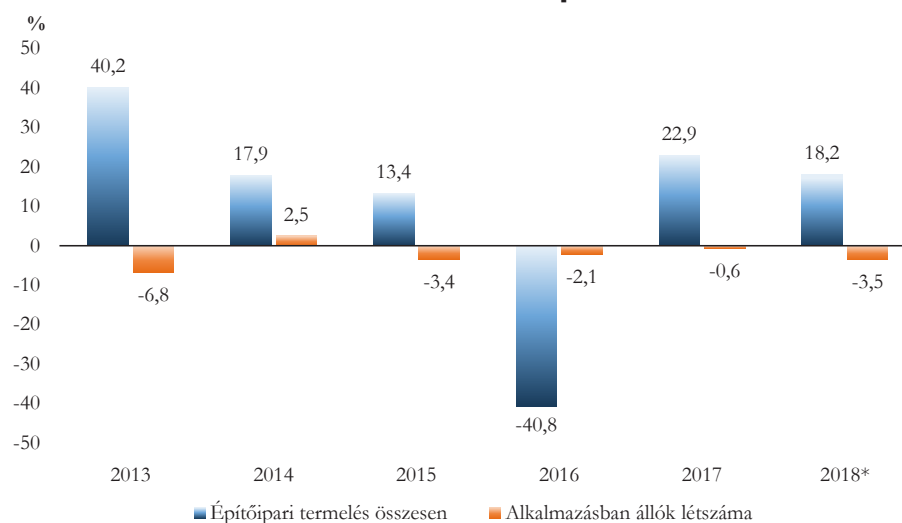
A termelés mindkét építménycsoportban nőtt. A termelési érték 59%-át az épületek építése adta. A fennmaradó rész egyéb építmények építéséből származott.

2019 első félévében tovább folytatódott a dinamikus bővülés az ágazatban: a 20 milliárd forintos termelési érték összehasonlító áron 49%-kal magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Országosan a bővülés kisebb volt a megyeinél. A termelés mindkét építménycsoportban nőtt.

2018-ban a termelés bővülése nem járt együtt a foglalkoztatottság növekedésével, az építőiparban alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma (2775 fő) egy év alatt 3,5%-kal csökkent.

14.ábra

Az építőipari termelés volumenének és az alkalmazásban állók létszámának változása (az előző évhez képest)

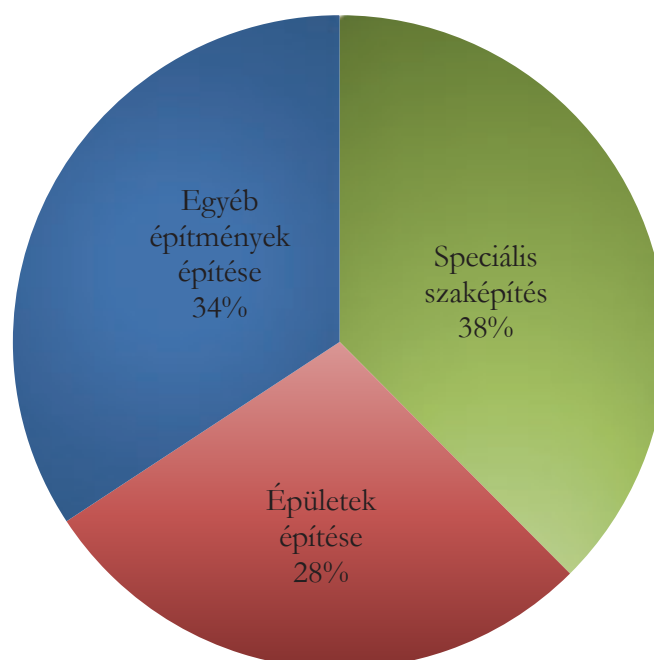

*A 2018. évre vonatkozó adatok előzetesek.

Az egyes ágazatok súlya 2017-hez képest alig változott, a megyei építőipari vállalkozások termelésének legnagyobb hányadát 2018-ban is a speciális szaképítési munkát végző szervezetek adták. Az egyéb építmények építése ágazatban háromtizeddel, az épületek építése ágazatban 28%-kal bővült a termelés. A speciális szaképítés kibocsátása 3,4%-kal nőtt az előző évhez képest.

15.ábra

Az építőipar termelési értékének megoszlása ágazatonként, 2018*

*Előzetes adatok alapján.

A szerződésállomány nagyságának alakulása az építőipar lendületének folytatódását jelzi. A vállalkozások 2018-ban 32 milliárd forint értékű munkára kötöttek új szerződéseket, ez összehasonlítva áron 37%-kal magasabb az egy évvel korábbinál. Az év végi rendelésállomány 5,6 milliárd forint volt, 2,3-szerese a 2017. év végének.

2019 első felében a 16 milliárd forintnak megfelelő új lekötések értéke 24%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A június végi 7,5 milliárd forint értékű szerződésállomány 38%-kal felülmúlta az egy évvel korábbit, ami főként a szerződésállomány 44%-át kitevő egyéb építmények építése építményfőcsoportban bekövetkezett 2,5-szeres bővülésnek tudható be.

Turizmus

2018 júliusában Békés megyében 112 működő kereskedelmi szálláshelyen az előző évinél 6,8%-kal több kiadható szoba (2,6 ezer) és 6,6%-kal több férőhely (9,4 ezer) állt a vendégek rendelkezésére.

A szálláshelyek vendégforgalma 2018-ban tovább bővült, a bővülés mértéke meghaladta az előző évékéét. A megye szálláshelyeit 11%-kal több (289 ezer) vendég 14%-kal több (777 ezer) éjszakára vette igénybe, mint egy évvel korábban.

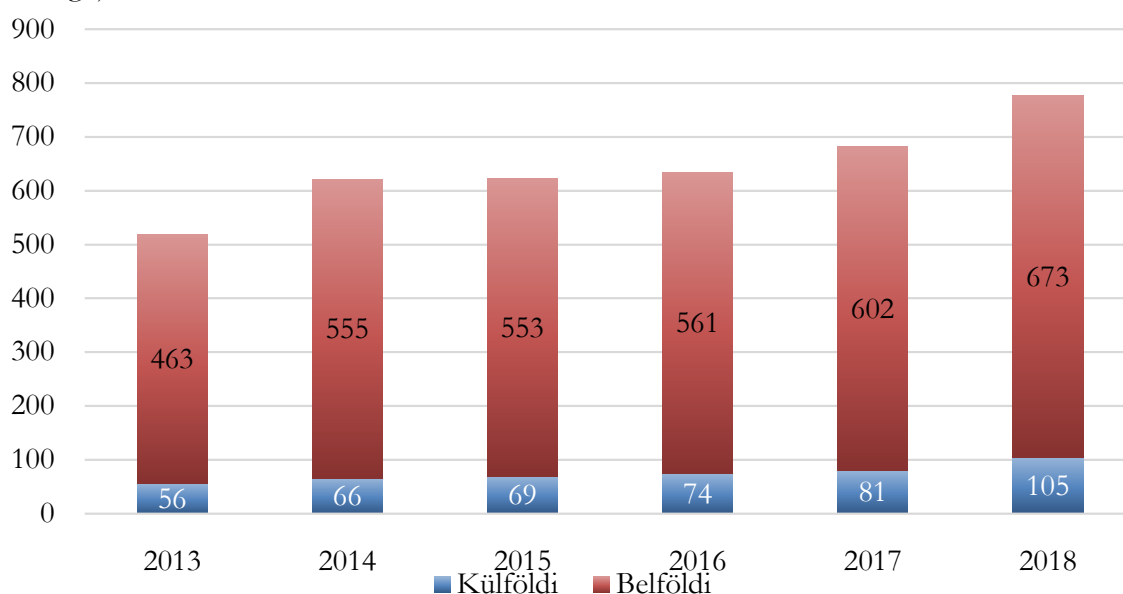
2018-ban a vendégek 89%-a belföldről érkezett, számuk (258 ezer) és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma (673 ezer) 10, illetve 12%-kal haladta meg az előző évit. A 31 ezer külföldi vendég 105 ezer éjszakát töltött el, ami 17, illetve 30%-os növekedést jelent.

A vendégéjszakák kétharmadát a szállodákban regisztrálták, e szállástípus forgalma 2018-ban 9,3%-kal bővült. A vendégéjszakák 15%-át kitevő üdülőházakban a bővülés mértéke 4,9, a panziókban 21%-os volt.

16. ábra

A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak alakulása Békés megyében

Vendégéjszaka, ezer

A külföldi vendégéjszakák 43%-át a Romániából érkező vendégek töltötték el a kereskedelmi szálláshelyeken, ők 2017-hoz viszonyítva 12%-kal, a szintén jelentős részt (11%-ot) képviselő németek vendégéjszakái háromtizedével nőttek.

A megye kereskedelmi szálláshelyei 2018-ban a vendégéjszakában mért országos forgalom 2,5%-át adták. Gyula kiemelkedő helyet tölt be a megye idegenforgalmában, itt koncentrálódott az összes vendégéjszaka 56%-a.

1. tábla

A legnagyobb vendégforgalmú települések Békés megyében, 2018

Megnevezés	Vendégéjszaka	Ebből: külföldiek aránya %	Előző év azonos időszaka=100%	
			vendégéjszaka	ebből külföldiek
Békés megye összesen	777 205	13,4	113,9	129,8
Ebből:				
Gyula	434 692	12,1	111,9	112,2
Szarvas	102 400	14,7	161,2	14-szeres
Orosháza	91 827	15,1	112,5	123,3
Békéscsaba	49 246	21,3	96,2	114,2

2018-ban a megye kereskedelmi szálláshelyein 8,6 milliárd forint bruttó árbevétel képződött, az előző évinél folyó áron 20%-kal több. A bevételek mintegy felét a 14%-kal bővülő szállásdíjak, további harmadát a 2,2-szeresére bővülő vendéglátás bevételei tették ki. A megyébe érkező belföldi vendégek az elfogadóhelyeken 723 millió forint értékben fizettek SZÉP-kártyával, ami 2,3%-kal meghaladta az előző évit.

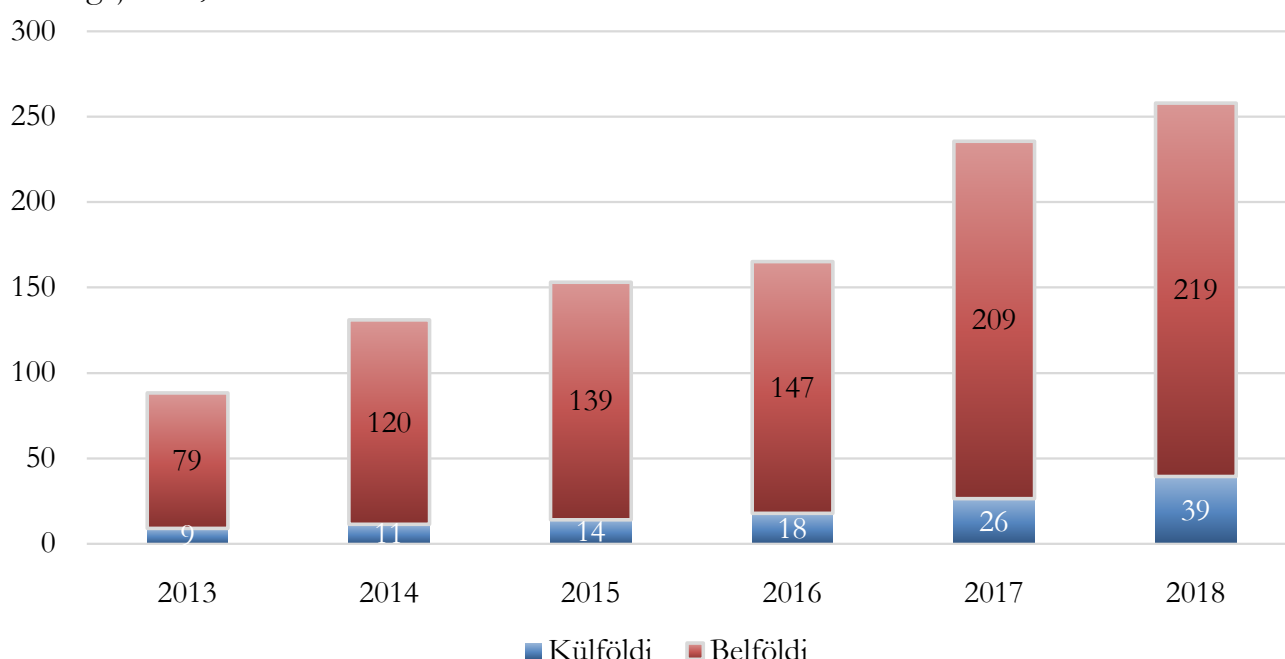
A 2019. január–augusztusi előzetes évközi vendégforgalmi adatok szerint 2018 azonos időszakához képest mind a vendégek, mind a vendégéjszakák száma kismértékben nőtt.

A kereskedelmi szálláshelyek mellett az üzleti célú egyéb szálláshelyek⁵ is részei a megye idegenforgalmi kínálatának. 2018-ban az egyéb szálláshelyi vendéglátók száma mellett a szobák és férőhelyek száma is nőtt az előző évihez képest. Ezzel párhuzamosan a vendégforgalmuk jelentősen emelkedett: 19%-kal több vendég (82 ezer) 9,5%-kal több éjszakát (258 ezer) töltött el.

17. ábra

Az üzleti célú egyéb szálláshelyek vendégéjszakáinak száma Békés megyében

Vendégéjszaka, ezer

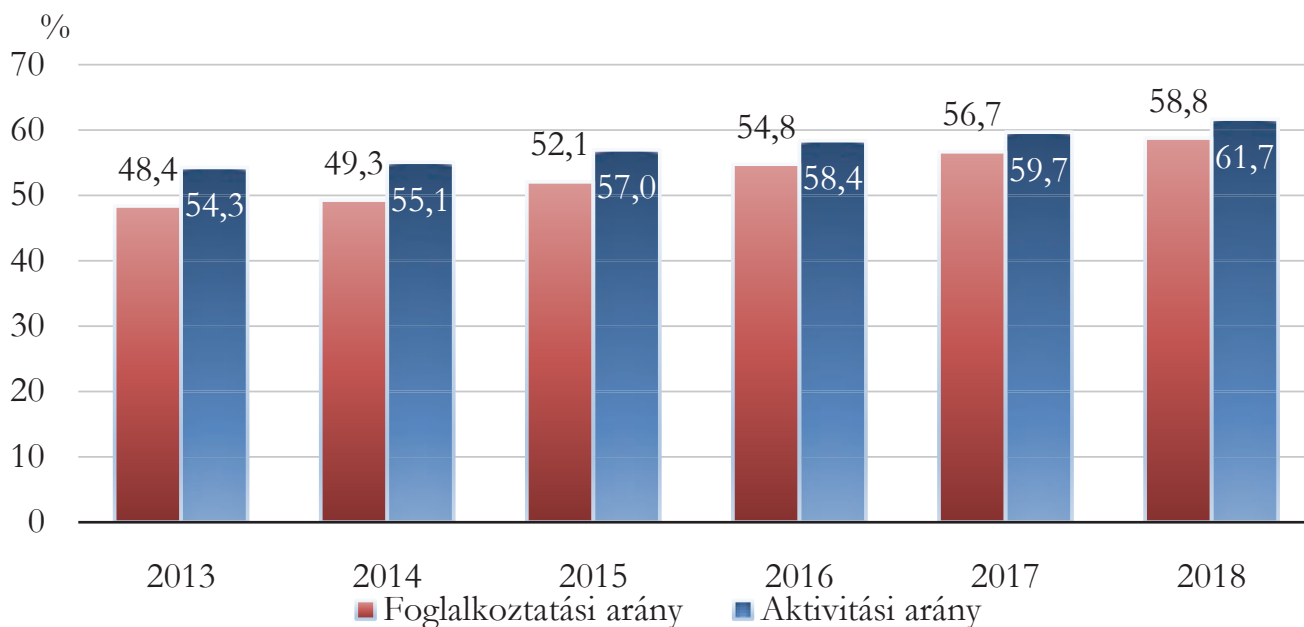
5) Az üzleti célú egyéb (2009-ig magán-) szálláshely-szolgáltatást a kereskedelmi szálláshelytípusokba nem tartozó, nem kizárólag szálláshely-szolgáltatás rendeltetéssel létesített önálló épületben vagy annak lehatárolt részében nyújtják a vendéglátók a vendégek részére. Ide tartoznak a falusi szálláshelyek is.

Munkaerőpiac

A munkaerő-felmérés adatai alapján az országosnál nagyobb mértékben emelkedő foglalkoztatottság, valamint csökkenő számú munkanélküli mellett az előző évhez viszonyítva nőtt a megye aktív népességének száma. 2018-ban a 15–74 éves népesség 61,7%-a, 158 ezer fő volt gazdaságilag aktív, az aktivitási arány ugyanakkor 0,8 százalékponttal elmaradt az országos szinttől. A mutató alapján a megye öt év alatt a 14.-ről a 12. helyre lépett előre a főváros és megyék rangsorában.

18. ábra

A 15–74 éves népesség foglalkoztatási és aktivitási arányának alakulása Békés megyében

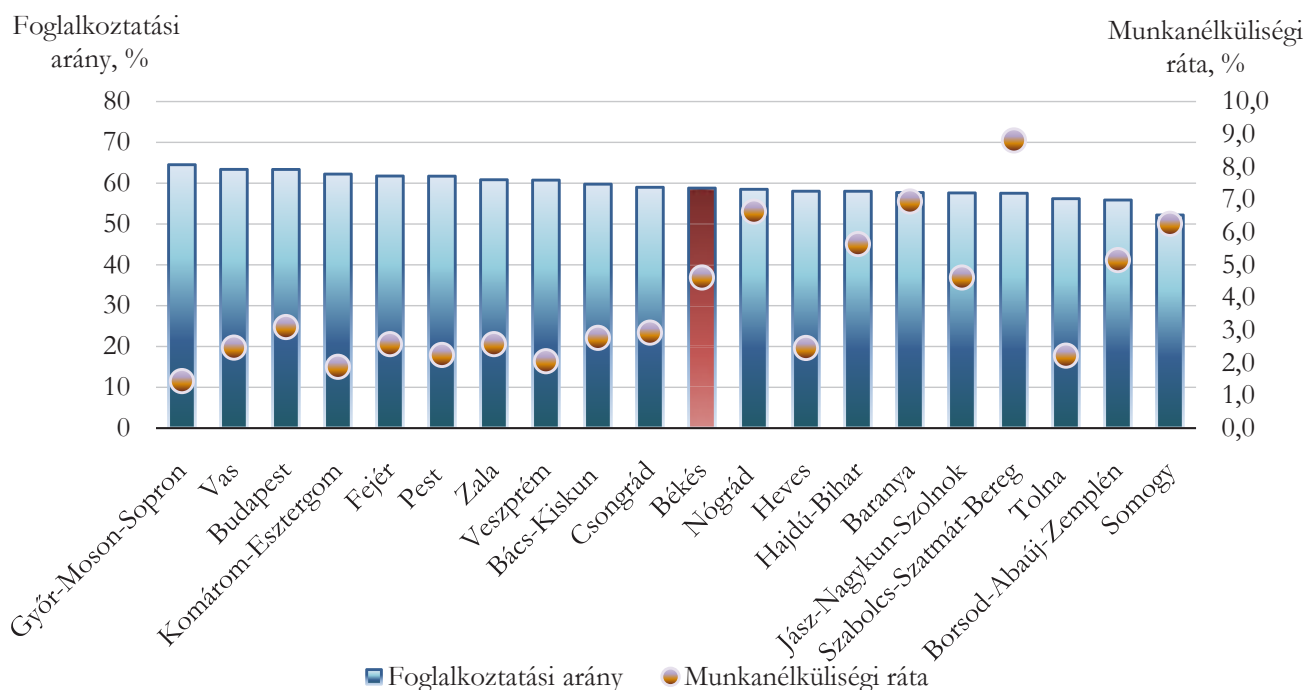

2018-ban a gazdaságilag aktívak közül 151 ezren tartoztak a foglalkoztatottak és 7,3 ezren a munkanélküliek közé. A foglalkoztatottak köre több mint 3 ezerrel bővült az egy évvel korábbihoz viszonyítva, a munkanélkülieké ugyanakkor nem csökkent számottevően.

A 2013–2018 közötti időszakban mintegy 18 ezer fővel és az országos átlagnál valamivel kisebb mértékben, 14%-kal bővült a foglalkoztatottak száma, a munkanélkülieké ugyanakkor nagyobb ütemben, összesen 55%-kal fogyott. A 15–74 éves népességen belüli foglalkoztatási arány 10,4 százalékpontot ugorva, 58,8%-ra emelkedett, a munkanélküliségi ráta pedig 6,4 százalékponttal, 4,6%-ra esett vissza 2013 óta. A két mutató közül az utóbbit tekintve, a megye a pozitív folyamatok ellenére is három hellyel hátrébb, a 14.-re került a fővárossal kiegészült megyei rangsorban.

2018-ban a megye foglalkoztatási aránya és munkanélküliségi rátája továbbra is kedvezőtlenebb volt, mint az országos érték, az eltérés 2013 óta csupán a foglalkoztatási mutatónál csökkent érezhetően.

19. ábra

Foglalkoztatási arány, munkanélküliségi ráta, 2018

A gazdaságilag inaktívak száma 2018-ban 98 ezer fő volt, 6,3%-kal kevesebb az egy évvel korábbinál és több mint ötödével, mint 2013-ban, amit a fokozatosan emelkedő nyugdíjkorhatár is befolyásolt.

A legfrissebb adatok szerint 2019 II. negyedévében a megye foglalkoztatási aránya 59,1, munkanélküliségi rátája 4,4% volt, előbbi 1,7 százalékponttal kisebb, utóbbi 1,1 százalékponttal magasabb volt az országos átlagnál.

Az intézményi munkaügyi statisztika alapján Békés megyében 2018-ban átlagosan 78 ezren álltak alkalmazásban⁶, 2,2%-kal kevesebben, mint 2017-ben, ami teljes egészében az alkalmazásban állók létszámának hattizedét kitevő fizikai állomány fogyasztásának tudható be. A fizikaiak aránya az egyéb szolgáltatás kivételével valamennyi gazdasági ágban magasabb, mint országosan. Mindez még hangsúlyozottabban igaz az alkalmazásban állók több mint ötödét foglalkoztató egészségügyi szolgáltatásra, míg az iparban és a közigazgatásban az országgal összehasonlítva kisebbek a különbségek. A fizikai foglalkozásúak létszámának 4,5%-os csökkenése mellett a szellemi foglalkozásúaké 1,4%-kal bővült. Az alkalmazottak 54%-át foglalkoztató versenyszférában 0,5%-kal nőtt a létszám, a költségvetési szerveknél viszont 7,4%-kal dolgoztak kevesebben az egy évvel korábbinál.

Az alkalmazásban állók 27%-át az iparban, 62%-át a szolgáltatói ágakban foglalkoztatták. A nemzetgazdasági ágak közül a legtöbbben, mintegy 18 ezren a feldolgozóiparban helyezkedtek el. Az országos átlaggal összehasonlítva kiemelkedően magas a megyében az egészségügyi szolgáltatásban dolgozók hányada, ahol a közfoglalkoztatottak jelentős létszámából adódóan közel 17 ezer főt alkalmaztak. Fontos szerepet tölt be még a foglalkoztatásban az oktatás és a közigazgatás is, egymáshoz hasonló számú, együtt mintegy 16 ezer alkalmazásban állóval. A kereskedelemben közel 7 ezren, a mezőgazdaságban 6 ezren dolgoztak. A megyéket tekintve utóbbi ágban itt a legmagasabb a foglalkoztatottak hányada (7,6%). A nagyobb létszámot foglalkoztató gazdasági ágak közül a feldolgozóiparban 3,0%-kal, az oktatásban 2,1%-kal dolgoztak többen, mint 2017-ben, míg a kereskedelemben a növekedés az 1%-ot sem érte el. A közigazgatásban és a mezőgazdaságban is kevesebben álltak alkalmazásban az egy évvel korábbinál, az egészségügyi szolgáltatásban bekövetkező, átlagot meghaladó létszámfogyás összefügg

6) A 4 főnél többet foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

a közfoglalkoztatás jelentőségének csökkenésével. Ennek ellenére 2019. I. félévben az egészségügyben alkalmazásban állók 37%-a, átlagban még mindig közel 6 ezer fő dolgozott közfoglalkoztatottként.

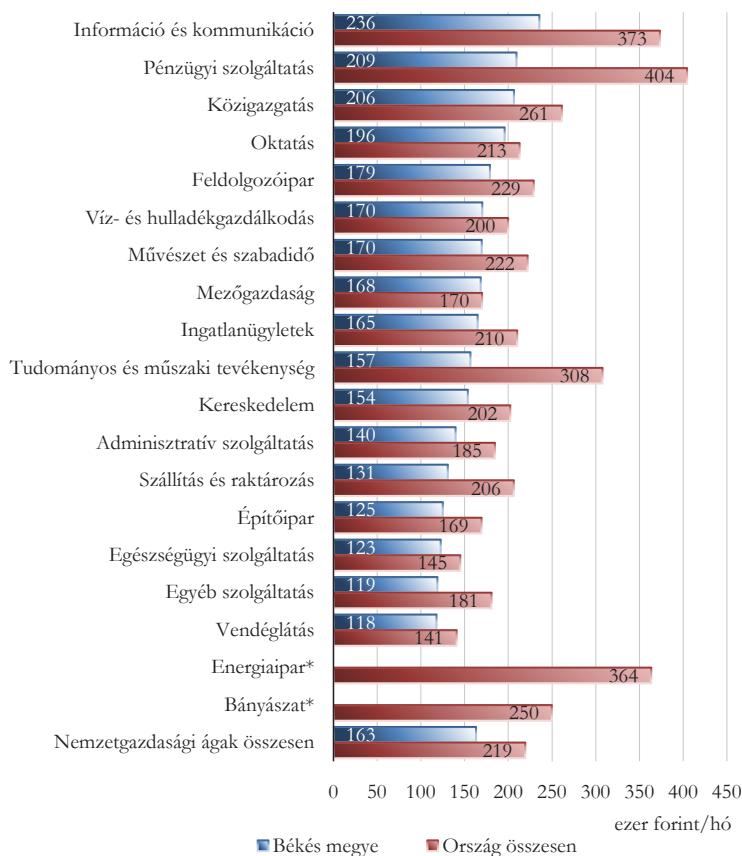
2018-ban a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 245 ezer, míg nettó átlagkeresetük⁷ 163 ezer forint volt, ami 12–12%-kal magasabb, mint egy évvel korábban. A bruttó átlagkereset 85 ezer forinttal maradt el az országos átlagtól.

A szellemi foglalkozásúak bruttó keresete 113 ezer forinttal meghaladta a fizikai állományban lévőkét. A gazdasági ágak közül az egészségügyi szolgáltatásban volt a legmagasabb a szellemi és fizikai jellegű munkát végzők havi bruttó átlagkeresetének egymáshoz viszonyított aránya, 2,5-szeres az előbbiek javára.

2018-ban a gazdasági ágak előző évhez viszonyított bruttó átlagkereseti indexei 102,5 és 120% közötti sávban mozogtak, kivéve a pénzügyi szolgáltatást, ahol gyakorlatilag nem változott a kereseti szint. A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a feldolgozóiparban 9,6, az egészségügy területén 19, az oktatásban 6,7, a közigazgatásban 9,5, a kereskedelemben 14, a mezőgazdaságban 9,0%-kal volt magasabb a havi bruttó átlagkereset az egy évvel korábbinál. Ezek közül a növekedés mértéke csak az egészségügyi szolgáltatásban és a kereskedelemben haladta meg az országos átlagot, ami az előbbinél a közfoglalkoztatottak számának fogyásával is összefügg.

20. ábra

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi nettó átlagkeresete, 2018

* Adatvédelmi okok miatt nem közzélhető.

2019. I. félévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 260 ezer, nettó átlagkeresete 173 ezer forint volt, mindkét esetben 9,6%-kal haladta meg az egy évvel korábbit. A növekedés üteme kisebb volt, mint országosan. A bruttó keresetek 99 ezer, a nettó keresetek 66 ezer forinttal elmaradtak az országos átlagtól.

⁷⁾ Adókedvezmények nélkül.

Megbízhatóság

Objektivitás

Pontosság

Minőség

Szolgáltatások

A Központi Statisztikai Hivatal a vállalkozásokat érintő statisztikákat és információkat hivatalos forrásból biztosítja, amellyel hozzájárul partnerei hosszú távú sikeréhez a gazdaság valamennyi területén.

Vegye igénybe szakértő kollégáink segítségét az alábbi kérdésekben!

■ **Egyedi igények szerinti adatösszeállítások a döntéshozatal támogatására:**

- gazdasági szervezetek regiszteréből,
- országos és területi, akár településszintű adatokból,
- Európai Unió adatbázisokból.

■ **Egyedi megrendelésre készített elemzések**

■ **Statisztikai kiadványok:**

- gyorstájékoztatók 13 témakörben,
- évkönyvek, adattárak.

■ **Besorolási állásfoglalások és igazolások:**

- TEÁOR / TESZOR / ÖVJT,
- fogyasztóiár-index,
- statisztikai számjel.

Keresse Információs szolgálatunkat!

Elérhetőség: 1024 Budapest, Keleti Károly utca 5-7.

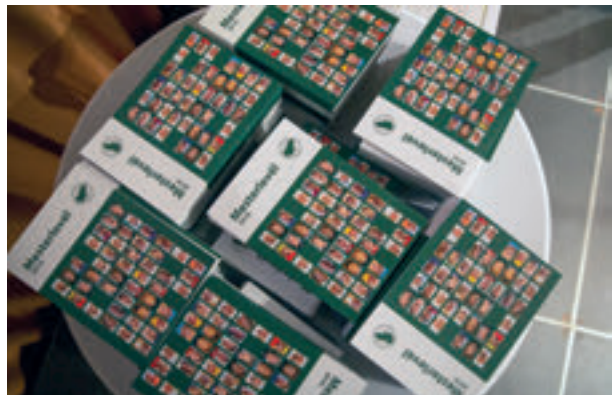
Telefon: (+36-1) 345-6789

Web: ww.ksh.hu/kapcsolat

Látogasson el a KSH weboldalára, kövesse hivatalunk Facebook- és LinkedIn- oldalait!

BÉKÉS MEGYEI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA: A MEGYE VÁLLALKOZÁSAIÉRT

A köztestületi kereskedelmi és iparkamarák alapvető feladata, hogy önkormányzaton alapuló működésükkel előmozdítsák a gazdaság fejlődését, szerveződését, az üzleti forgalom biztonságának és a piaci magatartás tisztességének megteremtését, megőrzését, illetve fokozását, a gazdasági tevékenységet folytatók általános, együttes érdekeinek érvényesítését.

E cél érdekében javaslatok, vélemények, tájékoztatások adásával előmozdítják a gazdálkodó szervezetekre vonatkozó jogszabályoknak, kormányzati programoknak, intézkedéseknek a gazdaság fejlődéséhez fűződő kidolgozását.

A kamarai törvényben meghatározottak jegyében dolgoznak a kamarák országszerte, ezenfelül önként vállalt feladatokat is ellátnak.

A Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szolgáltató típusú kamara, az önkéntes tagság és a regisztrált vállalkozások igényeit figyelembe véve, folyamatosan megújuló szolgáltatásokat biztosít.

BMKIK Magyar-Római Üzleti Központ
Békéscsaba, Hunyadi tér 2.

Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Békéscsaba, Penza-ltp. 5.

Számos, kizárólagosan a kamarai tagság számára elérhető szolgáltatás közül néhány térítésmentesen elérhetővé vált a regisztrált vállalkozások számára is:

- gazdasági, pénzügyi, adózási és hitelhez jutási tanácsadás,
- üzleti partnerkeresés,
- pályázatfigyelés.

Az önkéntes kamarai tagok számára nyújtott többletszolgáltatások számos esetben térítésmentesen vagy kedvezményesen vehetők igénybe.

Immár negyed évszázada látja el a törvényben leírtak szerinti feladatait a Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, szakértő ügyintéző szervezettel. Gesztorságában működik a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara

Magyar-Román Tagozata is.

Megyénkben a gazdaság szereplőinek összetétele annyiban sajátos, hogy – számos-ságukat tekintve – az egyéni vállalkozók vannak túlsúlyban. Bár a tőkekoncentráció a 100 legnagyobb vállalatnál van, és szerepük meghatározó, az országos átlagnál nagyobb arányú az egyéni vállalkozók száma.

Ennek tudatában alakítja az iparkamara azt a közösségteremtő tevékenységet, amelyvel erősíti a megye vállalkozóinak kohézióját. A törvényben megszabott feladataink szerinti, elsősorban tájékoztató jellegű feladatainkat igyekszünk úgy ellátni, hogy a rögzített folyamatok egy-egy pontján közösségi eseményeket is beillesztünk. Legyen a szakképzéshez kötődő képzés, a tagozatok tevékenysége vagy törvényváltozások adta tájékoztatási kötelezettség, törekszünk a Békés megyei vállalkozóknak segítő és szervező kezet nyújtani.

Éves szinten több ezer emberrel állunk kapcsolatban. Az iparkamara munkatársai közvetlen és ügyfélbarát környezetben állnak a vállalkozók rendelkezésére.

BMKIK – A szolgáltató kamara

Tanácsadás, tájékoztatás

- Jogi tanácsadás
- Számviteli és adótanácsadás
- Fogasztóvédelmi Békéltető Testület működtetése és tanácsadás
- Munkavédelmi tanácsadó szolgálat, munkaügyi tájékoztatás
- Okmányhitelesítés és külkereskedelmi tanácsadás
- Iparjogvédelmi, szellemi tulajdonvédelmi, K+F, innovációs tanácsadás

Szakképzési feladatellátás és tanácsadás

- Tanulószerződések gondozása és a tanulószerződéses tanulóképzés felügyelete
- Együttműködési megállapodások ellenjegyzése
- Szakmai vizsgáztatásban való közreműködés
- Gyakorlati képzőhelyek komplex ellenőrzése
- Szintvizsgák lebonyolítása
- Szakma Kiváló Tanulója Verseny, Országos Szakmai Tanulmányi Verseny elődöntőinek megszervezése
- Pályaorientációs tanácsadás
- Mesterképzés, -vizsgáztatás

Gazdaság- és kereskedelemfejlesztéssel kapcsolatos feladatellátás és szolgáltatások

- Gazdasági elemzések, konjunktúrafelmérés
- Üzleti találkozók szervezése itthon és külföldön
- Külföldi szakmai utak, kiállításlátogatások, üzleti delegációk szervezése
- Vállalkozások termékeinek megjelenítése hazai és külföldi kiállításokon
- MKIK Magyar–Román Tagozat működtetése
- Üzleti ajánlatok közvetítése belföldre és külföldre
- Címlisták készítése

Vállalkozások forráshoz jutásának segítése

- Széchenyi Kártya Program
- Pályázati lehetőségek figyelése, tanácsadás, pályázatkészítés

További információs szolgáltatás

- Kiadványok, időszakos tematikus információs anyagok
- BMKIK portál (www.bmkik.hu)
- Szakmai előadások szervezése

Hatósági jellegű szolgáltatások

- Építőipari kivitelező vállalkozások nyilvántartásba vétele
- Közbeszerzési eljárásokban benyújtandó ajánlattevői nyilatkozat láttamozása
- Választott bíróság
- Fogasztóvédelmi Békéltető Testület
- Teljesítésigazolási Szakértői Szerv (TSZSZ)

„Az Év Békés Megyei Kamarai Vállalkozója 2018” díjat 2019-ben (a fotón balról jobbra) Bődi János, a szarvasi Integrál Építő Zrt. alapító tulajdonosa, a kamara általános alelnöke érdemelte ki. „Az Év Békés Megyei Ipari Vállalkozása 2018” kitüntetést a gyulai Royal Nyomda Kft. kapta meg, melyet Balog Miklós ügyvezető vett át. „Az Év Békés Megyei Kereskedője, Szolgáltatója 2018” Vincze Jánosné, a békéscsabai Kisvendéglő a Hargitához tulajdonosa lett. Több éven keresztül, a kamara érdekében végzett kiemelkedő munkásságáért „Dr. Gyalog Sándor Emlékdíj Kiváló Kamarai Munkáért” elismerést vett át Szabó Géza, az orosházi Euro-Unior Fűtéstechnika Kft. ügyvezető igazgatója, a BMKIK ipari tagozatból választott alelnöke. „Az Év Békés Megyei Kézműves Vállalkozója 2018” díjjal Győri Árpád békéscsabai bádogosmester gazdagodott.

Magyar Kézműves Remek díjas Békés megyeiek (a fotón balról jobbra): Lukács Eszter Mária hímző, népi iparművész, Népművészeti Kosárfonó Bt. – Kocsor Imréné kosárfonó, népi iparművész, a Népművészet Mestere, Illés Károlyné hímző, népi iparművész, a Népművészet Mestere, Dávidné Gyarmati Zsuzsanna szövő, népi iparművész, Szőke Péter ostorkészítő népi iparművész.

Kiosztottuk 2019-ben is az arany-, ezüst- és bronzkoszorús mestercímeket, azoknak, akik akár több évtizede is színvonalas munkát végeznek szakmájukban.

2019. aranykoszorús mesterek:

Vandlik János gázvezeték-szerelő mester, Vozár Márton pincérmester, Rajki István cukrászmester, Szekeres Rudolf autószerelő mester. Nincs a fotón: Liker István villanszerelő mester

2019. ezüstkoszorús mesterek:

Baranka István épületasztalos mester, Agárdiné Bodor Anita fodrászmester, Vida Attila asztalosmester. Nincs a fotón: Kosztin Vazulné fodrászmester, Dima Sándorné fogműves mester

2019. bronzkoszorús mesterek:

Tímár Attila szakácmester, Bíróné Márton Anikó kozmetikus mester, Ifj. Dani Sándor karosszerialakatos mester, Tarkovács Zoltán járműfényező mester, Lengyel Mátyás ács-állványozó mester

A mesterképzés igen népszerű ma is, 2019-ben 15 szakmában 127 fő szerzett mesterlevelet az iparkamaránál, ebből az Innovációs és Technológiai Minisztérium által támogatott formában 45 fő, a többiek önköltséggel.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	3
---------------	---

A NAV elemzése Békés megye gazdaságáról

Módszertan.....	5
Adózói minősítés.....	6
Békés megye adóalanyai	8
Foglalkoztatottság és bérek Békés megyében.....	10
Top 100 vállalkozás Békés megyében (táblázat)	13
A top 100 szerepe Békés megyében a társaságiadó-bevallások tükrében.....	16
A KKV-k szerepe Békés megyében	24
A KKV-k jövedelmezősége.....	27
Ágazati körkép.....	28
Vám top 30.....	31
Békés megye top 100 vállalkozása járasonként.....	34
Jövedéki adó	36

A Központi Statisztikai Hivatal elemzése

Békés megye általános gazdasági helyzete.....	40
Bruttó hazai termék (GDP) alakulása	40
Vállalkozási környezet.....	42
Beruházás	44
Lakásépítés	46
Mezőgazdaság	47
Ipar.....	48
Turizmus	52
Munkaerőpiac.....	54

Az iparkamara Békés megyében

Kamara a vállalkozásokért.....	58
Szolgáltatások a kamaránál	60
Akikre büszkék vagyunk	61
Tartalomjegyzék	64

2019 TOP 100

BÉKÉS MEGYE GAZDASÁGA

Adatok, táblázatok, elemzések

NAV Csongrád Megyei Adó- és Vámigazgatósága Tervezési és Elemzési Osztály

*Czékusné Augusz Márta osztályvezető, Bognár Éva tervező-elemző főreferens,
Cseh Ildikó tervező-elemző kiemelt főreferens, Gombkötő Szilvia tervező-elemző kiemelt referens,
Kelemen Gyöngyi tervező-elemző kiemelt referens, Miklós György tervező-elemző kiemelt referens,
Nagy Mária tervező-elemző kiemelt referens, Zánthóné Bajnóczi Enikő tervező-elemző kiemelt referens
Nyilas Balázs tervezési és elemzési főelőadó*

NAV Békés Megyei Adó- és Vámigazgatósága Vám Osztály

Farkas Tamás pénzügyőr őrnagy, osztályvezető

NAV Békés Megyei Adó- és Vámigazgatósága Jövedéki Ellenőrzési Osztály

Tóth Csaba pénzügyőr őrnagy, osztályvezető

Központi Statisztikai Hivatal Felhasználói kapcsolatok főosztálya

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

ISSN 2559-8139

Megjelenteti:

Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara Szolgáltató Nonprofit Kft.

Grafikai terv, nyomdai előkészítés:

M-DESIGN

Nyomdai munkák:

Progresszív Nyomda Kft., Békéscsaba

Békés Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

5600 Békéscsaba

Penza-lakótelep 5.

bmikik@bmikik.hu

www.bmikik.hu

Telefon: +36 66 324 976

Fax: +36 66 451 775